$65⁰⁰

E
Ms. 215

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

Item [illegible] [illegible] [illegible] ad barram [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] sed si [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

1471 A. J. Horwood
Temple

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ad barram [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] cum [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

79

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Littera penitentie [illegible]

Littera penitentie

[illegible]

Nicholaus [illegible]

[illegible]

Mag [illegible]

[illegible]

Incipit sũma cõfessiõis optima ⁊ utilis.

Deffecerũt scrutãtes scrutinio ait ps. Scrutãtes alioꝝ pctã sũt ꝯfessores. Scrutiniũ aũt ē inquisitõ facta i cõfessione. in quo. qꝛ mlti ꝯfessores defitiũt nõ bñ et suffitienter se hñtes in audientia ꝯfessioꝫ ꝯsequẽt et deficiũt in se a gr̃a dei. ⁊ mltũ offendũt q͛ esset ad suũ ⁊ alioꝝ pniciem. diligẽter cõsiderẽt ⁊ obsuẽt id. q͛. aug. i decre. de pe. di. 6. c. pmo. Caueat iudex spual ut sic nõ comisit crimẽ nequitie. ita nõ careat muñe sciẽ. Juditiaria eiꝫ potas hec expostulat ut qꝺ hẽt iudicare discernat. Diligẽs g͛ inquisitor ⁊ sbtilis i uestigator sapient ⁊ q̃i astute interoget ne penitẽtez qui forte pre uerecũdia vellet occultare occultet. hec ille. Ubi tria insinuat pfatt

Ad usũ fratris pauli de Scelcelo

doctor q̄ requirūt̃ i ↄfessore ꝓ anico. ¶ pri
ē ut hēat autori[tatem] siue ꝑtatez absoluēdi ↄpe
tētez. ¶ 2ᵐ ut hēat sciaz circha huiꝰmoi
iꝰz sufficiētez. ¶ 3ᵐ ut fatiat in t͛rogatōēz
de pccīs diligētez. De auctōitē ↄfessoris.

Quantū ad primū .s. ut. heas au
ctōitatez audiendi ↄfessioēs. si es in
ordie ꝑdicatoꝝ ⁊ idez i aliis ordibꝫ mēdica
tiuꝫ. Requirit̃ primo q̄ heas licētiaz sup
hoc a p̄latis tuis. nō solū q̄ ad fiēs. ſꝫ ecīā
quo ad seculares. ¶ 2ᵐ ut hēas licētiaz
a ꝓprio sacerdote eiꝰ qui audiēdus ē. uel
spālez. ul genālez. s. ꝑ p̄ntatōnez factaz
coram diocesano/ ul ꝑ aliqd equiualēs.
i clec. de sepul. dudū. Et ex hac licētia
nō uales absoluē hn̄tes domitilia i aliis
diocesibꝫ nec hoīes illiꝰ diocesis i qua
p̄ntatꝰ es ex⁹ ipsaz diocesiꝫ. ſm fran͞. de amb.

et laud. Nec uales absolue ab aliqua
excoīcatōe maio nō hēndo aliā auctorī
tatē sup hec spāles. q si facias. s. si absol
uis aliquē ab aliq excoīcatōis sn̄ia sciēt
ul ex aliqua ignorātia. iuris. sn̄iā exco
muīcatōis icurris. a qua citra sedem apli
cā nō uales absolui. et hec uez est de
sn̄ia iuris. Secus si absolues a sn̄ia hōis,
quia q̄uis male faceres. et ille nō esset
absolutus. nō tn̄ sn̄iā excoīcatōis in
curris. sm̄ pau. ex. d priuil. Religiosoꝝ.
i cle. Jtē ex tali licentia sit hita nō ua
les absolue a casis quoꝝ absolutō dio
cesanis resuatr. et qui sint tales casus.
Circa hec. uarie sūt opinioēs. Nā aliq
plures ponūt et aliq pautiores / in hec
stat mltū ɔsuetudini diocesiū uel
diocesanoꝝ. io. nō firmit i hcas ei

~~qui super h' h'et~~ qd dr i suma pisana
q̄tu ad illos cau͞s ibi exp̄ssos. Sz ut
cauti' et clari' procedas a diocesano tuo
q̄ras quos cau͞s uelit s' reseruari qbz
exp̄ssis / sic te ip̄is no͞ te impedias. Sz
de oībz alijs auctoītate seu licentiaz sua
petas. ¶ Si g' h'es cau͞z alicui p̄ti pre
manibz solu͞ a q' no͞ uales absoluere
si alias penitens ē bn̄ dispositus ab
soluas tn̄ ab hijs a quibz uales / et
de residuo mittas euz absolue͞dum
ad illu͞ q sr h' h'et auctoītatez. Sz reperis
i nodatu͞ aliq͞ sn̄ia excoi͞catoīs maioīs
a q' tu no͞ potes absolue͞ / q' . s . sr hoc no͞
h'es auctoītatē spāalez no͞ absoluas eum
a p̄nis n' prius obtinuit absolutōnez ab
excoi͞catōe ab eo qui p'. qz hm. tho. i. 4. d.
18. Absolutō ab excoi͞catōne dz precede͞

absolutione aptis/ cu no sit pticeps scoz.
et ideo cautu e ante interogatoez de
pccis interogare de hijs: quibz uel ppr q
potes suspica eu incidisse i aliqua snia3.
ne. vz. audiens pcca 7 no ualendo i pñte
absolutoez ppr impedimetu excoicatois
remaneat scandalizat᷒. ¶ Ab excoicatoe
aut minoi. qua .s. incurrit pticipando
precipue cu excoicatis i casu no ccesso n
tn i crimie ppr qd ille e excoicat᷒ ~~i casu no~~
~~ccesso~~ qz ipse te pari snia ligat eet. ex. e.
Si cocubie. uales tu absolue 7 debes ante
absolutoez aptis. no. v. utile/ lex. huiu
s res ignorata/ necce/ h anathema quide
fatiut. ne possit obesse. ¶ psonas aut
hntes domialiu ex diocesi u hes au
ctoritatez ad ha. ut possis absolue. oz ut tu
uel ipse qui e audiendus sic h heat litteraz

ſp̄ales ul̄ gn̄ales // Sacerdos aūt ſecularis ſi hēt
bn̄ficiū ul̄ eſt eccliam q̄ hēt curā aīaꝝ eo ipo
q̄ eam recepit hēt licētiam audiendi ꝯfeſſioēs
parochianoꝝ ſuoꝝ ſolūmō ſine aliqua
ſp̄ali licētia. et tn̄ ex tali licētia nō pꝫ abſoluēe
a caſibꝫ epō reſuatis / nc̄ pꝫ etiam audire
parochiaōs aliaꝝ eccliaꝝ ni heat licētiam
ſp̄alē ab epō / ul̄ alio qui dare poſſit aut ipe
penitēs hēat licētiam ut poſſit ꝯfiteri et
ſp̄alē ſiue ab epō ſiue a ſuo parochiali ſac̄dote.
ut hoſti. in ſumma. // In articulo tn̄ mortis
pꝫ qs abſolui a quolibꝫ ſacerdote eciā nō hn̄te
ſp̄alē auctoritatē ubi quis poſſꝫ nō accessꝫ et
ab omī cīu pc̄tōꝝ de q̄cūqꝫ dioceſi exiſtat. /
Si tn̄ euadit piclꝫ ꝗtū ad ſnias excōicaōis
oꝫ q̄ repn̄tet ſe ei qui regl̄arit ualꝫ. abſoluēe /
alias eñ recadit ī eaſdē ſnias et hō debet
ei declarare. Et q̄uis aſiīa excōis ꝑr iniec

tione manuū uiolentā cuius absolutio esset
sedi aplice reſuata / possit quis absolui
auctoritate epi sui i quibusdam casibz ex ar
ticulis mortis / ut notum i tractatu de excoicationibz
aplice sedi reſuatis / et sententiis ab hoie
sz solū pmittit i articulo mortis tal' absolo
ab hoie. s'm. i nocc. sz multi doctores i hoc
dicunt quod incertium / Vnde de ista materia hes
diffuse i alio uolumine i prima pte. c. q 2.
qui icipit. Eos qui ibi / Et q2 ligatus ē nō
ualz aliū absoluere. io si esses aliq sña
irretitus excoicationis maioris ul suspensionis
ul huiusmoi auctoritate tibi concessa uti nō
uales quod si contingat ul p ignorantiam. ul per
i aduertentiam ul certā scientiam te aliquem
absoluere quod nō uales sine fructu. Vltra peccatum
commissum teneris si commode uales manife
stare illi errorem suum commissum cū ap ...

militatez nō sit absolut⁹ / hec tn̄ uer⁹ si e
excōicatus ē notorie. Haz sim. xv. de palu-
Absolutō ab eadē excōicato tenz. ut hēs
i 2a pte de absolutōe. ppr absolutōez tn̄ ape
ccatis solū i casū nō ocesso / et si grauiter pe
ccas / sñiaz tn̄ excōis nō incurris. / Dicit
et Innoc. et hosti. q qui ofessus ē ei q ō iure
nō hēt bñficiū puta symoniaco i truso et
huiusmodi qñ lz sat tenet iterū ofiteri ei q
possit eū absoluē / q2 ille nō potuit. Itē
not q nulla osuetudie introduci p ut
pter supioris sui licētiaz valeat quis eli
gē s ofessorē qui eū possit absoluē / ex. de pe.
et re. Si eps. li. 6. Sz regulariter debz quis sm
hosti. ofiti pprio sacerdoti. Est aūt pprius
sacerdos q ad oms. pp. legat q ad illos qui
hñt domiciliū i terminis sue legatōis. Eps
q ad eos qui hñt domiciliū i sua diocesi.

et nō sunt exempti. Sacerdos parochial' q̊ ad
suos parochianos / et prelati in ecclesijs ul mo
nasterijs seu conuētibʒ exemptis q̊ ad
subditos. Item plati sic patriarche. archiepi
epi et alij prelati exempti possūt sibi
eligere confessores et etiaz cardinales hn̄tes cāz
legationis. ex. de pe. et re. p dillatoēz. li. 6.
In ordine tn̄ predicatorum p priuilegiū mare
magnū possūt priores et alij prelati absolu
ere suis confessoribʒ a maiori excōicatōe. nisi
esset aplice sedi reseruata. Quia g̊ confesso
res instituti in ordine pdicatorum et minorum
postq̄ fuerint pntati p supiores suos
diocesanis et acceptati ab eis, ul sine cā
ita dare absolute licentiaz recusarent
diocesani. ex. de sepult i clem. dudū. possunt
audire confessiones nō tn̄ ex his possūt absoluere
a casibʒ reseruatis ipis epis. nec tenentur

pñitētes qui eis nolūt ↄfiteri de illa diocesi
pꝛēē licētiaꝫ a parochiali ul alio. Quinīmo
possūt inuitis et ↄ̄dicētibꝫ. Et glos. i bñdī
q̄ dicebat ↄ̄triuꝫ fuit tanq̄ falsa ꝛeꝓbata
per clemētē. 4ᵐ. i quodaꝫ p̄uilegio ordis
p̄dicatoꝝ ꝛ minoꝝ / indulto / ꝛ hᵉ ip̄in teꝫ
Johes. .xii. ēx. de pe. ꝛ re. Si eps. li. 6. nec te
neť sic ↄfessus ꝛ̄ ꝓp̄o sacerdoti ↄfiteri. ut hēt̄
i ēx̄a agauti. Joh. iii. ꝓ̄pe 22. qui incipit. Vas
electōis. // Possūt ꝛ̄ diocesā̄ sine predicta
solempnitē. s. p̄ntatōnis dare licentiaꝫ. s.
predictis religiosis audiendi ↄfessiōes et
ↄmittē̄ suā iunsdictōne eis ut placet. et
hec licētia data siue p p̄ntationeꝫ. siue
p alium modū. durat post prelatoꝝ mo
tē. quousꝫ eidē fuit prouisuꝫ ꝛ hec
i priuilegio clemētis. // Ite tho. i 4. di. 9.
Si subditꝰ sciat ꝓpriuꝫ sacerdotē ēē hēticū

ſolicitatiue ad malū aut fragilē ad pecca
duȝ .i. ad pctm̄ qḋ ei quis ꝯfitet̄ pronū ul
ſi probabilr̄ extimat̄ reuelator ꝯfeſſionū
ul ſi pctm̄ de quo hẽt ꝯfiteri ſit commiſſū
ꝯ eū i hijs ⁊ ſimilibȝ quibȝ probabilr̄ ti
met penitēs ex ~~cōfeſſo~~ cōfeſſore ſibi ul
cōfeſſori pi̾clm̄ imminē. debȝ recurrē ad
ſuperiores. ul petē licētiā alii cōfitēdi quia
ſi ħere nō poſſet. idē iuētiū ē ſic de eo
qui nō hẽt copiā confeſſoris. Idē pe. alb.
Et i necē. Et adduūt aliter: q ſi neceſſitas
immineat ⁊ aliū nō poſſit hr̄e cōfiteatur
pctm̄ i genere. ſine eo de q̊ poſſit malū pro
uenire. Itē ſim hoſti. uagabūdi ⁊ qui
querūt domiciliū q̊ ſe ꝯferāt poſſūt ubiqȝ
ꝯfiti ab hijs tn̄ qui ualent audire cōfe
ſſiones. ⁊ ſim eundē qn̄ quis ē intraturus
iuſtū bellū ul mare ⁊ de eſt ꝑprius ſacerdos

potest alti ofiti sine licētia. Itē sm X.V. Ro
mipete, peregni, negotiatores, viatoēs, si
accepūt peram et baclm a ppriis sacerdotibz,
vl aliter de licētia eor̄ arripiūt iter p̄sumīe
dū eis data licētiaz ofitēdi, sz si sine licētia
iter arripet ut assumēnt nō possūt alteri
ofiti. s. ut absoluāt n̄ i necessitate. Idez inoc.
et hosti. Cui debeāt ofiti prelati. R. sm hosti.
s. priarche. archiepi, Epi. et etiaz oīns īferio
res p̄lati exempti, possūt sibi eligē ofessorē
puidū. ex. de. pe. Ne prodilatiōe sz tn sic elect⁹
nō h̄t p̄tatez absoluēti a maio excoīcatōne
vl a casibz grauioribz. licz quidā otrariuz
dicāt. ar. ex de pe. Si eps. li. 6. Cui debent
ofiti reges et alii secl̄ares. R. sm hosti. Si rex
h̄et domiciliū principale ī aliq̄ ciuitate
illi epo ofiti debz. vl sacerdoti, n̄ si h̄eret pui
legiuz. Idem dicēdū de duce marchione,

rte omnibus habentibus latas iurisdictiones in diversis
episcopatibus. Sed si habent domicilia in diversis locis
et non apparet quod sit principalius, possunt confiteri
ei in cuius parrochia moratur vel qui tutius est de
licentia episcopi eligatur. Aut si loca sint in diversis
episcopatibus de licentia utriusque episcopi. // De hiis
autem qui parte anni manent in una parrochia
et parte in alia. secundum hostiensem. Si transferunt se
animo remanendi fiunt parrochiani illius. Si autem
non intendunt relinquere antiquum domicilium
debent antiquo presbitero confiteri. Et idem de scolaribus
mulieribus mercatoribus diversis qui cum eis morantur.

Isti sunt casus episcopo reservati

E[c]t primo in summa pisana. c. confessor. di-
cit quod Benedictus XI. declaravit IIII. casus
esse de iure, et quinque de consuetudine communi. // Primus
peccatum clerici percussor quod incurrisset irregularitatem.
2 De incendiariis. // 3. de peccatis ubi esset

inducēda solempnius pnīa. // 4ᵘˢ. de excōica
tiōe maiori. // 5ᵘˢ. de homicidio uolūtario.
// 6ᵘˢ. de uiolatiōe ecclīastice libtatis. // 7ᵘˢ.
de uiolatōe ecclīastice i̅munitatis. // 8ᵘˢ.
de falsariis. // 9ᵘˢ. de sortilegiis. // Quia
ūo illa ēxuagās uacat p deū. de sepltᵉ.
dudū. iō nō ſᵗ inducā p iurᵉ coi / s3 pie ſᵗ
credit q uc bn̄ declarauit iſe sapiēs bndict⁹.
Dic tn̄ postea q possūt Epi i suis cstatib3
casus pro ut eis uidebit expedire / reſuaīe.
7 multo magis ~~ɔſtitū~~ ɔsiliuz sinodal'.
uel puīcial'. // Johes andr' ex. de pe. 7 re.
Si eps. li. 6. dicit casus ēe reſuatos. Blas
ffemiaz dei 7 scōꝝ / et matrimoniuz clan
destine ɔtctū / uel ɔ̈ interdicm eccle. Dic
etiaz q solz eps pnīa omniuz publicoꝝ
7 enormiuz crimi̅nu. opressiōis filioꝝ ex
posito uel ex casu. Falsi testimonii. Per

iurij. incestus. Corruptōis monialium.
coitꝰ ꝯ brutis. criminibꝫ hoīcidij. De
ſortilegijs. ⁊ hoꝝ ſimilibꝫ. Hoſti. poīt
ī ſūma q̄ dr̄ copioſa oīs p̄dictos caūs.
⁊ addit de uito ꝯ natāꝫ ⁊ mare ꝯ brut.
Itē ſi ipē ep̄s. audiuit ꝯfeſſioēꝫ de aliq
pctō ꝯ ꝯcludit q ē de alijs enormibꝫ pctīs
q̄ ꝯſuetudo gnālis ul ſpālis reſuāt
ep̄is. Itē indictū ē inquibꝫ ꝯ ipi mittūt
aliquotiēs p̄niēteꝫ ad ſedē aplicaꝫ ꝓp
enormitateꝫ criminū ⁊ aliqn̄ ad ter
rēcꝫ. Vb. etiā ſpeculator ī ſuo reptōio
ultra p̄dictos caūs addit ꝯ iſtos.
D ſubarrātibꝫ pueꝫ ⁊ muliēꝫ. De deflorātibꝫ
uirgīēs. ſꝫ. ꝯpſſas ul ſeductas. De bap
tizātibꝫ ꝓprios filios ſine neceſſitate
De tenētibꝫ ad baptiſmū ſiue ad ꝯfir
mationē ꝓprios filios ſine neceſſitate.

De contrahente post uotum castitatis. De symoniacis
in quocumque genere. De fornicatione cum iudea uel
saracena. De concipiente filium per adulterium
que uult credi esse proprium filium. De procurante
abortiuum uel sterilitatem in se uel in alio. De
contrahente matrimonium post sponsalia iura
mento firmata. De coheunte cum baptizata
ab eo uel cuius confessionem audiuit. De usu
rariis. De celebrante in altari non consecrato uel
sine indumentis. De non celebrante ieiuno.
In fine autem sic dicit. Tot casus ponere nichil
aliud est quam sacerdotum potestatem restringere. Unde
breuiter dico sacerdotes omnia posse in casibus
quantum ad forum penitentiale que specialiter non sunt episcopis reserua
ta in iure et que non sunt ipsis sacerdotibus directe
uel per aliquam consequentiam interdicta. Ar. extra de
iudic. At si et de sen. excom. Nup. Ille tamen
fateor quod ubicumque graue delictum fuit uel enorme

ſupiois ē iudiciū requirēdū. ul' ꝗ ꝓpter
casus nouitatē ul' ambiguitatē. Idem
fateor de omībȝ casibȝ ī quibȝ sic ē in
q̄lȝ eccl'ia ꝯsuetū fieri.

Iohāes de lignano ī declaratōe cꝗ fac
sit decre. omīs utriusqȝ. dic' q' friēs p̄.
7 mī. postq̄ fuīnt diocesaīs p̄ītati ꝑsūt
ab omnibȝ p̄tis absolue excepti casibȝ
epīs resuatis ī iure coī. Probat aūt
sic. Bonifaci9 viij ī cōstitutōe sup cathedrā
de sepl'tis, inte' cetera de cōfessioibȝ q̄tū
ad friēs pdī. 7 mī. sic ait. Statuimus
7 ordiam9 autōitate ꝑdicta. vt magri
p̄dicatoꝝ. 7 mīster geāl' minoꝝ. ul'
ad h' ibidē p ꝯstitutōez p̄dcāz deputati
ad p̄ītiaz p̄latoꝝ. p se ul' p alios se ꝯfe
rant et huīlr̄ petant. ut friēs qui electi
fuerint ad audiendas ꝯfessioēs subditoꝝ

ſuoꝝ audire ualeāt de licētia/ gnā/ ibūpla
cito eorūdē ꝑlatoꝝ. et ſequit̃ ibidē./ Si uō
ꝑlati huiuſmodi lr̄as exhiƀ recuſauerint.
dic̄. ip̄. Nos illā exnūc ꝯcedim⁹ frīb3 ſic
electis de aplice pleitudīe poteſtatis. Ex
q̊ ſatis dat̃ intelligi q ꝯditor canōis mag̃
īteīdit q magn̄ ⁊ cetī ꝑduti ꝑlati ecclie deb
tā reuerētiā ī hoc caū exhibeāt q̄ ab eis data
lr̄az obtineāt/ q̄ ab ipis nō obtēta firmius
ꝑ hūc canonē obtinet̃. Cōnexa igit̃ huiuſmōi
lr̄a ⁊ obtēta oſtēdit. ip̄. q̄ta autōitas q̄ ī foro
ꝑnīali ꝯcedit̃ frīb3. cū dic̄ ꝑ huiuſmōi aūt ꝯce
ſſioēs nō intēdim⁹ frīb3 ipis ꝑtate imꝑtirē
ampliorē q̄ ī eo curatis ſiue ꝑochialibus
ſacerdotib3 ē a iure ꝯceſſa. Sz hm̄ hb. dīnā
ī reptorio ī rubrica ſup quib3 ſit peitēs ad
epm̄ remittendus/ ſacerdotib3 ꝑrochialib3
ē a iure ꝯceſſū q ī celtis q̄tū ad foꝝ ꝯſac

ꝯ pn̄iale possit imponē pn̄as de omni c̄mine
exceptis casib; ep̄is reseruatis i iure. Ar. ex.
de iud. ad si cl'ici. de spon. Ex nup. ⁊ hec auc̄ori
tas ꝯcedit p dictā ꝯstitutōez sub p̄dictis.
Casib; aut̄ p ꝯsuetudinē ul p ep̄os reseruatis
quos. host. ⁊ plures doctores ponunt, ⁊ ꝯse
quēt idē. Ar. dic̄ tot casus ponē nil aliud
ē q̄ potestatē sac̄dotū restringē q̄ tn̄ ē sibi
plenarie attributa. Unde breuit̄ dico sac̄dotē
B oīa posse i oc̄lt q̄ntū ad forū pn̄iale q̄ spūali spali
i iure nō sūt ep̄is reseruata, ul q̄ nō sūt ep̄is
sac̄dotib; directe p aliq̄ ꝯsequētiā īterdicta.
hn̄t ꝯ sac̄dotes parochiales auct̄e potestatem
⁊ iurisdictōne ordināriā sr̄ pplm sibi ꝯmissū.
ex. de pe. ⁊ re. omnis. Et lʒ possint ep̄i res
uare c̄tos casus ut R. et inoce. dicunt. qui
tn̄ inferiorib; ꝯpetunt de iure. p ut dictū
ē. tn̄ hanc potestatē nō hn̄t generalē, seu

ſpāli· ſi eos· ſm .Xb. diuā. ni i duob casibus.
imo directe/ ut ꝯ aliqui fuerit i crimine
legiptime dep̄hēsi q· merito ſint tali po
testate priuati. Alio ꝑ aliq̄ ꝯsequētia3
ut ꝯ casus talis euenerit i q̄ ad utilitate
cōes expediat q· tale cauz ſ retineat. ali-
ūe probat hoc. 25. q. 1. 6. c. de ecclesiasticis
priuilegiis. ubi dic̄ gg. ſ. uīa defendimus
ita 7 singlis quibuz ſua iura ſuam ne
cuil; gr̄a fauēte ult q· mecat imptior ni
ulli q· ſui iuris est ambitu ſtimulāte
denegabo. 2. q. 1. et ſic expositis patz quid
dicendū ſit de caib qi infinitis ꝗ reſuat-
ꝑ quedā ꝯcilia prouīcialia 7 ſinodalia post
pmulgatōez isti ꝯstitutois que fere euacuāt
totā potātez ipoz firm 7 prochialiū ꝯ ſint
uſq3 atributi iure/ ni expediūt utilitati
ſbditoz/ ymo posuūt ponūt eis laquz i uiā

salutis. ¶ Sꝫ qđ si aliq̄ uellent defendere q̄ huiꝰ
moi casus rationabilr̄ reſuati / ſalti q̄ntū ad
ipos parochiales ſacerdotes ꝯ de foro platoꝝ
ſint et eoꝝ ordinationibꝫ ſint ſbiecti / nūq̄d
fr̄es predicti ſūt obligati ad huiꝰmoi caūs
reſuatos. dicendū q̄ nō. nā exempti ſunt /
nͤ ſūt ordiatōibꝫ platoꝝ ſbditi. ex̄. de exceſ.
pla. Nis pua. Et iſta ꝯſtitutiō remouet et
caſſat omēs ꝯſuetudīes factas / et omia ſta
tuta fcā ⁊ ordiāta ꝯ premiſſa iſtitutione
ipa ul aliqđ pdictoꝝ. ſ. eo. Nos eīz. Cū igit̄
ꝯcedat̄ hs q̄ntū ad forū pniale fratribꝫ ipis
illa auctōitas q̄ hn̄t ſacerdotes pochiales
iure q̄ ē de comūi iure, exceptis tn̄ caūbꝫ
reſuatis iure ut dictū ē. Manifeſtū ē
q̄ fr̄es pdicti nō tenēt̄ ad huiꝰmoi caūs per
ſtatuta ſinodalia ⁊ prouincialia reſuatos.
ꝯ nō ſint eoꝝ ordinatōibꝫ ſbditi ut dictū ē

ꝑmo negando ne ipi fr̃es absoluāt ī casibꝫ ꝯ
epīs reſuatis ī iure de om̄ibꝫ aliis ꝯcessisse
uidet̃. quia unū negādo alterū tacēdo ꝯcessit
.xx. q. di. qualis. Nec posuīt plati hāc ꝯcessio
nez reuocare / nō q̄ refalcare / nō omitte ne
gando cā dū ab eis petit̃ / qꝛ negādo eaꝫ
firmū ꝑ hūc canonez obtinet̃. ut pꝫ. ī. eadē
.si uō. Nō q̄ indirecte phibēdo ꝟ aliq̄ simaꝫ
ul ꝑceptū / ne pecōi ā eorꝝ ꝯfiteāt̃ ipis ut.
ex̄. de puil̄. ex̄to. si ꝑ retētoēꝫ multorꝝ canūꝫ
sic dictū ē qꝛ lꝫ fiēt ī fraudeꝫ isti legis q̄
fieri nō debꝫ. ut ex̄. de ꝯces. ꝑbeꝫ. ꝯsti. Silat
hic Jḡ hic iohes moleti q̄ dic̄ / q̄ si epīs ſt
artare ꝑtatē ordinaīaꝫ curatorꝝ. ꝑ multo
mag̃ artare exordinaīaꝫ ipsorꝝ frm̄. qꝛ q̄ ꝑ
supioēꝫ ꝯcedit̃. ꝑ inferiorez artari seu re
uocā nō ꝑ. ut. Ri. di. Inferior. ī clem̄ de elc̄.
ne romai. Ad ꝯstitutoēꝫ aūt clemētis de

privilegiis religiosorum ubi dicitur quod religiosi in
casibus sedi apostolice reservatis aut locorum ordina
riis quemquam absolvere non presumant. Respondendum
est quod hoc intelligitur de reservatis in iure sic intendit
ista constitutio non autem de reservatis per consuetu
dines vel statuta aliorum prelatorum quia illa revo
cat papa in prefata constitutione et per consequens vi
detur quicquid dicatur per antiquos vel modernos
doctores de talibus casibus per episcopos reservatis totum
revocatur per constitutiones istas speciales quantum ad fratres
predictos. Si enim constitutio posterior licet non faciat
mentionem de priori ipsam revocare noscatur de
consti. li. 6. licet multo magis revocantur dicta
doctorum si in contrarium promulgentur. hec Iohannes de ligno.
Nota tamen quod presupposita et ista declaratione Iohannis
tamquam vera, non tamen propter hoc possent fratres predicti
a casibus reservatis per sinodales absolvere ubi
esset annexa sententia excommunicationis quia de iure communi absolutio

ab excōicatōe ptinet ad epm / ¶ Ite remanet
adhuc res ſatis dubia. qui uidelʒ ſint illi
caſus qui ī iure reſuāt epis directe ul per
aliq̄ ꝯſequētiaʒ a quibꝰ ipi fr̄es nō poſſunt
abſoluē ſm eūdeʒ iohem / et q ~~mim~~ unus
dicet reſuatū / alt̄ dicet ⁊ iudicabit nō reſ
uatū. Et ideo tutior uia ē ſi fieri p̄ ul obſuet
qd̄ dictū ē ī pnci cap / ¶ Ite ex tali licētia diſ
pēſſatō uotorꝝ ⁊ iuramētorꝝ ſm oēs ptinꝫ
ad dioceſanos / quedā aūt ex hijs. ſpē.
¶ Diſpēſſatō uō ~~uotorꝝ~~ ī certorꝝ quō ⁊ qn̄ ad
ipm ptinet uide ī ſūma. ī 2ª. pte. c. de reſti
tutōne / ¶ Nota q dic̄. Jo. an̄. ex̄ de offitio
uicarij ſup. c. licꝫ ī gloſa. Q ſi epūs dedit
uicariū gn̄alēꝫ ⁊ ī mādato exp̄ſit aliquid
de iſti q requirit ſpāle / ¶ Secuta gn̄ali ~~ea~~
clauſula ⁊ omnia alia q̄ p nos poſſim⁹ / ⁊ etiā
ſi mādatū exigat ſpāle. ſm hoſti. Et aties

uidetur quod specialia possit ad instar procuratoris
ut. j. de procuratoribus. Quid agendum. Secus si
aliquid de specialibus non fuit expressum. h. ibi. Ad
uidetur intelligendum quantum est de uirtute uerborum
in foro contentioso. Nam si constaret de intentione
conferentis auctoritatem, quod si aliquid speciale non
exprimeret, in generali concessione uidetur specialia concessisse.
22. q. 5. Humanum. et idem potest intelligi de licentia
data ab episcopo uel prelato confessoribus.

De scientia que requiritur in confessione.

Quantum ad secundum debet confessor habere conscientiam
que sufficiat ad hoc opus debite exequendum,
ut sciat discernere inter lepram et lepram, quod mul-
tipliciter intelligi potest. Et primo ut sciat discernere
inter peccatum seu actum cui est annexa aliqua sententia
excommunicationis uel interdicti quantum ad omnes, uel suspensionis
uel irregularitatis quantum ad personas ecclesiasticas,
et peccatum cui non est annexum aliquid tale. Et in primo

cau͂ si excōīcatō ē a iure cōi siue ꝑ tactam
sinodaliū. remittas eū ad suū diocesa
nū nͥ eet̄ cau͂s sedi aplice reſuatus.
Si aūt excōīcato sit lata ab hoīe. tūc
nō ualz eū diocesanꝰ absoluē nͥ ipe eā tulissz
sz mittas eū qui tullit snīaz. de hijs tn̄ uide
plenꝰ in trattatu de excōīcatoībz. ¶ Scias
sc̄o discernē īter leprā pc̄ti mōtl̄ et leprā
pc̄ti ueīal̄. saltē q° ad oīa. Nā ueīalia
nō sūt de necessitate ofessiōīs nͨ ē ita ne
cessariuz isistē iquisitōīi. et nīo et circū
stacijs eoꝝ sic̄ d alijs. et dico de illis ueī
alibꝫ de quibꝫ claꝝ ē ipa esse ueīalia.
Naz ubi dubiū essz ipz ēe ueīale / ul mō
tale siue ex ipo actu siue qꝛ ofitēs nesciat
ita declarāē q̄ possit īn oclusio ellici.
tūc diligētiꝰ est intꝛogādū. ¶ De lepra
uō pc̄ti mōtalis scias. 3°. scias discēnē

14

inter lepram et lepram. i. inter unam speciem et alteram. non enim sufficit confiteri peccatum mortale in genere, sed oportet quod confiteatur in ultima specie secundum omnes doctores. Set aliquando circumstantie peccati variant speciem. ideo oportet quod te scire interrogare de circumstanciis peccatorum et maxime que trahunt peccatum in aliam speciem, quia ille sunt de necessario confitende. Circumstantie autem continentur in hoc versu.
Quis. quid. ubi. quibus. cur. quotiens. quomodo. quando. Johannes in summa confessorum sic eas exponit
Quis. i. utrum masculus vel femina. iuvenis. aut senex. nobilis. aut ignobilis. liber vel servus. in dignitate vel officio constitutus. aut privatus. sane mentis vel in sanus. sciens vel ignarus. clericus vel laicus vel claustralis. consanguineus vel extraneus. et hiis similia. Quid. utrum hanc speciem vel illam. scilicet fornicationem. vel adulterium. Vel utrum illud sit mediocre vel enorme, vel parvum.

Vtrum manifestũ uel occultũ / Vtrum fetẽs .s. ex cõsuetudie / uel recẽs / ettc̃. Vbi / Vtrum in loco sacro uel nõ sacro / ĩ domo dñoꝝ uel alibi. P quos .s. p intermediatõẽs / uel nũtõs. q2 oms tales sũt ptiapes criminis / et ipe ẽ obligatus pro pctis eoꝝ / P quos .q̃.ı. cũ quibꝫ. Pro quibꝫ .ı.ꝯ quẽ peccauit talis. /

// Cur .ı. quali ĩtentione ĩductus. et utrum pueñit ipe temptatõez / uel fuit puẽtus ab ea. Vtrum spõte / uel coħate / uel quali coħatõe. Vtrum aĩo ludendi uel nocendi // Quõm. de modo agẽdi uel patiẽdi dicat ipe pctor. // Qñ. Vtrum diebꝫ festis. ieiunioꝝ uel alis uel utrum añ pñiaꝫ acceptã uel post fii ngẽdo eã q2 maior ĩgratitudo. Sꝫ ⁊ cĩcũstantias no tabilr pctm̃ agrauãtes ⁊ si nõ mutet spẽm tunc ẽ dicẽ. Precipue .ıt interrogãdũ ẽ de cir cũstãtia. Cur .ı. q motu / uel quo fine fecit. q2 illa aliqñ uariat spẽm / cũ mortalia ĩħñt spẽꝫ a fine. ut q mechat cũ muliere ut aufe

rit ei ſua. magis diligendus ē fur q̄ mechus/
q̄uis ꝯ mechia ibi ſit/ ſʒ ꝯ q̄n nō mutatur
ſpēs/ mltū tn̄ hēt aggrauāē pcīn. tal' circūſtātia
ꝑcetis. ſ. cur. Naʒ ſm̄ tho. ī 4. di. 16. Quamuis
circūſtātie nō mutāt ſpēm pcī nec ſint de ne
cessitate ꝯfitēde tuti⁹ ē ꝯfiteri eas ut dictū
ē. ubi gl'a/ ſi furtū faciēdo mltū ul' parꝫ
abſtulit/ ſi rixādo g̃uit' ul' leuit' ul' atrocit'
pcuſſit ⁊ hui⁹modi. ſic dicit. pe. ī 4. di. 17. Nota
tn̄ q nō ē neccīe ad q̄lʒ pcīn ꝯ mortale de
omib; dictis circūſtācijs interogāē/ ſʒ plus
ul' min⁹ ſm pcā et ipas circūſtātias// Aleuā
tes aūt circūſtātias. ſm. pe. 4. bonū ē dicē
qn̄ ꝑcipit poſſʒ oriri ſcandalū ī mēte audientis
ex taciturnitate ei⁹// Dicit aūt th. ī epl'a q̄dā
q circūſtātie q̄ trahūt pcīn ad aliud genus ſunt
de necītate ꝯfitēde ⁊ dicitur ille q̄ hēt ſpālez
repugnātiaʒ ad aliq preceptoꝶ legis diuīe

ſic furtũ ſimpl̄r repugnat huic pcepto. Nõ
furtũ facies. Si uõ fiat furtũ ĩ loco ſacro ex
c̄circũſtantia illi⁹ loci h̄t repugnãtiã ad aliud
pceptũ q̄ ē ueñãtiõe ſcõz ⁊ ſic adit̄ noua ſpẽs
pc̄ti ⁊ ſic de aliis. Et ĩ fine dic̄ q̄ illud q̄ dic̄
circũſtantias nõ t̄hente pc̄m ĩ aliud gen⁹
pc̄ti nõ eſſe de neceſſitate ↄfitendas nõ re
ferendũ ad nũz quia aliquis ↄfiteri tenetur
ſi ſ̄ q̄z nõ ē ſ; multa. // Sciaſ. 4ᵒ diſcrẽne inter
lepras ⁊ lepm̄ .i. iter unũ pc̄m ⁊ aliud quo
ad nũz/ ne facias de cẽtũ ul̄ mille pc̄tis unã
lepm̄. Ꝉz. nõ interrogando de nũo .ſ. quot ui
cib; cõmiſit aliquis pc̄m mõtale de quo
ↄfiteri/ ⁊ ſ. dic̄ p multitudĩe; iteraconis ſe
nõ recordari nõ ſubito dimittẽdũ ſ; ĩ ſiſtẽdũ
q̄to t̄pre ſtetit ĩ tali uitio ⁊ q̄r frequẽter
itabat illā ĩ[illegible] illo t̄ps/ ut puta quotiens
ĩ menſe ul̄ ĩ ebdomeda ut poſſit h̄ri numer⁹

ipius peccati et si non particulari saltem ad aliquem comparatione
et tamen declarandum est ne dicat plus quam habet in conscientia
sua sub occasione ut in minus magis sit securus dicendo
plus quam minus ut multi faciunt // Scias ul-
timo discernere inter personam cui immixta est aliqua
satisfactionis vel restitutionis obligatio et personam
cui non est aliquid tale. Nam in primo casu ultra
penitentiam de quo debet dolere. est insistendum interrogare
si est paratus satisfacere si possit. si non non est paratus
non per consequens debet absolvi. Sed ista tamen materia
scilicet satisfaciendi et restituendi que est valde difficilis
et intricata in fine tertie partis quere. // Et si confessor
circa huiusmodi et alia difficilia non esset ita bene
peritus ut posset scire nodos dissolvere saltem
sciat dubitare de huiusmodi et consilium querere
a peritioribus nulla facta expressione persone cuius
confessionem habet premissis ne quocumque signo vel alio
ipsum prodat nisi ipse scit sit hec plenam daret licentiam

Nam quacumque modo directe vel indirecte
scienter vel inadvertenter manifestat tale
peccatum non habita licentia eius grauiter peccaret.
non tamen pena que taxatur. ex. de pe. et re. omnis. pu
niretur nisi in iudicio de hoc conuinceretur, sed arbitraria
esset huiusmodi pena iniungenda. Et non quod circa
scientiam necessariam confessori. sic dicunt doctores.
tho. in .4. di. 17. in expositione littere. hec scientia est
etsi non sit maior tamen tanta debet esse ut sciat
discernere inter peccatum et non peccatum. et peccatum
mortale et veniale. et si in aliquo esset dubitacio
possit recurrere ad superiores. Albertus in .4. di.
17. dicit quod sacerdos non tenetur scire discernere
nisi in communi que sunt capitalia, et que sunt communia mortalia
et que venialia ex genere. Sed hic nesciens dicat
idem puto quod peccet mortaliter. iudicando, et cum
instituens plus peccet quam ipse. et permittens
institutum ministrare si sua interest talem

ꝓhibẽ.// Itẽ dic̃ q̇ in ſupplem̃ questioībus
ſacerdos parrochial' ecclie debʒ ee diſcretus
ut talia difficilia eſſe ſciat nō ꝓcedendū i eis
ſine ſupioris ꝯſilio ul auctoritatē.// Henric'
de ordine pdicatoꝝ in qdā qlʒ querens. utruʒ
ꝯfeſſor teneat' ſcire de omībꝫ que dicunt' ſibi
i ꝯfeſſioē, utrū ſint mortalia ul venialia. ſic
dic distinguendo.// Pctā ſūt duplicia genē,
qdā ſūt pcta q ꝓhibita ut oīa q ſūt mere
de iure poſitiuo, ut de audiendo miſſaʒ in
dnīco die, ꝯfiti ſemel i anno, coicare ſeu
coionē accipe ſimilr ſemel i anno ⁊ hmoi,
et tenet' quilʒ ꝯfeſſor ſcire. ni hēat cāʒ racō
nablēʒ q eū excuſet, ut ſi forte tūc tp̄oris
ꝓhibitois erat i carcē ul i terra longinq̄.
Alia ſūt pcta nō qꝛ ꝓhibita, ſʒ qꝛ de ſua
nā ſūt mala, ⁊ ſi nō ꝓhibent'. Et hoꝝ pioꝝ
qdā ſūt capitalia ⁊ tenet' ea quilʒ ꝯfeſſor

scire ad minus in generali. s. quod septem sunt capitalia
peccata. s. Superbia. luxuria. avaritia. etc. hec enim
sunt quasi elementa et principia que de necessitate scire
oportet. Quedam autem peccata sunt species capitalium. ut illa
que recipiunt horum predicationem. ut fornicatio est quedam
luxuria. ebrietas est quedam gula. et horum peccatorum
species quedam sunt que important in littera deformitatem
de substantia sui actus eo quod statim nominata habent annexam
in littera deformitatem ut fornicatio, et de talibus
confessor tenetur scire utrum sint mortalia vel non.
Quedam autem de substantia sui actus non habent deformita
tem, sed ex libidine satietatis, sicut cognoscere uxorem
propriam quod non est peccatum. tamen posset eam cognoscere
cum tanta libidine quod esset peccatum mortale. ut si eam
cognosceret etiam si non esset sua uxor. et de talibus
non oportet quod sciat confessor utrum sint mortalia vel non,
quia nec confitentes frequenter scire oportet. Alia sunt peccata que
sunt filie capitalium peccatorum. s. ut illa peccata que

fines terminatur et ordinatur ad fines capita
lium. sic dolus/ et acquisito pecunie iniuste
sunt filie auaritie/ et talibus peccatis frequenter
opiniones diuerse sunt inter doctores. et de talibus
non tenentur simplices curati/ non ordinarii scire
utrum sint mortalia uel non. Curati autem ordinarii
sicut episcopi uel archiepiscopi et certi alii superiores prelati
ordinarii tenentur scire. quia ipsi sunt purgatores
et tenentur alios purgare/ perficere et illuminare/ et ideo
nouum et uetus testamentum scire hec ille.// Durandus
ordinis minorum in sua summa confessorum. li. primo. parte
prima dicit. si confitetur sacerdoti sciat. quia scilicet nesciat
discernere inter mortale et ueniale/ uel quia confitens
intricatos casus habet et confessor simplex est/
iteranda est nisi forte confitens iuris peritus
fuerit et confessorem super hiis instruat./ Item dicit
quod quotiens confessor se ingerit ad confessiones
audiendas. totiens se offert ad uidendum

de quolibet / et in tractatu de casibus inopinatis et aliis
mandatis et questionibus valde perplexis et infini
tis / Debet confessor discernere inter peccata et diffe
rentias peccatorum / unde scire debet utrum ea que penitens
sibi exprimit sint peccata vel non. ut de bellis prin
cipum et de taliis et exactionibus eorum / et de contractibus
mercatorum utrum sint liciti vel illiciti / ut per
hoc sciat utrum prohibere debeat penitentem. vel sus
pendere a communione. an licentiare. utrum teneatur ad resti
tutionem vel non. Nam cum preceptum sit semel in anno
confiteri et communicare si confessor prohibet illum a communione
qui non habet mortale quia forte iudicat illicitum
quod est licitum. vel si licentiat non licentiandum.
quia forte iudicat licitum quod est illicitum. tam confessor
quam confitens in foveam cadunt. nisi forte probabilis
ignorantia eum excuset. Puta si habet aliquem
doctorem iuris autenticum et famosum cuius oppi
nioni innititur. Unde si confessor non est expertus in

casib9 ita q' p'se nesciat iudicar'/ n' dubitar'
nouit/ 9 p'iclo a'ie sue audit 9fessio'es. s3 illi
qui scit/ imperitiam ei' pecat/ n' i tanto 9fite
an' hoi scienti. de. pe. di. j. Que peitet. ubi
uide si uis. **Quo se deb3 h'e i interrogado.**
Quantu ad tertiu debes sim aug' itero
gare diligeter d' pctis. Quer' raymu
dus in suma sua/ an iterrogatoes fiende
sint a cofessore./ Rndet q' sic/ du' in discre
te fiant. de. pe. di. 6. Qui uult. et ex. de. pe.
r remi. Omnis. Et ut diligenti' possis circa
huiusmoi procede. debes p'mo co'siderare ea
q' ponit b'tus. tho. i 4. Primu e. ut i terroget
ipi peitetes n'o omis de omibus pctis. h' ei3
inutile es3 r q'nq3 dampnosu. s3 pcipue
deb3 interrogare p' de excoicatoibus/ de illis
pctis q' 9sueuerit recipi i hoibus illius
9ditionis. stat' etatis/ pate. r huiusmodi

q̄ ut meli⁹ ualeas facē. ĩo a p̄ncipio debes
īterrogare de cōditōe. de patria. de statu. et
huiusmodi. an sit cōiugat⁹ uł nō. De illis
aūt p̄tis plus ⁊ minus potes īterogāe
s̄m q̄litatem uite q̄ audis ex ipso penitē
te. 2ᵐ ē ut interrogetur ipi penitētes
circūctis de ipis p̄tis ⁊ nō s̄bito s̄pecafi
cet ī mod⁹ ipi⁹ pc̄i. ne si nesciebat adiscat.
⁊ sic īducat' ī temptatōes. s; ī genere īterro
get, ⁊ de hoc fateat' ī troget' de sp̄e. ut ubi
gr̄a cū quibꝫ. ⁊ sic deinde procedito. 3ᵐ ē
q' sp̄alr circa uitia carnalia nō descēdat'
nimis ad particlares circūstātias q̄ nō
sūt de necitate ofessiōis q' h' eēt tibi occa
sio temptatōis dande, ⁊ ipi penitētez
qui aliq̄n talia ignorat ad ī uētōnes
p̄ctōꝝ doc̄e. ac ⁊ cū talia postmodū refe
runt sociis ⁊ ī plateis ⁊ ī uicis, ⁊ inde

ſeq̃tur derīſio ſ. icīnecti ꝯfeſſiōis. ⁊ mala
ſuſpitō ſic ubi gr̃a / ſi fatet̃ uir cogno
uiſſe uxorē ul' aliaʒ mulierē. ul' mulier
ſe cognitā eſſe a uiro ꝯ̃ uas debituʒ
cū ex h̃ h̃eat̃ ſpẽs pc̃i ſufficient̃ dixit. qꝛ uitiū
ſodomiticū / nec ī quacūq; pte corporis exerceat̃
mutet̃ talis ſpẽs. iō uidet̃ h̃ ſufficē. nec oꝫ
ultius ad alia ꝑticlaria deſcēdē. Vꝫ īterroga
do ul' ī qua pte corporis. ul' quō / ſimil' dicat
p ſeipm̃ comiſiſſe uitiū luxurie q̃tum
ad actū exterior̃ nō uidet̃ ultius īterrogād
de m̃o / cū nō uariet̃ ſpẽs pc̃i. h̃ ⁊ h̃uiuſmōi. /
De aliis uō pc̃is. ſ. nō c̃nalib; nō ē ita
piclōſū ⁊ ſcandaloſū ad ꝑticlares ſeu c̃cū
ſtātias deuen̄ire. In q̄b; caſib; ē ꝯfeſſio itanda.
Conſideret̃ ēt ꝯfeſſor ſ̃o. q̃ cōfitēs ẽ de
hiis q̃ rite al's ꝯfeſſus ē ⁊ abſolut᷒
⁊ p̄niaʒ ī iūctā nō tenet̃ iterū ꝯfitēi / ⁊ nō

sup h' nō ē gu̅ādus plusq̅ uelit. In quatuor
aut̄ casib; tenet̄ q alias ꝯfessus ē itare cōfe
ssiones. s̄m. tho. i 4°. ꝯ om̄s alios. Primū
due sūt expte ꝯfitētis ꝯ ē p̄mo q̄n nō ē oīa
pcc̄a mōtalia ul que dubitabat ee mōtalia
ꝯfessus probabili dubitatōe ui sacerdoti. sz si
aliqd dimisit ul ex necligētia ul alia īiux̄
ca. Secus aūt. si aliqd dimisisset ex obliuōe
qz tūc sufficit illd tm̄ ꝯfiteri qd dimisit ꝯ
si alii ꝯfiteat̄ q̄ p̄ori/ n̄ oz ex h' ꝯfessiōez itare.
Ue ē qn̄ pn̄iaz i iūctaz ꝯtempsit face ꝯ ei
oblit̄. nā ꝯ si adhuc recordaret̄ ꝯ uelz pficē
nō tenet̄. itare. ii ꝯfessor statuisset ē tēps de
terminatū qd tm̄ si nō ꝯstat p̄o ꝯfessori
cēdo q pie possit iterpretari secūd ꝯfessor.
q p̄or ꝯfessor intēdit ē dare licētiā remitte
dā ieiunia ul orōnes ul alia i aliis diebus
si nō fecit i illis quib; i iūxit quia sic ꝯsue

ueuīt

ueniūt faciē p̄iti ↄfessores. ¶ Alij duo sūt ex p̄te
ↄfessoris. Primꝰ ē si nō hūit auctoritatem
absoluendi n̄ ī l3 oz te esse curiosū / s3 sufficiat
q̄ nō ↄstet t̄ ↄ̄riū. s. q̄ ꝑor ↄfessor nō hūit
auctoritate3 ¶ 2ᵘˢ ē qn̄ ipse ↄfessor nō hūit
sufficiētē3 sciā3 ꝛ iste ē casus satis difficilis
ꝛ itꝰcatꝰ. s. ad cognoscēdū ꝛ iudicādū de q̄
titate ignorātie q̄ reddat sacerdotē ī ha
bile3 ad absoluendū. et si tibi nō ē nota
ꝑsona noli ex aliq̄ uno defectu ↄfessiōis
quē deꝑhendēs ex ꝑori ↄfessiōe facta ↄdēp
nare ul' ītare ip̄a3. q2 qn̄q3 ꝛ ꝑitissimi
ↄfessores ex obliuiōe ul' alia cā aliqn̄o
aliqd dimittūt / ꝛ ipi ꝑnitētes aliqn̄ nō
plene recordāt de gestis ꝑ̄tita eo2 / s3 in
processu ↄfessiōis repto defectu ī īterroga
tōis ex examīatōis ꝛ declaratōis eo2 que
sūt magni ꝑōderis ꝛ de necc̄itate salutis

potis ł iudicare. s. de ignorantia cōfessoris
īpeditiua ei' absolutōis ꝛ sic ↄsulere pe
nitenti p'mo declarare ꝗ forē necessariā
iteratōez talis ↄfessiōis ut ubi gnāo si tal'
ↄfessor nō fecisset sibi ↄsciāz de simplici
fornicatōe ul' de ↄfessiōe ꝛ cōiōe annuali
ꝛ aliis huiusmodi ad q̄ tenent' generali' fideles.
Est ꝛ alius casus. s. quit' inq̄. oz iterare cō
fessionē s'm plures doctōes. s. bonauētaz. i
4°. di. 17. durādū ordīs p'di. in sua sūma.
Ray. hosti. robtū. elchot. ꝛ uīcētiū. astorū
agūnum. s; nō s'm. tho. ꝛ Ricardū de ordine
minoꝝ. 4° sentn. di. 17. et pe. i quodaz
aliud scriptū sup. 4°. sentn. eade. di. et
de pe. di. 1. ꝛ alios q̄sdā. uz. Cū quis ↄfitet'
īteg'e sua pctā et ab omnibꝫ ul saltē ab
aliq̊ mortaliū displicit nō abstinēt ꝛ sic
cōtrarius existēs ꝛ ł ipse penitēs declarati.

Cu g talis ofessio no ualeat, tuc ad sa
lute tuti e face ei illi itare, tn si nolit
itare no uidet cogendus. o sollempnes
doctores sint illi opinionis n firmit
adherens opioni orie q tutior e. // Videt
ee 7 hi casus. s. o quis e absolut a pctis
bn ofessus als 7 o tta existes ligat excoi
catoe maio q ignorabat ipse 7 ofessor
ul no pdidit, 7 p osequens no e ab ea abso
lut. Naz sm. pe de palude i. 4o. talis
tenet itare. Ponit aut opienez iurista
quida esse q ualeat tal absolutio 7 si
sic e no tenet qn als fcta e ofessio o debit
circustatiis. Prima tn opio tutior e. et
ipaz teneas. sm alia. iiij. supdicta. o3.
oio q itet sm omis qi. — D quinto at ii
q i tali casu. s. qn dic pnites se no posse
aut nolle de omibz mortalib omissis

dolere ⁊ ī futūm abstinēe / nō ē tn̄ abiciendus.
ſ; recipienda ei⁹ ꝯfeſſio ut dic̄ decre. de pe. ca.
re. Qz quidā. Nō tn̄ ullo modo ē abſoluend⁹
ſm̄ . tho . ī quolꝫ / ſ; et nichilōi aliqd ī iūgēdū
boni opis / ut ſic ex huiusmōi bonis opibꝫ ⁊ aliis
bonis illuſtret ad pniām / declarādo tn̄ ſibi plene
q⁹ nō ē abſolut⁹ corā deo ī illa pnīa ad mitū
fructuoſa ē / ſ; faciat ⁊ illud qd̄ ſ dic̄ ⁊ ad alia
boni q̄tū plꝰ pt. ut dic̄ de pe. di. v. De q̄lbꝫ dā amōica nibꝫ
Tercio n̄ q⁹ cogitatō ꝯ deliberatōe ꝛ vīſi ī actu
pcti mortal. ſ. deliberādo illū actū agēe. ꝗ
abſq; ope ſit pctm̄ mortale. Ideo ad ſinglas
ſpēs pccōꝝ poſt pcīa opis / Interroga ꝗ de pctis
cogitatōis illi⁹ tm̄ ſpēi. ⁊ de pctis oris erga op⁹
alicui⁹ pcti. Et ꝯ deliberato mētis ad ī agēduz
abſq; ope ſit eidē ſpēi ſpetialiſſie / ſ; differunt
ſm̄ mai⁹ ⁊ minus ul pfcim ⁊ ī pfcim. qz. ſ.
mai⁹ pctm̄ ē ī ope. q̄ ī ſola cogitatōe. Ideo ꝗ

de circumstanciis huiusmodi que. Ut ubi quia . si dixit
se deliberate adhesisse cogitationibus luxuriosis
quia hec potest esse multiplex et in diversis speciebus. ideo
queratur ab eo de qualitate ipsarum cogitationum
num. i. si deliberavit tale peccatum committere
cum soluta quia tunc fornicatio est aut cum consangui
nea. quia tunc incestus est et sic de aliis speciebus
luxurie et aliorum vitiorum. Pro aliquali declaratione
dictorum. nota quod dicit beatus thomas. 1. 2e. q. 72.
quod peccatum dividitur per hec tria. s. per peccatum cordis oris
et operis. non sicut per diversas species completas sicut di
ferunt species. bos et leo et capra. sed sicut per diversos gradus
peccati sicut domus dividitur in fundamentum parietem
et tectum. sicut species completas. Consummatio igitur peccati
est in opere. unde peccatum operis habet completam speciem. sed prima
inchoatio est in corde. quasi fundatio. Secundus gradus est
in ore secundum quod homo prorumpit facile ad mani
festandum conceptum cordis. Tertius gradus est in consummatione

opis. pz tn̄ q̄ hr̄a ptinet ad una pfectā spēz
ꝯ abeodē motiuo pcedāt. Jracūdus eūz ex h̄
q̄ appetit uīndictā. Primo t̄rbat' i cor̄de. ħo in
ūba ꝯtumeliosa prumpit / 3° pcedit ad ~~ūba~~
fcā iniuriosa. ut pcussiōez ⁊ hūmōi / sic
de luxuria ⁊ qlz alio. Pz hr̄e. tho. Nec tn̄ sic in
telligēdū ē pctā cordis eē spēs icōpletas. q̄ nō
sunt mortalia / ymo qn̄ i eis ē deliberatus ꝯsē
sus ad actus q̄ de sut sc sut mortalia // tales
cogitatōes sut mortalia. nō tn̄ ita ğuia sicut
pctā opis ut dictum ē / ⁊ qn̄ sut simul cogitatō
⁊ locutiōe ⁊ ope ē unū pctm. ut de luxuria ⁊ aliis
pctīs. // Qn̄ uō q̄s uno tpr̄e delibrat fornicari
⁊ alio tpr̄e diuisso ⁊ ꝯsūmāt fornicatē. sunt
duo mortalia. 3° delectatōe uō morosa aliqd
dicet̄ infra. // Quanto uō q̄ cū penitēs fatet̄
aliqd pctm uł' a se uł' ad tuā intrrogationez
qd manifeste uides eē mortale. h̄ ei declara

in singulis ipsorum uitiorum. hoc enim uidetur satis necessarium
tum ut habeat eum magis dolendi / tum ut ipsum cog
noscens habeat in futurum materiam ab illo cauendi.
et hoc dico nisi ipse penitens credet uel simile talia
scire / .s. commissa esse mortalia uel uenialia. quia
tunc non expedit // Item si fecit aliquem actum quod
de se ueniale erat uel nullum peccatum. / ipse tamen
credebat ipsum esse peccatum mortale. uel dubitabat
de hoc .i. non magis declinans ad unam partem
quam ad aliam. quia .s. esset mortale. uel non esset. hoc
enim est proprie dubitare. tam in primo quam in secundo
casu declarandum ei quod peccauit mortaliter / sicut
ubi gratia / si tempore ieiuniorum uel festiuitatum
cognouit uxorem putans hoc esse contra preceptum ecclesie.
Unde in huiusmodi rectificanda est ei conscientia cum sit erro
nea / Sed si fatetur aliquid peccatum quod clare non sciatis
esse mortale. uel de quo sint opiniones inter doc
tores uariae. utrum sit mortale uel ueniale noli

tu ꝑcipitare ſiũaz/ ⁊ morale expĩme/ ul' ei ⁊
ꝓp̄ h' abſolutiõez denegare/ ſi ab eo abſtinẽ nõ
uellet. ſ; immũ ei efficaciter ſuadeas ut tutio
rez uiaz elligat. ſ. abſtineđo.// Quĩto nota
⁊ diligenter ꝯſidera ꝯditiões/ ſtatũ/ etatez/
⁊ ꝑitiaz ꝑſonaꝝ/ ⁊ ſcdm qualitatẽ eaꝝ ſicdi
ũſimode te hẽas ad ipãs i modo loquẽdi.
Nã nobilib;. aut ꝑitis. aut ciuib; cõit' urbanĩ
loqui oꝫ/ q̃n ꝯ uitiũ rep̃henſiõe egeret ne duri
incẽpati i ~~dufget~~ digniet' ul' ſcandaligẽt'. Ru
ſticis uõ ul' ꝑſõis ydiotis ⁊ uilis ꝯditõis
acri' cõit' expedit loqui ad oſtẽſionẽ mali
tie eoꝝ pc̃ci reputẽt.// Itez ꝯtẽſtatos nimĩs
ex lapſu ul' q̃i deſꝑatos ex magnitudĩe ul'
multitudĩe ꝯmiſſoꝝ oꝫ diulti' ortã cõtẽde
eis ex̃a i miſeſe diuĩe ꝯmĩe/ ut latronis. Magda
lene/ pauli/ manaſſe/ dauid/ ⁊ hui'mõ. Pre
ſumptuoſos ul' i duratos ⁊ pc̃a. q̃i ꝓ michilo

hn̄tes decet eos deterre declarādo eis seūitate
extremi iudicii . acerbissimas penas inferni
⁊ huiusmoi ex. ꝓponendo . ad ꝓpositu ut de pūi
tone pīmoꝝ parentuꝫ ⁊ similia .// Sexto
nō q̄ si psona nō ē mltū pita . cautam
reddas ut faciat dilligenter ꝯfessionem
videlꝫ de ꝑtitis omībꝫ dolendo quātū ꝑ
ꝓponendo firmit' abstinere ab omi mortali i
futuꝫ .// Hec eciꝫ ē necessariuꝫ ad ꝯtrictionem
sine q̄ nō remittit̄ pcm̄ . ⁊ q̄ nullū taceat
scienter i ꝯfessiōe ul' ex uerecūdia ul' alia de
cā . nō ꝯ q̄ reputet ueniale / qꝛ aliqn̄ i huiusmō
fallit̄ ⁊ ē mortale qd' reputat̄ ueniale / nō ꝓpea
excusat eū ignorantia / et pcipue eū de h'
admoneas in trogando de uitiis carnalibꝫ /
qꝛ frequent' i talibꝫ psona mlta retinet tpa
ꝯ necaria ꝯfitera ꝓp' uerecūdiam ⁊ magis
adhuc i huiusmō taciturnitate mulieres offendūt

Vñ ꝯdiuſis cautelis exhēdū ē uitiū ab ore t
taliũ // Declãmdũ ē tñ eis q̃ ſi aliq̃d pctm̃ ꝯ
q̃d ſciũt eē iſe nõ ꝯfitet̃ ꝑ̃ introgati ſr̃ hec
a ꝯfeſſore q̃ nõ pͥeeſt eis ꝯfeſſio. Vñ ſi ꝯfeſſor
ꝑ̇us itrogauit i gnãli de tali matiã ⁊ tũc
iſte peitẽs noluerit i gnãli exprimẽ ꝯ tñ bñ
recordaret̃ uitij ſui ſ; cũ poſtea iterogatur
i pticlari bñ exꝑ̇mit q̃ꝛ min̍ ſ uidet̃ erubeſ
cibili q̃ ſi pſe exꝑ̇ſſiſſ; · oñdendũ ē ei quõ ficte
ꝯfitet̃ ⁊ q̃ nõ ualet ſ̍ talis ꝯfeſſio. ſm̃ Xx · n
mutet ꝓpoitũ. Vz q̃ ſi hẽt plus dicẽt adhuc
ã illo ꝯfiti exꝑ̇mẽt pſe i pticlãi q̃ tñ ad illđ
q̃ ē neccĩũz ⁊ doleat de illa fictõe ꝯmiſſa iq̃
ueit ad ꝯfeſſiõez // Septĩo penitẽtez ad moẽas
ut nõ ex quadã ꝯſuetudie q̃ꝛ ſic alij faciunt
ul ꝑ̃ ex timõe ⁊ p̍ncipali ꝓ uitãdas penas
et̃nas ul ꝓ euaſiõez ifirmitatis ſi cẽt ifirm̍
ul alicui tribulatõis tp̃ralis faciat ꝯfeſſiõez

q2 sic mortu ẽ processit / s3 ꝑncipal' ca faciat
ad placandu deu ꝛ ẽ reconciliandu / ꝛ satisfa
ciendu diuine offense deo ꝛ ecclie obedien
du qui h' remediu ordinauit ad ꝯsequeda
remissioez // Ite i pcessu ꝯfessiois si aliqua
dicet ad sui excusatoez ul ad leuatonez
pcti ptinetia ut puta. q2 diabolus fecit
me face tale malu. ul planete / ul uicini
ul ꝯsanguinei ꝛ huiusmoi eu reprehedas
ondendo eis falsitate suaz. q2 .s. nullus
trahit ad pctm n' ppria malitia sua ut
uoluntate. ꝛ io no se excuset. s3 accuset
uolutate suaz ꝑua. 19. q. 1. Ite si recitat
pcta alioz sine necitate .s. si no h' suffi
cient possit expmie pctm suu eu rephedas
ꝛ admoeas ut nil dicat de feminis alioz.
vn possit pctm altius detegi. n' h' faceret
ex aliq ca no solu necia s3 ꝛ rationabli /.

// Itē ſi dicīc longas fabulas admoneas ut
dimittat ſupflua. ⁊ ſolū q̄ntū ad declā
tionē pctī dicat / n̄ īmiſceat tribulatōnū
ſuaꝝ ꝯ pcēs ut faciūt mulieres. // Itē ad
moneas ut nō utat̄ u̇bis paliatis. ſeu ſo
fiſticis addandū īntelligē unū ꝑ alio / n̄ ēt
utat̄ u̇bis nimis tēpib; ubi poſſit ꝑ u̇ba
honeſtiſſiā pctm̄ ſuū declāre. / De hijs aūt
ī iſto ultio. ſ. decīo. plus ⁊ minꝰ admoneas
pn̄itētes ut uides eos idigē ī pſecutōe ꝯfeſſiōis
ſue. // Octauo iſtud obſues / ⁊ poſtq̄ exinde
rogatōib; fcīs ꝑ̄ dcīs eū debē audiri. dicas
ei. ut ꝑmo dicat pctā ſua q̄ ꝯmiſit. poſt ul
timā ꝯfeſſioēꝫ rite fcāꝫ q̄ hēt ī memoria
⁊ ſic dimittas eū dicē quicqͩ uult d̄ pcīs
ſuis ⁊ eo ordīe q̄ uult retinēdo bn̄ menti
ea q̄ dic̄ ut ubi ſufficiēter expſſit pctm̄ ſuū
nō eū moleſtes uł ꝗ̇ras de illo īterrogādo.

Vbi aūt nō sufficient̄ exp̄ssit int̄roga de resi
duo usq3 ad sufficientiā3 / ⁊ postea it̄roga eū
de alijs ⁊ de alijs de quib; ip̄e nil dixisset s̄m
q̄ potes suspicā ī eo ēē / h; semp̄ s̄uato / ut
de eod̄e3 de q̄ iam int̄rogasti itez3 nō īt̄roges /
n̄ sic eū atedies n̄ ex aliq̄ cā ratōnabili
h; facēs. / puta credēdo q̄ dicat s̄ḡa uice q̄d
p̄mo nō dixit / ul ex uerecūdia / ul ex igno
rantia / ul huiūmoi / ⁊ si mulier ē fatias
eam ex transūso stare ne ea3 ī fatie3 respi
tias . q2 faties ea3 / uetus uicius ē dicit
sc̄ptura .// Si uir potest genu flexo et
discaputiat⁹ stare. bn̄ quidē sin aūt stet
ut p̄t / n̄ tn̄ eū ꝯ̄ multū frequēt̄ ul fixe in
fatie3 respitias ⁊ p̄cipue iuuenē ul nō
bilem ⁊ pitū ne nimis eū erubesc̄e fatias
n̄ eū g̃ues de q̄ nō ē3 .// Obs̄uādū ē ꝯfesso
rib; ē ut dic̄ magr̄ hub̄tus ī libro d̄ offic̄

ordinis quod semper libentius et prius audiat confe
ssiones illorum qui magis indigere putantur vel
qui raro venire solent vel qui sunt extranei. vel
qui sunt in maiori statu vel de quorum confessione
maior utilitas speratur secutura. // Item audi
endo mulieres caveat ne nisi in publico
audiat et non ab aliquo vel aliquibus videatur nec
multum immoretur nisi quantum necessitas confessionis
requirit. Et eis ~~qui~~ que nimis frequenter volunt
confiteri assignet certum tempus extra quod ipsas non au
diant nec in aliis colloquiis se eis exponat.
et semper durius et rigidius verbis potius utatur circa
illas quam mollibus. // Nono scias ab episcopo si habet
aliquas constitutiones synodales vel provinciales
ubi sint excommunicationes sive vel huiusmodi et de illis
ne te impedias plusquam vellet // Et nota quod si
aliquis absolvis innodatum aliqua sententia excommunicationis
quem esse ligatum non advertis vel nescias et non ab

solutus nō ātī a sñīa excōīo q̄uis peces absolue
re eū q̄ nō debes / q̄z absolutꝰ ab excōicatōe
debꝫ pcede absolutōez a pñās / tū sñīaz excōis
nō incurris. sm̄ gerii ⁊ fr̄m de zamb ⁊ XX. debes
aūt postea qñ ꝑpendis de errore illū auisare
q̄ ꝑcuret absolutōez ab excōicatōe. // Cōclu
dendo suꝑdicta facta ꝑiꝰ ut suꝑdictū ē dili
gēti īt̄rogatōe de excōicatōibꝰ postea de hijs
ꝑ q̄ ꝯfessio īt̄anda ē / audiat eñ ꝯfessor
quicq̄d uult dicere de pctīs suis / ⁊ si nō dix
sufficiet / qd̄ q̄i semꝑ accidit. īt̄roget de
hijs q̄ plene nō dix̄ ꝑut uidebit̄ expedire. /
Si aūt modicū ul̄ nichil dix̄ ꝑ īt̄rogaciōs sm̄
modū infrascriptū. s. de p̄ceptis postea de ca
pitalibꝰ uicijs sm̄ statꝰ diuersos ꝑsonarū ꝑ
ut ꝯ̄ ī l̄r interrogatōib ꝯtinet̄ / nō de oībus
īt̄roget̄ s; de hijs q̄ ī talibꝰ reꝑiri ꝯsue
uerūt. Et sp̄ialit̄ īt̄rogādū ē de circūstācijs

pc̃tor̄ q̃ ↄtinet̃ i h͛ u͛su. Quis/ quid./ ubi/ p q̊s/
quotiens/ quō/ qñ/ Nō tñ ē neccẽ de quolib3
pc̃to ꝗ͛ mõtali oĩs ꝑcitas cĩcũstãtias ↄfiti.
s3 solũ ill as q̃ trahũt pc̃m ĩ aliaz sp͛em/ q. s.
hũt sp͛ciale3 deformitatē oppõitaz aliciu
p͛ceptor̄. ꝯ nũo .niti pc̃tor̄ nō omitas. s.
quotiens.// De p͛mo p͛cepto. ꝯ calogi.
Vnũ cole deũ. p͛mo ꝯ uotis.
Ircha h͛ p͛ceptũ de hiis potes ĩterogare.
Si transgressus seu obmisit imple͂ aliq̃d
uotũ licitũ/ et si adultẽter ↄ poss3. semp est
mõtale totiens quotiens frangit. Secus
si ex obliuiõe ul q2 nō potuit ut i firmi
ieiunãe et huiuimoi/ Si uouit se aliquid
mali factũ ut uĩdictã/ ul maioris boni
impeditiuũ ut nō ingredi religione3
h͛ ē mortale et sine aliq̃ dispẽsatõe
deb3 ĩfringi/ Si nimis tãdauit im

plere ꝓpt qd a memoria excidit/ oio ul uet ad
statu no ualendi imple cu bn prius potuiss mortale uidet,
Ite quo dimisit ppositu no implendi cu tn potuiss. Alias
mora implendi uotu qn no pfixit tps no uidet mortale.
n forte mora eet nimia 7 n ex h imminet piclm no uale
di imple/ ut de uoto ingrediendi religione 9 tn no het
cam legitima 9 tingente dilatois. Si fecit uotu de re licita
ut elemosina ieiuniuz 7 huiusmoi/ s; ob malu finez.
ut s. poss face uindicta/ adulteriuz, 7 huiusmoi. mortale
e n tenet imple. Si fecit abstinentie 7 huiusmoi 7 dubitat
utr posit imple ul no/ 7 si sine dispensatoe ul comutatoe
supioris 9 poss here de facili recursuz ad eu ul ad 9fe
ssore suu p 9silio frangit mortale uidet. Nota tn
q uiri possut irritare uota abstinentie 7 pegrinatoie
7 ad talem accessus 7 ad tales eccias uxoru absqz
dispensatoe si no ht n dotez. Et si fiat talis mutato
sine ca rationabili, amodo no tenet uxor i
ple talia uota. De mutatoe uotoru 7 puberu

filiorum in familias et religiosorum uite in summa.
2a. parte et ultimo. // Utrum illi qui subiecti sunt
alterius uoluntati possint uouere. R. secundum tho. 2a
2e q. 88. Nullus per se firmiter obligare ad id
quod est in uoluntate alterius. Quicumque autem est subiectus
alicui quantum ad id in quo subiectus est non est sue potestatis.
et non potest per se per uotum firmiter obligare ad illud
sine consensu superioris. non tamen peccat uouendo.
Utrum pueri possint uouere. R. secundum tho. Pueri
ante annos pubertatis dum ratione uouent non possunt.
Primo quia ut in pluribus patiuntur rationis defectum
licet tamen contingit in aliquibus accelerari. Secundo quia
sunt in potestate parentum uel tutorum qui sunt eis
loco parentum, et ideo eorum uota non habent effectum
et secundum W. Si pater uel tutor primo contradixit et postea
consentit non reuiuiscit uotum. // Utrum filius
familias postquam peruenit ad pubertatem uel ad
annos discretionis uouere possit. R. secundum tho.

ū. s̄. ille qui ueīt ad annos pubtatis si
sit liber ɔditōis, ē quidē sue ptatis q̄ntū ad
ad ea q̄ ptinēt ad suā psonā. puta. q per
uotū obligeť religioī. ul q matrimoīuz
ɔthat. nō aūt sue ptatis q̄ntū ad dispēsa
tiōez domesticoꝝ. vn̄ ēciha li nō p aliquid
uouē qd sit ratū sine ɔsensu pris. Idem
ē de filia q̄ est ī domo pris sine ei ɔsensu. ut
di. nūi. 30. // Vt religiosus possit uouē. R. sūm
tho. ū. s. / Cū nullū tps exceptū sit ī q̄ plat
sbditū nō possit circha aliquid occupare. io
nullū uotū religiosi firmū ē sine ɔsensu
prelati qz nō ē sue ptatis. vn̄ ī sūm. Ray. si
uouīt nō deb3 exequi sine licētia plati
ne forte sup eū alliq̄ scādalizeť si coꝝ ɔsue
tudiēs uoluerit excedē, ul ne deť occasio
uagandi. 2°. q. 4. Monachū ꝯ. uerꝫ. Addit
īnnocē. q si uouīt dicē unū psalteriuz ul

ul aliquā oratione ubi nullū p̄iudiciū contingere pōt

sinc(t) uotū q2 licitū ē. Sʒ dictum thome uerius uidetur. vt. Pater/ tutor/ marit(us)/ abbas/ ul plat(us) ⁊ huiusmodi precenti reuocando uotū subditorum. R(aymundus). sum(ma) the. nō peccāt/ sʒ utunt(ur) iure suo a deo ⁊ a canone sibi concesso. nec uouentes peccant nō implendo. 33. q. 5. a. c. Manifestū. Si hn̄s uotū castitatis/ ul religionis/ ⁊ contrahit. mortale ē. ⁊ nō p(otes)t cōfirmari sine pc̄o mortali/ q2 p(otes)t adhuc illud implere/ ⁊ debʒ an̄ consumatoem matrimonij. post consumatoem reddere tenetur debitū. n(on) i(n) expectatōne petenti. sʒ exigendo semp mortalit(er) peccat. Vn̄ consulendū ei essʒ petere dispensatonem sedis ap(ostolic)e. sum. R(aymundus). p(otes)t dispensare ep(iscopu)s. Si uotū fecit stultū ⁊ irrationabile ut ieiunare i(n) dominica/ nō pectinare/ ul lauare cap(ut) i(n) sabb(at)o ⁊ huiusmodi nō ē mortale sʒ phibendū ē illd implere. Et nō q(ua)ntū ad trans gressionē uotorum pōt de iure cōi ⁊ de consuetudine confessor absoluere. q2 nō ē de reseruatis casibʒ/ sʒ

. disp̄sat̄oe .

diſpēſſatōe ul ɔmutatōne uotoꝝ nō p̃ſem
tiõmittē ſine ſpāli ɔmiſſiōe diocesai ul alti9
qui poſſit dare. Epī aūt poſſūt i omibꝫ ɔ
mutare ul diſpēſſare. n͂ i uoto caſtitatis ul
religiōis, ⁊ t'bꝫ uotis peg̃nātiū. ſ. ierosoli
mitā, ad ſcm̄ iacobū, ⁊ ad limia aplo͛ꝝ. i.
romā, i quibꝫ .pp. ul ſuus pn̄itēciari9 ſoli
diſpēſſant ul ɔmutāt. ¶ De uotis hēs i 2ª pte.
.i. i uno alio libro. uide ibi. ul i sūma piſana
ɔdubitās. // De sup̃ſticōnibꝫ :~

PRimo ſi fec̃ ipe aliqđ maleficiū. ſeu
iuit ul gare maliuole, i quibꝫ ſemp̄
fiūt incātatōnes ſeu inuocatōes occlte ul
manifeſte demonū qđ ſemp̄ ē mortale. ⁊ di
gnū morte tp̄ali. // Si fecit ul fieri fecit ul
parauit aliq͛ incātatōez ɔ ſacrm̄etalibꝫ
ecc͞lie ul aq̄ baptiſmali, oleo ſcō ⁊ hui9
mōi. ob ſanitatē ul aliaz cāz. mortale ē etiā

g̃uiſſimũ / Si adorauit aliq̃s c̃atãz faciendo orõez
ad eã ul ad lunã / ul ſolem / ul ſtellas / ꝯ p̃mo
apparẽt / ⁊ huiuſmõi mortale ẽ / Si fecit ul fieri
fecit aliq̃s diuinatõez ad inueniendũ furta
ul ſciendũ aliqd occultũ qd ſ ꝯtig̃e poteſt. mor
tale ẽ. ⁊ ſi hẽt librũ Inducendus ẽ ut combu
rat. alias nõ ẽ abſoluendus. / Si ex ꝯſtella
tiõibꝫ ul planetis ſb quibꝫ natus ẽ aliqs
indicauit determinate de ꝯuſatõe eius. Item ſi
ex filoſomia. Credere eciã hoiez ex fecte ul
ꝯſtelatõne / ul ꝯplexiõe cogi ad bonũ ul
ad malũ hereticũ ẽ. Si uſus ẽ ſortibꝫ ⁊ diui
natõnibꝫ ⁊ quõ qd ẽ mortale / ex leuitate
autẽ ueniale / Si dedit aliqd ad comedendũ
uxor uiro ul alii ut amaret eã / ul fecit
ul dixit aliqd tale ad hoc qd mortale ẽ. ⁊ in
terrogandũ ẽ qd fuit illud. / Si fecit aliq̃s
incãtatõnez ul fecit fieri ob ſanitatem

ↄsequendā ꝫ ꝗnq̄ h̄ fit ⁊ sit omīe ꝓhibitū. ē comit
mortale. Qn̄ uō ex simplicitate credendo ul̄ pu
tando ee bonas odes. uidet̄ ueniale. ſꝫ si nolꝫ ī
futurū abstinē. neganda ē ei absolutō. qꝛ ex obsti
natōe ⁊ malitia ē mortale. et itrogādū ē d̄ ūbis
quib' utūt̄ ⁊ obſuātus quas addūt./ Si fec̄
ul̄ fieri fec̄ ul̄ usus ē breuib' q̄ cont̄ sūt super
stitōsa ex ūbis ul̄ cāta ī qua ɜ fuīt ul̄ mō ī po
nendi ul̄ portandi, tpr̄e scribendi / ⁊ iūcta supstitōe
eoꝝ imponendū ē q' ɔburāt. ⁊ si nolēt nō sunt
absoluendi. qꝛ tūc ē mortale./ Si aūt putabāt
licita. tanq̄ bonas odes. ueniale uidet̄. Si ſuauit
unū diē magꝭ q̄ aliaꝫ incipiende aliqd tanq̄
malū / ut dies egitiacos ul̄ diē ī quo accidit
decolatō scī iohānis. bb. ul̄ diē ascēsionis in
colligendis h̄bis ⁊ huiꝰmōi ueniale uidetur.
qn̄ ex simplicitate h̄ fit ⁊ credit./ Si uō aīo
obstinato h̄ credēt / tūc mortale eſtꝫ./ Si obſ

nauit sompnia faciens aliq̃s orõnes ⁊ obs-
uatões postea ex hiis q̃ sompniauit uolẽdo
de futis ul' cẽtis iudicare ⁊ pnũtiare. mor-
tale ē. al's aũt sine obsuatõne adiuncta
nimis adhibẽ fidẽ sompniis puũ ē ⁊ si ex
se nõ mortale, tñ piclosũ, qz sic dyabolus
mltos decepit. || Si effusiõe oley de lucerna ul'
tractatõe aliquaꝝ auiũ ul' magtudĩe
ul' ꝯtinuitate uctoꝝ ⁊ huiõi extimauit
aliquid mali euẽturũ qd fatuũ ē ⁊ uanũ.
Si extimauit mulieres ꝯuti i gatas ul'
alia aĩalia ⁊ ire de nocte et sugg̃e sanguĩe
pueroꝝ ⁊ huiõi quod ĩpossibile ē nisi deo.
⁊ falsũ credẽ: Et p° de blasfemia ĩ dm̃ ⁊ scõs

Si blasfemauit deũ. s. dicẽdo nõ ẽẽ iustũ,
ꝯ omnia nõ iuste disponẽ, s; acceptare psonaꝝ,
ul' nõ uidẽ que fiũt, ul' nõ curare de actibꝫ
hominũ, ul' pditorẽ, ul' sine mito punire

⁊ flagellare eũ / ul nõ poſſe illõ ⁊ iſtud facẽ
⁊ huiꝰmoi / q̃libȝ iſtoꝝ ẽ mortale ɔ audit q᷑
dicit et intelligit. Si blaſſemauit deuȝ
ul' aliquẽ ſcõꝝ ſiue ſcm̃ ꝓprie dr̃ maledito
ut maledixit ⁊ ꝗ ubi fit extra. ſemꝑ ẽ mortale
ſi audit ũba ipã. // De periurio.

Si iurauit ĩ aliqua cã corã iudice mediatõ ſe
mortale ẽ quãtũcũq; al's dicẽt iuſta cãm
⁊ qui induc̃ ad h̃ aduteudũ / ut iudex / ad
uocat'. / procurator. ⁊ huiꝰmoi. mortalr̃ pcãt.
// Si iurauit ẽ ex iuditiũ ĩ oĩ ſmõe q̃cũq; ex
cã / ul utilitate / ul leuitate / ul iocoſe / et
qualicũq; mõ / nõ ſolũ p ſcã dei euãgelia.
⁊ p corpꝰ x̃ ſȝ ꝗ p fidez / p deũ / ſi dẽ me adiuuet /
p uirginẽ mariaȝ / p crucez / p aĩaȝ ſuã / h̃
ſemꝑ ẽ mortale / qñ aduiit ſe iurare ⁊ falſuȝ
dicere / totiens quotiens. // Si iurauit pro
cẽto de q̃ dubitat ut' ſic ſit mortale ẽ pre

capite i iudicio. Si iuravit p(re)stare aliquid
qd e mortale, ut face vindicta, no dimitte
(con)cubina, svare iniusta statuta, tene secreta
(con)iurato(rum), mortalr peccat, (et) n debz svare.
Si iuravit tene secretu aliqd qd e tractatu
in (con)silio ul aliud qd nulli e nocivu. si ad
utilitate manifestat peccat mortalr ipse (et)
q stimulat eu ad manifestadu sciens
secretu ee. Si iuravit svare statuta ali
cui civitatis ul universitatis aliqd sciet
transgrediendo ex illis statutis mortalr
peccat. Si tn aliqd statutu e abrogatu p (con)traz
(con)suetudiez q(uia) quotidie fit p omis (con)trariu, et ad
uiz no videt piurus q(uia) no svat illd eo q(uia)
no hz uiz statuti. di. 4. leges. Si iuravit
p aliquē mouz obpbriosu, p dei mebra ul
scoz ut faciut ribaldi. peccat mortalr q(uia)
blasfemia reputat, 22. q. 1. Si qs p capillu

// Si promisit se facturum aliquod licitum, si non intendebat observare, mortaliter peccavit; si autem intendebat, sed veniente termino quo debet implere non servat promissum cum tamen possit, sed in commoditate sua, peccavit mortaliter, nisi ille cui promisit ante terminum relaxasset iuramentum, quod potest facere si promissum cedat in utilitatem ipsius tantum. Nam si in utilitatem aliorum vel honorem dei et sanctorum non potest relaxare. Si autem non potest implere excusatur a peccato propter hoc quod non potest. Si quis autem promittat cum iuramento aliquod factum quod alicuius importantie levi vel mali non est, ut mater de liberando filium, vel de bibendo et huiusmodi, veniale videtur iuratio et periuratio et huiusmodi. Si iuravit sine causa rationabili pro quibuscumque minimis dicendo tamen veritatem, veniale est, nisi faciat in consuetudinem, et inducendus est ut abstineat propter periculum periurii. Si induxit aliquem ad iurandum quem scit celebrare falsum iuramentum

mortali peccauit nec esset iudex set faciens ex
officio secundum ordinem iuris. // De adiuratione.
Que est inducere aliquem ad aliquid faciendum ob
inuocationem alicuius rei sacre / et sic per modum coha
tionis intendens eum obligare per modum iuramenti
ad aliquid faciendum ad superiores et alios in quibus
non habet potestatem est mortale. Ad sibi subditos est
licita eo casu quo licet eis precipere alias non et tunc
adiuratus tenetur illud facere ut dicere alias esset
mortale / sic transgressio mandati / Si adiura
uit prelatos uel socios / uel inferiores per modum
deprecationis intendens inducere adiuratum ad aliquid
faciendum non est malum uel ueniale / sed leuiter et
sine causa et adiuratus non faciens non peccat. tho.
Si adiurauit demones per modum precis uel
ad aliquid sciendum ab eis / uel aliquid obtinen
dum auxilij est mortale. Nec quis faceret ex
familiari consilio spiritus sancti / ut nec quidam

ſimplicitate querēs ab obſſeſſis a dyabolo / ſʒ
p modū cohatōis. ſʒ ipm̄ adiurat ne nb
noceat. // Si adiurauit catās irrationables
ne diabolus eis utat̃ ĩ nim̄ nocumētuʒ
. ſʒ. Si aũt dyabolus opet̃ ĩ eis ē mõtale. ut
incātatões ſpētiũ // Si cātileīs ⁊ fabulis
tuꝑibꝫ miſcuit deũ ⁊ ſcōs. ĩ inãratõibꝫ
turpibꝫ ⁊ amatoriis. ē mõtale. alĩs ueīale.
ñ facēt ĩ ɔtēptũ dei. // 3m pceptũ. ſ.

Sabba ſantifices. de obſuatõe feſtoꝝ
ſequatuz ad determinatõeʒ iſtud pcept
ē de iure poſitiuo. io. ħ aduītē potes de ie
iuniis ecce. ⁊ auditõe miſſe ⁊ ceſſatõe
opis. // Primo ſi fec aliq manuale op
diebꝫ dñicis ⁊ feſtiuis ut pceptis ab ecca
ex caſu necitatis qꝫ mõtali pccauit.
ſi p ñobile ſpatiũ ſecus ſi fuerit aliqua
pũcta. / Si aũt ex necitate, ut quia expectat

hostes ul' ueniut i(n)undatores aq(ua)r(um) (et) huiusmodi. tu(n)c
licet remoue(re) bladu(m) supelectilia (et) huiusmodi. Ray.
Et de uesp(er)a ad uesp(er)um dicu(n)t aliq(ui) . i . de serv.
. di . 3 . p(ro)nu(n)tiandu(m). hic requi(ri)t magna prudentia
i(n) (con)sulendo. Si uendidit ul' emit diebz festiuis
n(on) comestibilia de die i(n) diem / ut pane(m) / uinu(m) /
caseu(m) / carnes / (et) huiusmodi / mortal(ite)r peccauit / si
p(er) modu(m) negotiationis / n(isi) i(n) casu magne nec(ess)itat(is).
In mu(n)dinis t(ame)n ex q(uo) p(re)lati eccl(es)ie tolera(n)t si no(n) di
mittu(n)t audire missa(m). s(ecundu)m pet(rum) de palude. Vi
det(ur) p(er)sone excusar(e). De mercatione diebz festiuis.

Si fieri fecit aliq(ui)d s(er)uitor(um) suis filiis /
discipulis / s(er)uis / ul' laboratoribz sine
nec(ess)itate peccat mortal(ite)r (et) ma(n)da(n)s (et) exeque(n)s.
Si t(ame)n ma(n)da(n)s seu mag(iste)r ul' patronus no(n) h(abe)t ne
c(ess)itate(m) ip(s)e / s(ed) discip(u)l(u)s / ul' s(er)uus / ul' rusticus.
h(abe)t nec(ess)itate(m) ita q(uod) al(ia)s no(n) p(otes)t uiue(re) / ul' q(uia) discip(u)l(u)s
no(n) obedit mag(ist)ro (et) huiusmodi diebz aliq(ua)n(do) uidere

ul' faciendo aliquod exercitium artis eius pro quo tempore nec
ille nec alius de dicta arte vult ducere eum secum et
aliud exercitium nesciat facere / videtur ipse excusari. /
Nam si in obsequium certiarum vel aliquod laborare in
diebus festivis / secundum doctores / quare non magis racione
sue sustentationis in necessitate / tuti tamen certo aliam
artem elligere si possit. / Similiter de scriptoribus
pro pretio conficientibus instrumenta temporalium. Item
necessitatibus facientibus longas dietas causa cupidi
tatis non necessitatis quia non bene aliter possent fieri. /
Barbitonsoribus et huiusmodi. / Medicina alia autem
semper vel facere medicina necessariaque similia. Si
per totam diem festivam vacavit ludis / vena
tionibus / aucupiis / choreis. / et aliis vanitatibus
mundi / frequenter ibi occurrunt mortalia / et si
illa de se non sint mortalia. Quibus etiam pro tanto
commissum. scilicet mortale diebus festis est multo gravius
et non confitendum est de hiis: De auditione misse diebus
dominicis et festis.

Si nō audiunt miſſaȝ totā illis diebꝫ / ſȝ ob
miſit ex ꝯtēptu / ul̄ ex cupiditate lucrādi /
ul̄ cā eūdi ad ſolatia / ul̄ ad ꝯuiuia / ul̄ ex
negligētia / ul̄ ex ignorātia craſſa peccauit
mortali' totiens quotiēs dimiſit. / Itē ſi
audiunt ſȝ nō totā dimittēdo nōbilē ptem.
.de .ꝯ .dimiſſas. Secus ſi modicaȝ. / Qz aut qs
audiat ī pochia ſua ul̄ alibi miſſaȝ ppriaȝ
dedie ul̄ aliaȝ audiēdo ul̄ intelligēdo ūba
ul̄ nō audiēdo qz ſbmiſſe dr̄. A ꝯcubinaño
ul̄ ſymoiaco ⁊ hui' moi ul̄ nō ſymoiaco alꝰ
ꝯcubinario / exq plati ſr̄ l; nō puident
nō iubēt ſimplices ſolicitādi ſȝ dimittēdi
ꝯſciis eoꝝ ubi talia hūndāt. ſym. pe. dp̄a
lite. tolerātez. / Obmittēs auditōez miſſe
ex infirmitate ul̄ tali occupatōe qm̄ nō pt
dimittē / ut ſuuie ī firmo ul̄ alia iuſta
cā / ut manētes ī caſtris excuſant. / Puelle

aut que dimittunt a parentibus domi. videntur
excusari / non euntes aut ad coreas. vel vidue
que manent in domo clause per menses / sed si per qui
denam vel menses et huiusmodi: ¶ De obseruatione ieiuniorum

Si quis dimittit ieiunia ecclesie. vel .xl. /
quatuor temporum / et vigilias festorum xpi et
sanctorum post .21. annum peccat mortaliter nisi habeat
causam legitimam excusantem eum / vel saltem
se existimet habere causam puta quia est satis
debilis ut sibi videtur esse propter quod non credit posse
ieiunare sine notabili corporis detrimento
licet secundum veritatem talis non videtur de facili
condempnandus de mortali ex quo erat paratus obe
dire precepto si credidisset posse / aliter est mor
tale / et totiens quotiens dimittit aliquem
diem ieiunii. / Quilibet dies est sub uno precepto. /
Sed ante 21 annum inducendi sunt iuvenes
ad ieiunandum. / Interrogandum est de nimio

diez qs dimisit ꝛ de cā / Si notablr̄ anti
apauit horā comedendi / puta . ora . 3ᵃ . sic
legiptima cā . qꝛ nō ē ieiuniuz . bn̄ mole /
hora āt ↄgrua ē tarda nona / tardare āt
post nonaz nō ē uitiuz / nͥ fuerit ex super
stitiōe / Si ↄ ieiunauit ex statuto ecclie /
ul̄ ex uoto / ul̄ ex iniunctōe ↄfessiōis de sero
comedit frustū panis / ul̄ de pluribꝫ fructi
bꝫ ul̄ de uno genē ī quātitate magna .
Ieiuniū fregit . / Si āt aliqd ↄfectōnuz
ī pua qͣtitate sumit nō frangit ieiuniū
nͥ fieret ī fraudē / / Sꝫ sumēdo aliqd fructuū
p modū medicīe . i . ne uinū dillaueᵗ
stomacū . uidet᷑ nō esse malū . / Potest
āt ī die plures potare qs ꝛ nō frangit
ieiuniuz / nͥ fiat ī fraudez ut dictū est /
Ꝯ debilibꝫ multū laborantibꝫ / itinerā
tibꝫ / pegrinātibꝫ / nutrientibꝫ / paupibꝫ

7 huiuſmō. quoniā 7 qñ excuſant᷑ uide ī ſūma. /
Quid de īfirmis 7 debilib;. R̷. ſum xv.
excuſant᷑ / ſ3 pro q̄ta debilitate arbitrō
boni uiri ſtandū ē / ſ3 dez ī ſenib;. / Quid
de pegrinātib; ul itinerātib; aut multū
laborantib;. R̷. ſum. tho. 2a. 2e. q. 147. Si
pegrinatō ul labor commode differri poſſit
aut diminui abſq; detrimēto / nō ſūt ꝓpt
hᵗ eccl̄ie ieiunia ꝑtermittēda. / Si at īmi
neat neceſſitas. ſtatī pegrināndi ad magnas
dietas faciēdi / ul ēt multū laborādi 7 ſimul
ꝯ hᵗ nō poſſint ieiunia obſuari / nō obli
gant᷑ ad ieiunādū. / De mulierib; pre
gnātib; ſiue lactātib;. / R̷. ſum. tho. 2a
2e. Si neceſſitas debilitatis corporalis im
pedit eas: nō tenēt᷑ ad ieiuniū. ymo ſi
timeat᷑ de piclo eaz ul abortu nō ſolū
nō debēt ymo tenēt᷑ ēt ſoluēe ieiuniū.

ſic·W̃·poit. Quid de pauperibꝫ ⁊ mēdicātibus.
R̄·ſm̄·tho·2ª·2ᵉ·q·147. Si poſſūt hr̄e tm̄
ſimꝉ quod ſufficiat eis ad vnā comeſtionē
nō excuſant a ieiunio / ſꝫ ſi nō poſſūt excuſāt.
Similr̄ ⁊ qñ pp̄ pcedētez ī ediaz · ieiunīū nc̄
facere nō poſſent. Quid de ſuitoribꝫ nobiliū.
R̄·ſm̄·W̃. Si tales ex cā pueniant horaz
comeſtioī. credo ꝗ peccaūt. Similr̄ ſi pceduīt
modicū dico pp̄e horā ul quaſi pp̄ ꝯtinuitate
tp̄oris totū poſſit poſtea putari. qñ · una meſſa
ſic nō peccāt qui guſtant cibos dn̄oꝝ ad
cautelaz uenenī. Et h̄ caū lꝫ ꝑ pguſtare
cibes dn̄oꝝ / nec iteꝝ peccāt qui qñqꝫ ſur
gūt de meſſa vt potent uinū. encenia et
huiꝰmoi. Concordat innocēc̄. et idē dic̄ W̃.
de ſuitoribꝫ ⁊ lectoribꝫ mēſe inter religio
ſos dū tñ ꝯ licētia. Quartū pceptū. ſ.
honora patrē tuū ⁊ mr̄ez ⁊c̄. de uenīa toc pctū

Si dixit u͞ba ꝯtumeliosa ⁊ obpbriosa parētibus
mōtalr̄ peccat. ⁊ mlto mag' si uͣberauit. ꝗ
leuiter. idē si derisit. Si maledixit ut blasfe
mauit ipsis defunctis. Si nō obediuit eis in
licitis ex ꝯtemptu / mōtalr̄ peccauit / ꝗ i puis
rebus. Secus si ex negligentia i rebꝫ nō mlti
ponderis. Si nō puidit necc͞itatibꝫ eoꝝ ꝯ posset
mōtale ē. / Si nō impleuit legata facta ab eis
ad pias cās ſꝫ mltū distulit ꝑꝑ i comoditatē
ꝯ tn̄ possꝫ mōtale ē. / De gubnatoe familie.

Si nō puidit necc͞itatibꝫ uict' ⁊ uestit' filioꝝ /
uxoꝛis / ul suoꝝ ꝯ possꝫ ex auaritia ⁊ cru
delitate. mōtale ē. / Idē ꝑꝑ hᵒ ilegitimos filios
misit ad hospitale. / Si nō adhibuit dili
gētiaꝫ ad hᵒ ut boni essent ⁊ mādata dei et
ecclie suaret / ut de ꝯfessioē / ꝯōne / auditoē
misse / honestate ⁊ huiusmoi. ⁊ notabilem
hᵒ omisit negligētiaꝫ / nō curādo ut nō ꝯm

gēdo mortale ē, al's ueniale. Si uxori uba
ꝯtumeliosa dix̄ uocādo scortū ⁊ huiꝰmoi,
ul ubērādo aspe sine cā rationabli. ſz ex
iniuria mortale ē. sec9 si loquit' ei aliter
nimis dure. Si uxor ꝯtēdit cū uiro in
nō licitis nolens obedire ⁊ ex h' prouocat
eū ad blasfemādū deū ⁊ scōs ul aliud ma
gnū malū ueniens. mortale comisit. si ē occasio
data ad h'. Si uir pmittit uxorez uanitates
q̄ plurimas face, ornat', tripudiat', cātus
⁊ huiꝰmoi multū puocātia ad lasciuiaz
mortale uidet'. Mater q̄ mittit filias suas
ad coreas ul ad alias uanitates ⁊ nō mittit
ul ducit ad missas, ꝯfessioēz, ⁊ comunioēz
⁊ huiꝰmoi nō uidet' posse excusari a mortali.
Si dn̄s ul dn̄a nō prouidet necessitatibus
corporalibꝫ filioꝝ ⁊ ancillaꝝ ⁊ īfirmos
mittit ad hospitale ul nō curat de honestate

iute eorum vel nō dat eis habilitatē ad cōfitē
dū et comunicādū et audiendū missaz cōpossit./
vel facit infestis laborare ī quolz horum pe
ccat mōtalr./ Si nimis dure vel nimis
remisse se hūit in gubnatōe familie in
quo oīns delinqūt/ et pfecti cōit. venialr ē
.d. 25. Qualis. 5ᵐ precēptū. s. nō occides.
Si occidit ex ordiēz iuris aliquē uolūtarie
vel preter ītentioēz acaū dando opā rei ī
licite/ ut ī ludo noxio. sic ad saxa/ vel rei licite/
sz nō adhibendo debitā diligētiaz. ut piciendo
tegulas de tecto mōtale ē et casus reservatus
Epīs/ Idez si ex necitate causabili et ī euita
bili ad quā devenit ex culpa puta qr adultē
cōprehensus ē a uiro mulieris adulte ut
euadēt mōtez occidat./ Interogādus ē de cā
homicidy. Si occidit Iudex aliquē īnocētez
preter ordiēz iuris vel sīn processuz ordiatū./

ſꝫ nō hn̄s legitimū dn̄iuꝫ ul hn̄s potātēꝫ
ſꝫ nō ex iuſtitia / ſꝫ ex cupiditate / auaritia / uel
crudelitate mortale ē ⁊ cāus ep̄al' ē n̄ in
ultiō puncto // Si mulier grauida ꝙ̄ſiuit
aborſuꝫ p medicīās ⁊ labores / ul aliuꝫ
modū / ⁊ ſi nō ſequit' effect' ē mortale ī ea
⁊ ī quācūqꝫ ad h' ꝯſulente ⁊ opante . nō
tn̄ ep̄alis . / Si uō ſequit' effect' ⁊ puerperiū
erat formatū . homicidiū ē ī ea ⁊ ī ꝯopāte /
⁊ ꝯſulente . Vn̄ cāus ep̄alis ē . Jn aliquib;
att' locis ꝑ ſi nō ſeq̄t' effect' . p ſynodales ꝯſti
tutiōēs ē ep̄alis . ⁊ alicubi ꝑ ē excōicatō // Si occidit
mater filiū ſpōte ad occultādū crīme ſuū . gui
ſſimū ē . ⁊ mlto mag' ſi nō baptiçatū . / Si p̄r
filiaꝫ // Si fr̄ ſororē fornicātēꝫ / . Si uir uxōēꝫ .
// Si uxō uirū ꝑ odiū ul ꝑ amorē ad aliaꝫ
ul ad aliū . / Si fili' p̄rēꝫ ul matrē ex ira ul
auaritia / ul fr̄ frēm gr̄uiſſima ſūt ⁊ dig

ſſima

ſſima mag' p̄nīa. ⁊ epīs reſuata. Et nō q̄ epi
cōiter ſolēt mittē eos qui poſſūt ire p cāu
homicidij ad pn̄iarios curie ad tēorez/
ſi tn̄ uolūt. poſſūt abſoluē p ſe ul p alios./
Si mat' ul nutx ſuffocat filiū quē tenet
iux ſe i lecto i aduꝛtēter oppmēs eū mōtale ē
pp negligētiaz ⁊ epale./ Si grauida mulr p ter
i tētōez abortit. ſi omiſiſſ; i hoc nobilem
negligētiaz/ ut q2 nimis ſaltauit./ ul nīs
i ordinate laborauit./ ul pp i ordinatas
laſciuias/ nō eſſ; abſq; mōtali// Si ē i uiro
ul i alio pcutiēte eaz uin hꝰ ſequit. ſecus
ſi nō eſſ; i cā// Si qs. ⁊ ſi nō occidat. tn̄ mu
tilat mēbrū/ ul reddit inutile alti ex
ordiēz iuris/ ul uulnat ul alr pcutit
aliquē ex iniuria. mortalr peccauit/ Idez
ſi iniuſte i cācerat ul tenet p uiolentiā
ne liber poſſit abire niſi ad pcium faceꝛ/

ad ipediendũ malũ ei⁹ / Si clericũ ꝯ h̄ntez ꝑma
tõsurã ē excõicat⁹ / Siqs alio. s. mãdãdo / ul
ꝑsuadẽdo / ul ratificãdo / ul icitãdo coopat᷑
ad aliqd p̃dictoꝝ / ul morte corporalez / ul lesio
nẽ / mortalr̃ peccat / ꝯ si nõ sequit᷑ effect⁹ / Si
sequat᷑ effect⁹. ē grauius / et si ꝑcussus ul icarce
rat⁹ esst̃ clicus ul religiosus i qlz p̃dictoꝝ
casuũ ꝑciens ul i cludẽs esst̃ excõicat⁹ nisi
eẽt plat⁹ ei⁹ q h̄ faceret ad correptionẽ. / Et ubi
i p̃dictis. s. i mãdato / ꝯsilio / coopato. / ul fcõ /
eẽt enormis iniuria facta clico ul religioso
ꝯ nõ possz absolui n̄i p sedez applicaz ul lega
tũ ei⁹ ul sũmũ ꝑniariuz. secus si nõ eẽt e
enormis. / De huĩmõi diffuse h̄es i. 4 ꝑte sũ
me. ti. i. capto. i. / Siqs fecerit ul mãdauit
i terra aliquẽ xp̃ianũ ꝑ assassiones ꝯ si nõ
sequat᷑ effect⁹ ē excõicat⁹ ꝯ de omni gradu eẽe
depositus et ordĩe ꝯ dignitate seclari ꝯ ecclıastica

& similiter receptores & defensores huiusmodi assa
ssinorum. extra. de homi. Hec per humanum. li. 6. Di
cuntur autem assassini quidam heretici & cetera. Unde dicitur in parte
4. summe. ti. 1. Siquis desiderat mortem alterius
deliberata ratione in malum eius / siue ex odio / siue
ex inuidia / siue ex auaritia / ut habeat bona eius /
uel luxuria / ut aliam accipiat / uel superbia. ut ei
in platione succedat / uel ex accidia / ut habeat curam
gubernandi uel ut sit magis liber & non habeat corri
pientem / in quolibet horum est mortale. / Secus autem quando hoc
desiderat ne ille uel ipsemet amplius deum
offenderet / ne peior efficeretur / aut ne bonis personis
uel ecclesie dei noceret sic tirampnizando. / Sed & siquis
ex impatientia & ira percutit semetipsum in iurio
se est excommunicatus. Secus si zelo deuotionis ad repri
mendum temptationes / non tamen ad hoc licet abscidere
membrum aliquod. aliter peccat mortaliter et est
irregularis / & si esset clericus excommunicatus. / Si

occidiss; ul uulnass; i loco sac̄ eēt sac̄legiū et ecclia uiolata. Si p uiolētiaʒ ꝯ̄ offitial' male fattorē ul debitorē couix de loco sac̄ ul fecit capi peccat mortal'. Si fecit tonean ietū ul fieri fecit ul aliud spectaclm ubi sit pidim uite ē mortale. ꝰ preceptuʒ. Nō mechaberis.

Nota q semp ē mortale i omībꝫ speciebus suis q omis l' pauitē q dist ite oʒ eas ofiti ul interogarc si ex se nō dicat. Nullo tñ modo de omībꝫ hijs necitas est interogandi, ne qs discat qd nesciat, s; prout ꝯueīt psoīs q ꝯfitet. Et ꝯ hec ultia spēs nō ē ult' descēdendū ad alias circūstancias particulares nō necias et cauto nō et honesto i terogādū est. Si cognouit solutꝰ solutā q ē fornicato. Et si meretrix ul p̄pia sua ul alterius ul uidua et si i dux. Si tenuit ꝯcubinā et quāto tpōre q ultra

fornicatorez ē ibi scādalū peior qz publicū
lz sit fornicato/ Si ūginē defloravit extra
matrimoī. qd dr stuprū et si seduxit eaz pro
mittēdo ducē ī uxoēz/ cogendus ē in foro
ɔscientie ul ducē ul dotaē si potest et ī iuuat
ē parentibꝫ si nesciret./ Si cognouit uxorem
altīus/ ul ipē uxorat cognouit solutā qd
adultīuz dr. et duplex adultīuz si utqz
ē ɔiugat./ Si itulit molēstiaz alicui/ qd
dr rapt. et si ɔ uolūtatē parentū ē gravius
Si itulit molēstiaz nupte/ ul ūgini/ ul
moīali/ gravissimū/ Si cognouit ɔsangui
neaz suaz ul uxoīs usqz ad 4m gradū ɔsā
guinitatis et affinitatis et dr incestus. Jdē
de muliere q̄ pmittit se cognosci a ɔsangui
neo uiri sui./ Si cū moīali scelus opatus
ē/ ul hnte pfessioē castitatis/ et dr sacrilegiū
Jdē si mulier cū clico. religioso/ plato/ ordiato/

⁊ huiusmoi. Si cognouit cōmatrē ul' q̄ tenuit
ad baptismū/ ul' crisma/ ul' q̄ huit i cōfessiōe
⁊ dr incestus/ ul' sacⁱlegiū. De de muliere q̄ cō
copiē ⁊ huiusmoi. Si p̄semetipm uigilans et
uolūtarⁱ se polluit ⁊ dr molities/ ul' maībȝ
ppⁱjs ul' alijs moīs. De mō aūt ē necēē itrogare.
Si cū masclis ꝯtra ordīē opat' ē/ ul' cū femina.
Si uir cū muliere ꝯ uas debitū. ⁊ dr sodomiticū.
Si cū brutis opat' ē nephas ⁊ cū quibȝ. ⁊ dr pc̄m
bestialitatis. Si diebȝ festiuis aliqd hoꝝ
opat' ē qz mag' g'ue/ et sim alia huiusmoi cir
cūstācia ē necc̄ia cōfiteri/ quia mutat spēm. Si i
loco sacro aud i ecclīa aliqd p̄dictoꝝ cōmisit
qd dr sacⁱlegiū. ⁊ pp hꝰ uiolat' ecclīa ⁊ cō tā'd
ē maifestū. oȝ ecclīā recōciliari.

De peccātis q̄ cōmittūt' in cōiugio.

De peccātis q̄ cōmittūt' i cōiugio ⁊ actibȝ i honestis.
ut tactibȝ/ osculis/ ubis/ ⁊ huiusmoi dicentur

i capl'o de luxuria. Notandum quod de iure communi peccata luxurie
non sunt reservata episcopo, nisi per aliquod illorum est lata sententia
excommunicationis ~~a iure~~ a iure. Sed communiter per synodales consti
tutiones episcoporum aliquos ex dictis casibus sibi magis
reservant. ut incestum et sacrilegium, scilicet cum monialibus.
Aliqui episcopi peccatum bestialitatis. Aliqui etiam sodo
miticum et quedam alia in quibus etiam est lata sententia excommunicationis
per synodales aliquas. Ideo quere in diocesi ubi
audis confessiones de hiis. De cogitationibus
que committuntur circha luxuriam.

Nota quod cogitationes committendi aliquod peccatum
luxurie que sunt in consensu. racionis semper sunt mor
tales. Et quamvis istud preceptum sunt diverse species sic
peccata carnalia opere perpetrata. Sed non ita graviter mor
tale consensus sicut opus exterius. Et confitendi penitentes
huiusmodi cogitationes quibus consensit racione. Inter
roget sacerdos cum quibus personis, seu erga quas
personas habuit tales cogitationes, quia si erga coniugata

adulteriū. si erga solutā ꝛ ipse solutꝰ / fornicacō.
Si erga ꝯsanguineā incestus / Si erga
masculin sodomiticū / Si cū uirgine ex
matrimoniꝰ stuprū / Si ꝯ religiosa / sacⁱlegiū /
Si p uiolētiaꝫ / raptꝰ /. Interrogādū ē q̄ties
hūit huiꝰmoi cogitatōes / Si p īterualla
tp̄is ul tpoꝝ l; fcatꝰ / puta desiderat hoīe
ꝯmitte fornicatōeꝫ cū aliq̄ postea se occu
pat ī aliq̄ negotio ul cogitat de gubnacōe
familie ꝛ huiꝰmoi / ex inde tn̄ deliberat for
nicari / itn̄ peccat mōtalr / ꝛ sic deinceps /
s; si ꝯtinue ūsat̄ ītali cogitacōe p horas
vnū tn̄ peccām ē / et tāto grauiꝰ quāto diutiꝰ.
Itē si mutat cogitatōeꝫ de una psona ad aliaꝫ
psonā ul ad diūsaꝫ spēꝫ cū eadē psona delibe
rans pticularitꝰ de qualꝫ. semp de nouo mō
talr peccat. Vn̄ si centū mulieres uidet ꝛ unā
post aliaꝫ et ad q̄libꝫ spālr determinat animū

centũ mortalia omittit. Secus si una cogitacõne
h̄r appetit q̄ꝛ unũ ē huius deformitatē tot pc̃or̄.
Interrogandũ ē si diebꝫ festiuis discurrit ꝑ ecclias
prouocādo mulieres ⁊ si philocapt⁹ ex aliqua
secut⁹ ē eā ⁊ q̄nto tꝑore. Quid dicet᷑ de uiro
id dicēdũ ē ~~de uiro~~ muliere erga uirū. De
delectacõe morosa ĩ cogitacõe hes ĩ caplo de
luxuriā. Si mulier ꝯtentat᷑ habere amatores
et cũ ꝑpendit eā peccari seu amarē carnaliꝫ
⁊ ponit se ad fenestrā, ul uadit ad aliquē
locũ ubi uideat᷑ ab eo ul ponit ĩ ecclia ul ĩ alio
publico loco ubi discurrūt iuuenes ad
procandũ mortale ē q̄r si nõ appetat procare
ꝯ talibꝫ q̄ꝛ occasiōē prestat ruine. ex. de iu-
dicap caplo ultio. Septimū preceptū. Non furtū
facies et primo de usurpatõe rei aliene ⁊c.
Nota q̄ ĩ omībꝫ ĩfra scriptis sibꝫ ē peccatū
mortale ⁊ tenet᷑ ad restitucõem si pt ei

aq acepta ē / q si ille ignorat uel nō inuenitur
pauperibus erogetur et nō solū qui accepit sed etiam
hēs si tñ de bonis suis ad eū puenit. ex de vsuris.
i capito primo. de vsuris. Si mutuauit pecu
niam nūatam uel aliqd eorum q de usu cōsumuntur
vt frumentū / uinū / oleū et huiusmodi et intērim
accipit usumfructuū pignoris dū alius tenuit
pecuniam suam / vsura ē. Excipitur casus cum gener
accepit possessiones suas i pignus a socero suo
quousqz det sibi dotem. Si ipse gener sustinet onera
matrimonii .s. nutriens vxorem. ex de vsuris.
Salubriter. Si deposuit pecuniam penes mer
catores uel artifices cum intencione participande
vtilitatis licet nō fiat pactū sed posuit i discretione
eius uolens i omni casu capitale suū saluum
vsura ē. / Si uult participare de dampno
sic de lucro / tutum licet sit cū pacto. Et i hoc sic solent
offendere mulieres de dotibus suis. et dicunt

deposita uulgariter. sz ē usura. 14. q. 3. plerisqz
i textu & i glosa. ¶ De sociis.
¶ Si in sociis aīalium/ pecorum/ boum/ & huiusmoi.
ita pacisciť. ut sit saluū capitale. ē usura/
sz si nō ē saluū/ sz minꝰ grauatur una ps
nō ē usura/ sz iniusticia. Si i emptione fructuū
terre ul aliarum rerum ex eo q aliquis p aliquos
menses q̄ accipiat fructus ul alias res solū
preciū & ꝑꝑ hoc emit minꝰ iusto pcio/ ut si
ualebat. x. emit pro viij. usura ē/ Secus
si ħ faceret qd uisimile/ pt ꝯ minꝰ ualere q̄
id qd soluit. puta. viij. ¶ Si uendidit ad cre
dentiam siue ad terminū pannos laneos/
lineos/ ul de sirico/ ul alia q̄cūqz maiori
precio q̄ ad cōtatos q2 sic uēdit plus
iusto precio ratōne dilatōis/ usa ē. Si aut
nō uēdit plus iusto precio/ sz nō uult ei
facē bonū fore/ sic ei qui dat sibi pecuniam

nūatam / nō ē usra. tho. 7. ex de usris. naui
gātem 1 c. ī ciuitate. / Si fecit cambia 1 si
mutuauit / de uno floreno ad monetā / uel
econūso accipiendo aliquid fm cōmunē cursum
nō ē illicitū. Si fecit cambia p literas
realia de loco ad locū nō ficte / nō ē illicitū
moderatū lucrū. Si cambia q̄ uulgarit di
cunt cambia sicca fecit / ut p uenetos / ut
libre de grossi. Usra ē / quia ibi realit ē mu
tuū / 1 sb spē lucri. hec hundat ī florētia. /
Si tutor pcurator pupillor ul' patrimonium
dedit ad usram ī utilitatē illor / ulr pcium
mōtale cōmisum ī casū quo illi nō possint
ul nō uellint / restituere q2 illi qui hūerunt
utilitatē pncipalit' tenent. sz nō facientibus
ipsis / tenent tutor 1 procurator 1 huiusmoi. /
Siquis emit domū ul agrū multo pcio
plusq̄ ualeat ī tendēs q uenditor re emat

ab eo et propter hoc faciens pactum a ipse intus usu
fructus recepit. Usura est palliata. Si quis propter
pecuniam mutuatam aliquando petit vel sperat prin
cipaliter ab eo aliquod obsequium vel utilitatem
que precio possit extimari, ut opera boum, vel personae
ad colendam terram vel aliud, vel mutuationem
invicem, sive aliquod ingenium vel ut procuret
sibi beneficium ecclesiasticum, aut officium seculare, vel
quod det sibi propter hoc plus de fructibus terre ei quam colligit.
Usura est. Et quando propter hoc non ab eo cui mutuavit sed
ab alio, ut domino vel communitate recepit utilitatem,
ex inde, illud debet pauperibus dare. Si quis accipit
sub mutuo usuram non providendum sue necessitati,
sed ut faciat usuram, vel ludat vel aliter male utatur
peccat mortaliter. Item si inducat eum qui non erat vel
esset feneraturus. Petrus de palude. Si fieret
statutum in aliqua civitate quod usure solvantur vel quod usure
non possint repeti, aut repetenti non debeant restitui

excommunicati sunt qui faciunt huiusmodi statuta et qui
iudicant secundum ipsa. Item illi qui faciunt capitula
contra iudeos, ut domini et civitates contineant quod possint
feneari vel quod non possint repeti in iudicio usure
extorte ab eis et huiusmodi auctoritate incidunt in hanc ex
communicationem. domini qui faciunt et cives qui hec
consulunt. ex. de usuris. Grave. in clem. // De emp
tione denariorum montis vel imprestitorum venetorum,
vel locorum Januensium, quia aliqui ponunt esse usu
rarium contractum, sed alii contrarium teneant. Ideo ~~memini~~
nemini consulat ut faciat. factum autem si poterit
inducere ut post mortem suam et cum altius finiat
civitatem bonum erit. Si autem non vult adheres
opinioni contrarie non defacili contempnes. In huiusmodi
cum sint doctores non est precipitanda sententia. De hiis
et aliis supradictis habes. S. in 2a parte ti. 2 de
usuris./ De fraudulentia que fit in vendendo.

De fraudulentia que fit in substantia rei vendende prima

pro alia / ut uinum limphatum pro puro / carnes
pecudinas pro castrone / ceraz et aromatha
cum aliis misturis et huiusmodi / In qualitate /
ut rem prauam pro bona / ut pannum / ferrum /
corium / et huiusmodi / uel in quantitate / ut dando
mensuras diminutas / et pondera / ut .xi. onzias
pro libra et huiusmodi. Et in hiis notabiliter damp
nificauit proximum / peccauit mortaliter / et tenetur
ad restitutionem. Si parum nec plus intendit
ueniale / et pauperibus eroget. / Si uendidit rem
aliquam multo maiori pretio quam ualeat secundum communem
extimationem illius temporis aduertenter peccat
mortaliter et tenetur ad restitutionem. si proximus
notabiliter leditur. secus si parum. / Item si emit
minori pretio quam ualeat ex ignorantia
uenditoris. / Si fraudauit iustas gabellas
et pedagia tenetur ciuitati restituere / et si multum
si parum in tentiones quod mortale est / De falsariis

Siqs falſificat aliqd inſtrumētū ul' falſſo ſcient'
utit'/ ul' mortale tenet' ad oīne dampnū qd inde
ſequit'. Siquis falſificauit lr̄as ppales/ ul' falſifica
tis ſcient' utit' eſt excoīcat'. Cui abſolutio ppe reſuat'.
Et qui ex falſa cā ſuggeſta q̄ expreſſa nō obtinuiſſz
bn̄ficiuz qd recepit. lz nō ſit excoīcatus tenet' ad reſti
tucōez ei' qd [ſic] recepit/ ſeu renūtiatōez/ reſignatōez
q huiōi./ Siquis falſificat monetas/ ul' peam
mortale tenet' ad reſtitutōez. Idez ſi falſſis utit' ſcient'.
ſi ipe qui in huiōi fuit deceptus/ Siqs falſat mē
ſſuras et pondera ciuitatis ul' coītatis/ ul' ſcient'
utit'/ ul' mortale tenet' ad reſtitutōez dampnoꝝ
toꝝ ſequētiuz./ Idem de falſitate q̄cūqꝫ/ libroꝝ ul'
ſcripturaꝝ i dampnū alioꝝ./ Et not' q' ꝯ falſi
ficantes inſtrumēta. ul' lr̄as ul' alia i quibꝫ
dam locis ē lata ſnīa excōis. Siquis i bullis
Siqs in bulli papalibꝫ appoīt ul' remouet unā
lr̄aꝫ ul' punctū. ſecūdū hoſt'. ē excoīcatus ex

cōicatōne ꝑpli. q̄ sit incurra. Nam ī iure cōi nō
hēt. ī hac sibulle hēnt uigorem. Nam si a spūalis3
eor valor ut qr erat gīa ad tps / ꝯ expirauit tps.
si totū īadēt nō incurrit quis excommuni
catōnem sēm ridardū. Accusator et testes
ī iuste scienter procedentes ꝯ aliquē tenent
de omni dampno ipi accusato ꝯ peccāt ī
mortali. Dñi qui grauant subditos suos ī collectis
ī iustis tenent ad restitutionem. Et de multis eorum
quibus sunt interrogandi. hēs ī 3ª pte. c. 21. de furto.
Siquis rem aliquā celāt ī uito dño nō solum
ab extraneo s3 ēt filius a parentibus / uxor a marito suo
a dño / discipulus a magistro / sotius a sotio / consanguineus
a consanguineo accipit furtū ē. siē qd nobile dampnū /
im ꝯ mortale. ꝯ tenent ad restitutionem. Secus si
qd minimū ut quaternū ul' aliqs fructus ꝯ huius
modi. Si rem sibi mutuatā retinuit ul' aliam rem
altius ueniente ad manus nō restituit / ui ille tātūdē

de suo heret consuetudinali quod non uult restituere.
Si inuenta que non habent proprietario non restituit. sed
accepit ad sibi retinendum et post inquisitionem non re-
perit cuius sit. debet pauperibus dari. alias esset mortale nisi
ipsi indigenti daretur. De thesauris inuentis.
De thesauris inuentis multum statur consuetudini.
Ubi uide in sua parte. Si usus est pignore ad suam
utilitatem contra uoluntatem domini rei. Si usus est re accom-
modata. uel re deposita. ad alium usum quam fuerit
accommodata sine uoluntate deponentis si presu-
mat dominum rei esse contentum. tenetur huiusmodi de illa
utilitate. De sacrilegio quod est contra res sacras.
Si imposuit uel dedit super hoc consilium ut impo-
nerentur collecte clericis et personis ecclesiasticis non habita
licentia a romano pontifice si sequutus est effectus ultra
mortale est obligatus ad restitutionem et nisi
desistat post admonitionem est excommunicatus. Si prelatus
expendit in turpes usus bona ecclesie deputata

repatōm eccłie ul' paupib;/ ul' bona monastij
Si recep̄ aliqd a religiosis sine cā rōnabili ul'
p̄ expetitudīe ul' luc̄ acqsitōne/ ul' cā auaritie.
ul' pcutelle sine aliq̄ indigētia. Si fecit ul' fieri
ɔsuluit statuta ɔ̄ ecclīasticā libtatez. ultra m̄otale
tenet de dampnis/ ⁊ ē excōicatus ip̄e ⁊ sc̄ptores
⁊ iudicātes s̄m ea. Vide plenius in .4. pte. Si usur-
pauit patronatū de nouo alicui9 uacātis eccłie
aut monasterij ul' locoꝝ pioꝝ./ ul' bona ip̄oꝝ locoꝝ
uacātiū ē excōicatus. Vide ī .4. pte. ti. j. Si abstu-
lit res sacras ut calices. pamēta ⁊ hui9modi
de loco sacro. i. de ecclīa. aut rez nō sacraz de
loco sacro/ ut furans ī ecclīa res nō sacratas.
Si fregit locū sacrū ut fores eccłie/ ul' locuz
religiosoꝝ ut fores alicui9 ɔuētus ul' p̄cat̄
m̄otale tenet' ad satisfatōnez de iniuria ⁊ de
dampno ⁊ ē excōicatus et añ denūtiatōne
pt absolui a diocesano/ post denūtiationez

app. solū ul' a sūmo pniario. ut ex. de sen.
ex pucit. / Si fecit incēdiū studiose i loco sac°.
ul' religioso idez iuditiū ē sic de efractōne per
idez capl'z. Incēdiarij alioꝝ locoꝝ de iure cōi
nō sūt excōicati. In aliqb; aūt locis sic ꝑ
sinodales ɔstitutōnes. Si legata facta eccl'ijs
ul' alijs pijs locis paupib; nō soluit itegre.
ſʒ nimis distulit peccat mōtali. ñ ipossiblitas
excuset. ⁊ alicubi ē excōicatꝰ ꝑ sinodales. ɔsti.
Si cl'icus recip bñfitiū simoīace ul' uitiū
symoīe oīs fructus illi' bñficij furtiue
accip ⁊ tenet ad restitutōne. Si p̄latus
ex dolo / ul' lata culpa āmittat bona eccl'ie
tenet ad restitutōne. Si nō dedit laicus
decimas ubi ɔsueuit dare tenet ad resti°.

De rapīa qua res auferūt maifeste et ꝑ uiolentiaz.

Si rapuit rē altius / ul' mōtale ⁊ restitutōe

ad quā.

ad quã tenet᷑ dz etiã ueniã pete si comode pot
te iniuria uiolenter illata. Siqs pirata
ẽ pdans p mare qscuq; idiscrete ult pctm
7 restitutoez ẽ excoicatus excoicatõne ppli/ vt
patet p processu q fit i curia annuati ỹ huiusmoi.
Secus de illis qui hoc faciũt pse ỹ illos
ul' alios cũ quib; hñt bellũ. Siqs despoiat est
romipetas eũtes ul' redeũtes ad urbe ul' potantes
neccia ad usũ curie/ ẽ excoicat excoicatõne ppli.
Si in bello i iusto despoiat ẽ etiã inimicos/ ultra
mortale 7 restitutoez nõ dz absolui n dispõnat se
i illo 7 alio bello i iusto nũq se repire. Si iusto
bello abstulit ab armis sic faciũt stipendiarij/ ul
ab ecclis inimicoz qr tenet' ad restitutoez.
Si inuasit hostili ul' discurrit p terras ecclie
ult pctm 7 restitucoez ẽ excoicatus excoica
tioẽ ppli. ut pz p processũ pplez q fit in cũia i
cena dñi. Nota oms dantes 9siliũ ad agẽ

dicẽdũ sine sumẽdũ aliq' bellũ iniustũ sin̄ q̃r
ꝯsilio nõ fuissꝫ fc̃m ul' nõ potuit fieri tenet̃ i soli
dũ de omnibꝫ dampnis inde secutis. Ra. Si
participauit i crimine rapine ul' furti ul' alterius iniuste
deceptionis i aliq̃ infra scriptor̃ modor̃. q̃ ꝯtinent̃
i hys u'sib;. vꝫ. Jussio. ꝯsiliũ. ꝯsensus. palpo.
recursus. participans. mutus. nõ obstans. nõ
manifestans / tenet̃ i solidũ. i. i totũ. de oi
dampno. secuto q̃uisꝫ illi q̃ passus ẽ fuerit
satisfactũ. Intellige tñ hec ꝯ discretiõe. vꝫ q̃tũ
ad p̃mũ v'suꝫ de tali iussiõe ul' ꝯsilio. ul'
ꝯsensu. i. cooperatõis / ul' palpo / . i. adulatia.
ul' recursu. i. receptiõe latronũ / ul' rer̃ abla
tar̃. tali q' sine huiusmõi nõ fuissꝫ facta
rapina ul' dampnũ. .ali- nõ tenet̃ ni quãtũ
ad eũ puenissꝫ de re rapta / ul' de quãto dam
pno fecissꝫ ꝯsilio / ul' quãtũ plus fuissꝫ fc̃m
ꝑ aliq' p̃dictor̃ ab ip̃o factor̃. Quantuꝫ

ad ſiñ iuſtiz. nota q̄ nō obſtans / nō mani
feſtās ꝛ mutꝰ tenet̃ qñ ē officialis ꝛ pot̃ ipedire
dampnū ꝛ nō faciat / alr̃ nō tenet̃ ad reſtitucõez,
lȝ peccet ſi p̄t impedire dampnū ꝛ nō faciat. Tho.
i q̄. d. 22. et petrꝰ ꝛ albertus. Jtē mſr̃. e. ſic dignū.
ex̄. de homi. plura dic̄ ꝯclr̃ys. Quātū ad p̄ticipa
tōnez iſtud pōt fieri multiplr̃. Vno mō operādo
cū allijs ad rapiendū ꝛ tenet̃ ad illud q̄
recip̄ ul' dampnificatū ſi nō fuit i cā p̄nci
pali ul' qr̃. Secūdo mō recipiēdo p maȝ
oīm de rapina ꝛ ad i tenet̃. Tercio mō p ꝯſu
ptōnez rapīe. ut uictū et ueſtitū ꝛ hūmōi
ſic̄ famuli raptoris ꝛ uſurarij q oīa hēt
de rapina ul' de uſura. ꝛ tenet̃ ad i q̄ ꝯſūīt.
Quid aūt talis debeat facē. vide i ſūma.
Quid ḡ de famulis uſurarioꝝ q nichil
hēnt p̄ter uſuras. R. ſiñ R. credo q̄ poſſint
licite accipe ab uſurarijs mercedē ſuā ſi ſuiūt

utili· i licitis / q honestis mercaciis. Si aut sunt
i illicitis credo q no debeant recipe mercedem
de huiusmodi. Idem de cultoribus et aliis eorum merce
denariis. Quid de illis famulis qui de mandato
dnorum dant pecuniam ad usuram debitoribus et suscepe
perunt postea ab eis. R. sim. Rn. Simul. ad eos
pueit no credo q teneat. presta si illi dni alii
q pse quos exercent usuras et pallios exerceret / si no
p istos. 4o mo p donationem. et si maritus q sciebat
socerum suum no here n bona rapta et usuraria no pt
recipe dote. et si recip tenet ad restitutionem.
Filia aut q remanet vidua tenet restituere
dote. qr de alieno e. si nesciebat tunc esset dn
ursa opinio doctorum. Vter possit tene maritus
sz filia videt teneri. 5 mo p emptionem rei
rapte vel furtive et scient hoc fecit ob sui
utilitatem. ul mortale tenet restituere si
inveit dnm rei / Si no repit pauperibus erogare

ul' ptiũ ei⁹ si eã ɔsumpsit. Si ignorat sive igno
rantia facti sive iuris aspecto pt excusari. sz qui
scit tenet̃ restitue si iudõ distrayat .a. sin preto
petito a dño rei. sz repetat a uenditõe si potest. Idez
de omnib; q successive emerũt hanc rez ũ pus
distraxerit illaz q2 si lo⁹ distraxerũt uēdendo nõ
tenet̃. sz emẽs eaz. De hijs tñ uide pleni⁹ in
summis ut' ẽ i sa pte. ti. Qui impedit aliquẽ
a ɔsecutõne alicui⁹ bñficij ul' officij ecclastici ul'
secularis ubi sibi iam erat acqsitũ ius tenet̃
ad satisfacõnez ul' dampni. Si aũt nõ erat
ẽ ius acquisitũ sz erat i via ut acquir̃et tenetur
ad arbitriũ boni uiri quãtũ pt ipsũ dampnũ
i ipso dubio extimari. Simili qui iniuste
deicit ab obtẽto ul' pariat ali eia. secus ɔ
iuste pcedit. t'xo. i 4°. Qui infert dampnũ
qd i spẽ restitui nõ pt ul' deb; ut mutilatõ me
bri ɔ quo ille lucrat̃ ut manũ i scribendo ul'ga

nitatē alīi auferēdo ꝑ rapinē ꝑ violentiā ꝯ ſecūdāꝫ.
ꝯdōtē ī ferēdo alicui qui ſolo labore familiā nu-
triebat. Secūdē dando ad mitēz vl' vēdēdo equū
claudicātē vl' ali' nociuū ꝯ nō illi indicauit vn̄
emptorⁱ ſequit' nocūmētū ꝯ huiuſmōi tenetur
ſatiſfacē de huiuſmōi ad arbitriū boni viri. // Si
mulier ſupoſuit ꝯ alienū ꝑtū vl' ꝯcepit ꝑ adulteriū
neſciēte viro tenet' viro de omībꝫ expenſis
factis illi putatiuo ꝯſanguineis, i. filijs vl'
aliis hēdibꝫ de hijs q̄ puenerūt ad eū; nō tn̄
tenet' mulier manifeſtare factū ꝯ ꝑiclo vite ſue.
Ray. ſꝫ ꝯtingēdū vide ī ſa ꝑte. ti. i. ī ſūma. R.
ſꝫ Ray. Mulier ī pn̄ia reuellet ſacerdoti ꝑito vl'
epō ſeu vtriqꝫ. et tunc ſacerdoti īquirāt diligenter
ꝯcaute de ꝯditōnibꝫ ſpūs ſue ſuppoſiti. Et
ſi inuenerint q̄ ſit hō ſpūalis ꝯ timēs deū.
tūc corā muliere ſi vidēt expedire recepto ſi-
gnis ſacrāmēto ab ipſa q̄ nō ſumpturoſe peccat

Aca

ꝰ ꝑ ab alio q̃ secretu teneat poterit reuelare
sibi ꝯsulere q̃ ingrediat̃ religionez uł trãseat
ad longinq̃. ita q̃ nr̃ percipiat de bonis putati
in p̃ris. Et addit h̃ uł q̃ ipa mulr̃ reuelare
pt̃ marito si nõ timet piclm̃. et si acceptat
absoluta ẽ mulr̃. Si nõ illi sp̃uo uł supposito
nõ pt̃ reuelari sim̃ piclo. uł ꝑ si post h̃ nõ
uult acquiescẽ ꝯsilio tuc iniungat̃ mulie
q̃ de reb; siquas h̃et uł industriã h̃ẽ potẽt
satisfaciat uiro iuxta posse dolens de pctõ.
ꝰ etiaz de hoc q̃ nõ pt̃ satisfacẽ plene ꝰ talis
satisfacto fiat p alium secrete nõ reuelando uiro
psonã uxoris ꝰ ita erit i bono statu. xx. xx. q. ſ
hoc uidet̃. ꝰ ex de pẽi. offi. // Si camerari
uſ siue thesaurari˜ ciuitatis qui uulgarit̃ dicit̃
camerlingus / seu notari˜ / uł ad aliud h̃ns offi
ciũ pro quo ẽ sufficiẽt salariat̃ / ꝰ incidit in
apostolis ꝯ quib; exequit̃ offiñ suũ puta faciendo

cedulas ⁊ huiusmodi aliquod exigit usurpator est, nec
puto quod excuset eum consuetudo, sicut nec avaricia. Prop
terea enim statuunt sal'aria ne petat ab illis vini ⁊ panis
redditibus pauperibus erogare quod dico quia deficiale esset
prius personis cum mortuum sit. .12. q. 4 h. Non sane,
¶ Si de pecuniis civitatis quas habet in deposito ne
gotiatur ⁊ si quid de eis lucratur per contractus usurarios
tenetur restituere usuras ei a quo recepit. sed si per contractum
licitum videtur tenetur civitati saltem pro parte vel pauperibus
erogare partem. ¶ Si quis ingressum in religionem bonam
emittit per violentiam vel per suasiones vel peccatum
mortale commisit et excommunicationem, qui infert viole
ntiam personae tenetur illum vel aliam inducere ad religi
onem in satisfactionem vel tenetur ipse ingredi si non habet
impedimentum Pe. ⁊ Jo. ¶ De eo qui cum quis intendit
ingredi ordinem ⁊ si nondum ingressus revocatur ab illo
proposito idem dicunt quidam quod .s. non ex iusta causa, ut
quia in illa religione male vivitur. sed ex causa rationabili.

D 2° et 9°. pcepto. s. Nō ɔcupisces rem pximi
tui. nec uxorē ei⁹. D desiderio hēndi res aliēs.

Circa pcēm alienas desideriādi mulieres.
Quot modis mortalr̄ peccat hōs ē i caplō
de cogitatione circha luxuriaz. ¶ D cogitatoē. uut
seu desiderio hēndi res alienas / not q⁹ ulr̄ prin
opis i iuste usrpatonis diuersaz spēz de quib⁹
dictū ē. ¶ Interrogādū ē de desiderio hīto circha
res aliēas hēndas seu acqrēdas i iusto mō
q₂ tale desideriū siue cogitatō si ɔassensu rōis
et alicui⁹ rei notabilis semp ē mortale eiusdē
spēi cui⁹ ē op⁹ eiusdē i iuste acquisitōis sic ubi
giā. ¶ Si desidāīt hēre pusaz ē spēs usre /
Si p rapina ē furtū. Si p rē sacraz / ē sacrilegui /
ɔ sic de allijs. et iō de hoc interrogādū ē quō
desiderāt rez alienā / ut hēat spēs pcti que ē
necessaria ɔfitēi. ¶ In hijs tn̄ pcās cordis ad
restitutoēz nō tenet. ¶ Nota ɔ̄ a cōd q̄s opere

minimo dampnificat proximum pro quecumque modum si propositum habet quod in multo si posset commode peccat mortaliter licet actu in modico decipiat. ¶ Non falsum testimonium. et primo de mendatio

De mendatio hic agendum est et de tractione que est contra illud preceptum. Non dices proximum tuum non falsum testimonium dices. Si dixit mendatium perniciosum id est quod sit contra honorem dei ut in hiis que sunt fidei vel dampnum notabile proximi spirituale vel temporale mortale est. tho. 2. 2. Verbi gratia. si dixit fornicationem non esse peccatum mortale. vel usuram et huiusmodi. ¶ Si dixit mendatium in iudicio interrogatus iuridice mortale est. ¶ Si dixit mendatium in predicatione studiose mortale est non in exsubrectione subitatione locutionis in predicatione dicta. ¶ Si persona que dicit mendatium officiosum est persona auctoritatis et magne reputationis seu perfectionis posset per accidens esse mortale mendatium ut si sequatur inde grave scandalum in mentibus hominum

Si dixit mendacium iocosum .i. causa solacij vel officiosum .i. ad utilitatem alicuius in consequendam spiritualem vel temporalem sine nocumento alterius peccatum est sed veniale. tho. 2. 2. q. 3. Si dixit falsum testimonium contra aliquem in iudicio vel accusavit iniuste vel alias mortale peccatum. tenetur de omni dampno leso, sed ad restitutionem fame, ut scilicet dicat se falsum dixisse postquam ille est punitus non tenetur propter periculum quod ei imminet.

De detractione per quam aufertur fama alterius.

Nota quod siquis imponit alteri aliquod falsum quod sit mortale, mortaliter peccat et tenetur ad restitutionem fame, nisi ex hoc immineret magnum periculum. tho. 2. 2. Si ad peccatum alterius quod narravit addidit aliquod notabile. vel alias peccatum tenetur ad restitutionem fame si illud imputat in infamiam. tho. Si peccatum alterius mortale commisit occultum manifestavit ad diffamandum, peccavit mortaliter, et tenetur ad restitutionem fame in quantum potest. nisi illud timeat

postea p alliaz uiaz eēt publicatū. ¶ Si pcīm altiꝰ
ccltū maīfestaū nō intēdens difamac ul' ali
nocē / ſʒ exquadā loquacitate nō uidet' mōtale
ñ p accidens. ūʒ. ſi ex hoc ſequet' diffamatō illiꝰ
ut quia audiētes publicāt. Si acuſaū ī iudicō
ul' denūtiaū plato cīuīe altius / nō zelo iusti
tie ſʒ ex mali uolentia / peccaū mōtalr'. ſʒ ad
restitutōne fame nō tenet'. ſi uato ordīe iuriſ.
¶ Si fēc libellos famoſos. i. cedulas ſiue ſcptas
ī detītōne altius pones ī loco publico ut legāt' /
aūt ꝯ cātōnes ꝛ huīmōi / mōtalr' peccaū ꝛtenet'
ad restitutōnez. ¶ Si pcīm altius ꝯ maīfestū
nāuit ex odio ꝛ ī tentōne nocēdi peccat mōtalr' :
ad restitutōne aūt fame nō tenet'. Si aūt ex lo
quacitate ueialr' / Si defectū alioꝝ qui ſunt
ueiales cōiter reuauit ex loqcitate ul' ex aliq
īdignatōne nō ē mōtale ñ ꝯ intēdēt ſic difa
māē. ¶ Si ſignificaū pcīm altius mōtale et

ocltū / platis / pentibꝫ / ul' ofessoribꝫ ul' aliys q̄
sūt psone mate ut pecati possit meli' pro
uidēi qꝰ papue hēt locū ꝯtinet de peccato
nō ē pcīm s; caritas. ¶ Et nota q' qs tenet'
ad restitutōnē fame si falsū dix' n̄ excusat'
q' sit ei mag' necītia. ¶ Si aūt dix' uex
nō debꝫ dicē illis se falsū dixisse quia eēt
mēdatiū s; iniuste & male dixisse. ¶ Siqs
cīmē alt'ius narrat pro ut audiuit. i. dicēs
se audiuisse sic ab eo dici. l; ocltū ex leui
tate ul' leuitate nō uidet' mortale nec
tenet' ad restitutōnē fame ul' dubiū.
¶ Siqs dix' bona facta ab allio mala intentōe
esse facta. l; pp ypocrisiꝫ & supbiaꝫ & huiꝰ
modi intendens eū infamarē. pecc' mortl'r
fac' si negat bona facta aliq. si tñ tacet bon
q̄ sciat cū ē necessariuꝫ ad liberandū proxi'.
¶ Si audiuit infatōes & difinatōnes alioꝝ

nã sibi faciat qr delectat de ifamia alioꝝ
peccat mortal'r. Si aut fac' qr delectat de lo
quacitate sz displicet ei ifamia alioꝝ no
videt' mortale. In platis aut qui possunt
huiusmoi phibe' q no faciut mortale videtur
.d. 29. ea demu inglo. De avaritia p' caplz
q de suis filiabus.

DE avaritia p' que explicat perpetr'. s. iniuste
acquirendo. tenacit' retinendo q iordinate
amando. Primus modus. s. iniusta acquisito
de qua dictu / circha illd pceptu. No furtum
facies. Restant tn aliq de quib nuc dicendu e.
postea de retinedo. 3 de iordiato amore. De simonia.
De simonia q e circa spualia q semp e mortalis z
i oi casu. De pecuia q recipit symoniace. No
q no debz ei restitui qui dedit sz paupibz debz
erogari de necessitate ul' illi eccle i cui iniuriaz
e data. Si dedit pecuniaz ul' aliud qd possit pto

extimari pro benedictione aliquo sacramento, ut baptismo,
vel eucharistia, benedictione nuptiarum, penitentia, ordina-
tione, crismate, extrema unctione, qui pretium ipsius
sacramenti cuius signum est quod dat ut precium quod fit pacto
conducente. Idem presumitur qui negat sacramentum si non det
pecuniam symonia est. nec excusat consuetudo. Secus est
si dat ut elemosinam et gratis. non coacte sed sponte.
et ad servandam consuetudinem non excusatur. Si emit vel
vendidit sepulturam ecclesiasticam sive sepulcrum ubi
ponitur cadaver, sive officium quod dicitur symoniam commisit.
Si emit vel vendidit ius patronatus alicuius ecclesie
vel capelle symoniam commisit. Si patronatus existens
pro pecunia elegit vel presentavit in instituendum. symonia
est. Si porrexit preces carnales. id est pro indigno
aliquo ordinando vel beneficiando symoniam commisit.
Si intendit ut prelatus ratione precum principali. Si
fuit mediator ad percipiendum aliquod spirituale beneficium
ordinem et huiusmodi pro aliquo temporali. symoniam commisit.

Si induxit aliquē ad p̄dicādū pactione pecuníe ul' i
tentiōne huiusmodi . symoniā cōmisit . Similiter
p̄dicator q̄ h̄ mō acceptaū . Si filiā aut cōsā
guineā misit ad monasteriū pactione facta
de cēta quātitate p ingressu monasterii . symo
niā cōmisit . Simul' moniales . De symo
nia clericorum i fine uide . i 3ª pte . i caplō de clericis .
Et de ista pte hēs plenius i 2ª . pte . t . 1 . p totū .

De p̄ditiōne q̄ fit frequent' ex auaritia .

Si prodidit ciuitatē aliquā ul' castrū ul' psonā
inimicis ul' mortale tenet' de oī dampno
inde secuto . Si prodidit secreta alterius iiuste ul'
mortale tenet' de dampnis inde secutis . Secus
si secreta essent iniq̄ . ut cōiurationes 7 tractatus
ꝯ ciuitatē ul' nocumēta psonarum . i iusta . iuste
manifestat 7 bn̄ fac' 7 facē tenet' . Si prodidit
res alterius i iuste auferentibus . ul' mortale tenet'
de oī dampno inde secuto . Si recepit aliquod

sb sigillo ofessionis sz nō i ofessiōe. si reuelat
peccat mōtalr' n̄ illud eēt qd iniquū cui po
ssz obuiari manifestādo. Et si hō pendit qui
promisit peccatū mōtali; uec deb; tenēe secrētū
qz qi tūc peccaret. Si legit litteras alteri⁹ clau
sas uidet' mōtale n̄ pueniēt spem [illegible] i mittere
ul' ei cui mittit'. D' acceptacōe psonar̄.

Si accep psonā i iudicio. s. ut magis
audiat unā ptez q' alia3 rōne amici
tie 7 huiusmōi mōtale eē pt. Si i distribue
dis bn̄ficiis ul' officijs ecclasticis ul' secula
rib3 admittit i dignos 7 malos peccat mōtalr':
7 tenet' de dampnis itē seculis. Si i faciēdis
cedulis q̄ uulgarit' dicūt' scrutinia. scienter
admittit i dign ul' eū q prohibet' admitti
ul' excludit dignū mōtali peccat. Si i dist
buendis honerib3 ul' i ponēdis collectis ci
uitatis scienter grauat aliquē ul' debitu3

ul' aleuiat. peccat mortali. Et si solum ex eius
determinatione fiet talis distributio tenetur
ad restitutionem et satisfactionem de dampno. Sed
aliter si plures alii imponunt cum eo. Si habet
distribuere elemosinas alicuius societatis ul' testi
quoniam minus non fideli distribuit. et si dedisset non
indigentibus ul' mortale tenetur ad restitutionem.

De turpi lucro.

Si iudex accepit pecuniam ut iudicaret bene aut
non iudicaret, aut iniuste iudicaret peccat
mortali. et tenetur illam restituere danti, si data
esset ut male iudicaret, quia tunc tenetur dare
pauperibus. Idem de teste pro testimonio ferendo
quia peccat et tenetur ad restitutionem. Si facit multa
in fraudem usurarum ut notarius quia peccatum mortali.
et est peiurus, et mercedem quam accepit debet pauperibus
erogare. Si servit usurario in arte usuraria quia
peccatum mortali. et si omnia bona usurarii essent

nota

obligata restitucioni. non possit retinere salarium, sed resti
tuere creditoribus usurarii. Alias autem potest, sed illud debet
pauperibus dare de honestate tamen, non de necessitate,
nisi ipse esset pauper. Si recepit pecuniam pro turpitudine.
ut meretrix vel mala mulier. debet illud pauperibus
dare non de necessitate. sed consilium est. Siquis facit
aliquam artem vel artificium cuius usus in pluribus est
ad mortale, ut facere taxillos et huiusmodi peccat
mortaliter, nec debet absolui nisi dispouat se illud dimittere.
De lucro autem facto debet pauperibus erogare ex con
silio non ex precepto. Si diebus festiuis emit
vel vendidit negotiando nisi forte in nundinis, vel fecit
contractus non necessarios tunc vel sepelliuit vel aliud ma
nuale fecit pro lucro, quia vult precium debet illud lucrum
pauperibus dare. quod tamen videtur potius de honestate
quam de necessitate. Si tempore messium vel vindemiarum
emit bladum vel vinum vel fructus ut alio tempore
vendat carius. non conseruens talis rei negotiator

nec propter aliquem honestum finem sed propter cupiditatem hec
fitiens turpe lucrum est. non tamen tenetur in aliquo. // Si acce
pit ob eligendum ad aliquam dignitatem temporalem / uel
offitium seculare uel uendidit huiusmodi offitia secula
ria turpe lucrum est non tamen uidetur teneri ad restitu
tionem. De ludo taxillorum uel cartarum uel aliorum.

Si lucratur ad taxillos uel cartas uel alium ludum
fortune / Si uicit per fraudes uel per falsos taxil
llos uel mendaciose. tenetur illud quod sic acquisiuit
restituere amittenti. uel mortale commisit nisi sit quod
parum. // Si uicit ab eo qui rem alienare non potuit /
ut suo / religioso / uxore / filio / familias et
huiusmodi / tenetur restituere hys qui habent curam
illorum et est mortale si est quod notabile / et ex cupidita
te lucrandi lusit. // Si per multam importunitatem
traxit alium qui hec non intendebat / uel retinuit
uolentem recedere / uel mortale tenetur restituere
illi si est quid notabile. // Si acquisiuit seu uicit per

ludū huiusmoi ī locis ubi phibetur ludus et mādat
fieri restitucōe siue legibus impalibus siue mu
nicipalibus et suat q̄ ad uttz debz tunc fieri resti
tucō illi qui āmisit. Secus si leges ille sint
abnegate p' ōrāz ɔsuetudiēz. ¶ Si iuat p ludū
ī alijs casibus exceptis p̄missis nō tenet illi resti
tuē q āmisit quā uis possit elymosinalit' si sit
paup' / sz sm̄ aliquos debz paupibus eroga ex ho
nestate et ɔsilio / sm̄ alios ex necessitate q' est
tuti. nō tn̄ oz tales stingē ad certā restitutōez
sic ī furtis, usura et huiusmoi. ¶ De alijs q̄ ɔtigūt
ī ludis ut blasfemia āmissiōe tp̄oris et huiusmoi
hēs ī diuersis caplis. De inquietudine circa tp̄alia acquirenda et suanda.

Si hūt nimiā solicitudinez circa tp̄alia et suanda
huiusmoi et pp h' dimisit aliqd necessariuz ad
salutē ut missaz et huiusmoi / eēt mortale / si nō
dimisit necessaria sz remissus ē q' ad spūalia. ve
niale. / Si hūt circa huiusmoi nimiaz solicitudinez

ex paruitate consistentie auxilij dei in se non est mortale
sed uidetur ueniale, multum tamen impeditiuum deuotionis
et aliorum bonorum est. De auaritia in retinendo tenaciter.

Si inhumaniter non faciendo elimosinas corporales
indigentibus se habent qui possunt quantum continentur in
hoc uersu. Visito, poto, cibo, redimo, tego,
colligo, condo. Si habens superflua quo ad naturam
et quo ad decentiam sui status pro se et sua familia,
non subuenit necessitatibus aliorum quamuis non extremis.
sed magis quam ipse nouit. mortale est. Si habent
quo ad naturam et non quo ad decentiam non subuenit
perentibus in extrema necessitate et etiam pauperibus
quos sciunt mortale communiter iudicatur. Sed hic oportet multa
considerare ad bene intelligendum. Vide infra in secunda parte
t. j. Si aliquis non subuenit pauperibus necessitates extremas
non patientibus cum tamen posset uel tardauit dare uel
exasperauit pauperes. ueniale est. Si prius pauperibus
nimis sumptuosa uel nimia ut questuantibus

sine cā ūgente/ ul' male utētib; elemosinis
pēim uidet' poti quā mītur. Si laborātib; pro
eo ꝗcūq; ministris nimis distulit dare mercedē
ul' fciē ꝯuētōne ꝯ tñ possz solue eēt mortale
si incurrēt graue dampnū ul' scādaliū/ Item si
aliqs defalcauit. De auaritia ī amādo ī ordiāte

Nota ꝗ siquis ēt res iuste acquisitas
nimis ī ordiate amat ut ī hereat eis ut
finis. cui' signū ēē ꝑ eas nō amittendas/ eēt
parat' facē ꝯ aliqꝯ p̄ceptor peccat mortalir/ ꝗ
diligit creatūā plusꝙ creatorē. Si aūt nullo
mō nellet facē ꝯ salute suā ꝑ̄ huiusmodi
tēpalia quāuis ī ordiate afficiat' seu amet
ea/ ueniale est. De ꝓdigalitate ꝗ ꝯ̄ auaritie.

Si supflue expendit s̄bam suā ul' ī hedifi
ciis sumptuosis/ ul' ī equitaturis/ ul'
ī conuiuiis mīs delitosis ul' frequētib;/ ul' pa
lestris et ludis/ ul' ornamentis/ ꝯ precipue

mulier7/ ul' i ſpitudinib9/ ul' i enceniis/ ul' i
ſtrionib9 ⁊ huiuſmoi pctm ē/ ⁊ qn̄ ē notabilis ex
ceſſus ſcḋm ꝓpoſitōne ſui ſtatus ē mortale/ alr̄
i modico ē ueniale. Deſcendere aūt ad ꝑticularia
determinando qn̄ ē mortale ul' ueniale nō de
facili poſt dari iudiciū certū ut ī iuētorū diuerſitate.

De inuidia q̄ ē ſcḋm capitale

De inuidia que ē triſtitia de alieno bono
i qua conſideratur ut diminutiuū proprie
excellentie/ et ſi ē conſenſu rōnis ē mortale
niſi eſſet de aliq̄ re parua/ ſic puer q inuidet
alii pueri q̄ hēat plures fructus ⁊ huiuſmoi./
Sꝫ ſi ſit ſcḋm motū ſenſualitatis/ ⁊ cū diſpli
centia rōnis ē ueniale ul' nullū/ etiā de re no
tabili./ Interrogatō eſt ſcḋm ſtatū de huiuſmoi
etiaꝫ inuidia. ſ. Si platus alii inuidet de ma
iori platōe ul' dignitate./ Si officialis de ma
iori ⁊ digniori offō./ Si doctor de maiori ſciā.

Si scolaris de acutiori ingenio altius scolaris. Si mercator de maiori credito. Si civis de maiori honore altius et reputatione. Si spiritualis de maiori fama. Si mulier de altius marito, filiis, ornamentis, pulchritudine et huiusmodi. Si artifex de artificio artis sue et lucro et sic de aliis. Sed si quis tamen dolet de bono proximi non ex eo quod ille habet sed de defectu suo, quia scilicet eo caret, confitens tamen quod proximus habet, et similiter si dolet de bono inimici ex eo solum quod timet sibi nocumentum inde, non proprie pertinet ad invidiam.

De odio et aliis filiabus invidie.

Si habuit odium ad eum qui flagellavit eum vel impedivit mala desideria eius vel alia causa mortale est. Si habuit odium ad proximum desiderans scilicet malum ei ut malum et si est malum notabile quod illi appetit ratione deliberata est mortale, sive malum sit in persona, vel in fama, vel in rebus, vel alio modo. Secus autem si non consensit ratione vel si non sit

quid dampnosū multū. Si desideratū malū alti̅
puta ī firmitatē ī bonū eius. ut .s. bonꝰ efficiat̄.
ul' ne peior / ul' ne alijs noceat nō ē odiū. /
Interrogandū 7 investigandū est h' caute / Nam
laici om̄es displicētias solent appellare odiū
q̄ tn̄ nō ē ī mō dicto. Itē odiū ꝯ unū reputat
tm̄ unū pc̄m. Sz not̄ qꝫ sic ī alijs sic ī isto.
quotiens revocamus ī iniuriā mēti de novo odiū
huīt ꝯ cōsensu rōnis. totiens peccatū mortale.
Et io ītērogandū ē de tp̄re quantū .s. ī eo pseuā
uit 7 quō frequēt̄ odiuit. Itē qꝫ dimittat omne
odiū / sz nō ex ymo nō tenet / neqꝫ debz petere
illi veniā quē odiuit si pc̄m ē occultū / nō ꝯ offen
disset verbis ul' alijs modis. ¶ De susurratore q̄
ē ponē dissēsiōes īter amicos pp̄ mala ītētōes.
Qui quesiuit ponē discordias īter amicos ul'
cōsanguineos dicens malū unī de altero /
et ecōverso ul' referens studiose q̄ possunt

causare huiusmodi quia mortale est. / Et nurus erga
socrum // Et socrus erga nurum solent hijs uacare. /
Si oriatur aliqua uerba unde orta est dissensio inter
amicos uel consanguineos non habet intendens sed
incaute de se non est mortale sed posset esse propter
rationem scandali. / Siquis tamen intendit dissoluere
malas amicitias uel conuersationes alicuius cum
alijs ne decipiatur congruis medijs non est
malum. De exultatione in aduersis.

Si audiens dampna et mala hijs quibus
inuidet uel odium habet et letatur animo deliberato
de malo illius est mortale. Secus si non deliberato
animo. Letari autem de malo inimici non inquantum
malum est eius sed inquantum non poterit ei nocere
uel alijs iniuste potest esse sine peccato. De iusti
tia in prosperis proximi que in hoc differt ab inuidia.

Quia non inuidia tristatur de bono proximi
quando propter hoc cogitat quod mala habeant et

⁊ desiderat ꝫ sepe ꝯtigit q̄ nō patit̄ ille x
dampna q̄ ei appetit ꝫ magis prosperat̄.
⁊ de hac t̄statē. ⁊ ē mōtale ubi ē asensus rōnis.
De ira q̄ ē appetit̄ uīdicte ⁊ t̄ctū capitale et
frequēter miscet̄ ꝯ odio.
Si ꝑ aliquē defectū ī se ul' ī alterꝫ ꝯmissū
desideratū uīndictā seu punitōnē quocūqꝫ
ul' pro se / ul' alio solū ī tendēs satisfacē aīo
suo ĩrato ⁊ ē mōtale. q̄n solū intēdit punitōēꝫ
ꝑ ordīeꝫ nō rōnis si notabile malū ē ⁊ ascēsu
rōnis / alr̄ ueīale ut ira quotidiana ī gubnā
tibꝫ familiaꝫ. Si iratus ē ꝑ aliquē defectū
⁊ stat̄ ꝯ se cōiter ē ueīale. / Si irat̄ ꝯ dm̄ ꝑp̄
aliq̄ flagellū immurañ corde ul' ore ī impaciēt
ferens pōt ēē mōtale ⁊ ueīale sc̄dm̄ modū
īpatiētie. De īdigtōe ⁊ aliis filiabꝫ ire.
Si indigtus ē ꝯ aliquē nō uolens eū uidē
reputās īdignū q̄ sibi displicuerit ꝯdixerit

proti⁹ siue ueniale cōiter ē. Et si ꝓpt' retinet
sibi loquelā ul' alia signa q̄b⁹ ondit displicētie
q̄ auferēda sunt ꝓꝑ scādalū p̄ximoꝝ ꝛ opinio
nē pdij. D̄ tumore mētis.
Si excogitauī diuisas uias ꝛ modos ad se
uindicandū de iniuria ꝛ hinc īplicauī mētē
cogitatōibꝫ altercatiuis ꝑm̄ processū pōt eē
mortale ꝛ ueniale. De clamore.
Si ex ira clamauit ꝯ aliquē in ordīate et ꝯ
fuse ꝛ furiose loquēdo. De ꝯtumelia.
Si dixi alteri uerba iniuriosa im̄portantia uitia
ul' obprobria aīo iniuriādi ut uocando
aliquē proditorē / i honestā psonā dicendo
malū de parentibꝫ ꝛ huiusmōi mortale ē. Si dixi
uerba obprobriosa familie sue / ul' discipulis
ul' ꝗ̄ subditis cū correctōnis si fit debito modo
ꝛ honesto ē sine pc̄cō alr' cōiter ē ueniale.
n̄ ifamatoria dicēt uīn sequēt magnum

ſcādalū. D̄ blaſſemia .i. maledictione.

Si blaſſemaū aliquē aīo deliberato ut perutēt tali maledictōne ī malū eius. eēt mortale ul' ſi affectaret ad execu/a tione ei'. Si aūt hoc nō deſideraū ſed ī iōne ſꝫ ſm̄ ſubitū motū ire, cū ſignū ē q̄ ſi ſi cōtingēt ualde dolēt ueniale ē ſic fit quottidie a parētib'. Si maledix̄ creatās irrationabiles q2 ſi fecit ī deteſtatōnē creatoris ul' ī dampnū dn̄i ei' ē mortale ali' ueniale ut cōſilū. Si blaſſemaū aīas defunctoꝝ ſuoꝝ parentū ul' alioꝝ hoīuꝫ uidet' mortale q2 uidet' ī toto notabile malū. Itē ꝯ ſeipm̄ maledicat ex i patientia. Si blaſſemaū diabolū malū ē q2 ꝯcōſuꝫ ſalte de maledictione dei .i. ſcōꝝ dictū ē ſup' ī primo p̄cepto. D̄ rixa. Quia .ſ. ex ira ſe ī uicē hoīes percutiūt. Iſtud cū

fit aīo nocēdi ul' iniuriādi uti adultus ē
m̄otale ī incipiēte. ffor, ī proſequēte nō uī
dicatiuo. ſecus. ſi nō extendedi tm̄ ul'
q̄ ad ētatū ut puer. **De ſedicīōe.** Que
ē qn̄ una p̄s ciuitatis ī ſ̄git ꝯ aliaz ꝗ
ex pte ei' q̄ iniuſte mouet ē m̄otale ꝗ
ī omīb3 ſeqnatib3 eī ꝗ tenet̄ de omīb3
dampnis ī ſecutis alt̄i pti. Ex pte aūt
ei' q reſiſtit ī iuſte ſedicōi mete ꝯ ſeul'
cōītatis bonū nō ē p̄ñ ſe pōia ñ miſceāt
odia ꝗ ūdicatōnes pro ut cōīter accidit
qn̄ ex reſiſtētia alt̄i pti ſequient̄ multa
pctā ꝗ mala/ cedendū eēt/ als nō cuaeēt
multa pctā q̄ ī cōflittu peīū ſequent̄. Si
quis eēt ita ꝙ p̄tialis gelfus ꝗ gibellinus
ul' ali' p̄tialis ita obſtinato aīo q affectt
extēminiū alt̄ius ptis exiliū ꝗ dampnū
p̄ phas ꝗ nephas par' eēt ī malis ſequi

pte sua nō ē in mortali ꝛ i malo statu. de bello.

Siquis mouet bellū iniustū mortaliter
peccat ꝛ omnes qui dat ꝯsiliū/ auxiliū/
ꝛ fauorē. De dampnis aūt q̄ ibi fiunt ꝛ
ꝛ restitutōnibꝫ ꝛ quid sit iustū bellum
ꝛ iniustū. vide i tertia pte. c. L. ꝛ i pisanela.
Bellū p. ꝛ L. De homicidio dictū ē sup.
c. 5. s. i pcepto. Nō occides ꝛ c̄. De accidia
q̄ ē quātū capitale ꝛ i portat tediū bn̄ opati.

Si ita ꝯstat ꝛ acedia ē qꝛ hūit i horrore
bona diuina ꝛ i abhoīatōnez spūalia
ad quē tenet. ut pcepta dī ꝛ eccē ꝛ huīmōi
qū adest ꝯsensus rōnis ē mortale/ Sꝫ si
tm̄ hēt talez motū sm̄ sensualitatem
ꝯ displicētia rōnis ē veīale. Si ita ꝯsta
tus ē de morte ꝯsanguinei ul' alio casu
qꝛ penitet eū bn̄fecisse/ ul' ꝓmit amplius
nō bn̄ facē ē mortale. Si ita ꝯ'stat qꝛ nūq̄

uellet fuisse creat⁹ a deo seu nō esse nat⁹
i mūdo ul' ee sic brutū aīal ul' mori
quācūq; siue bñ siue male dispositus
dū nō hinc exiret/ talis tristitia ⁊ assen
sus rōnis ē mortale./ Si etiā ita ꝯtristat
de aliquo casu aduerso q̄ i currit grauidem
siue magnā īfirmitatē pp nimiā tristi
tiā perdens sompnū/ dimittēs cibum
⁊ huiꝰmodi/ ualet mortale qñ pōt se iuuarē
ꝯ huiꝰmoi./ Si ꝯtristat ex ꝯsideratiōe bonoꝝ
q̄ hñt alii quibꝫ ipse priuat nō respiciens
bona ē data a deo ⁊ in similiter tediū bñ ⁊
operandi hñ illa accidia/ ē cōit ueniale
⁊ i psōis spūalibꝫ reꝑit. Si ꝯtristat ex hoc q̄
bona ꝓposita q̄ fac sepe frangit/ ⁊ ex hoc i
currit tediū bñ operandi q̄ si uideat nō posse
proficerē accidia ē spūalibꝫ de fuire ī incipientibꝰ
Si ex frequentia temptatiōnū attediatur

in resistendo veniale est si tamen resistat incipientibus
contingit. Si accidiatur in operibus bonis ut in operando /
legendo / vel audiendo lectionem aut predicationem
aut in officio divino et similibus huiusmodi non tamen
dimittit de necessitate fienda communiter est veniale
[illegible] reperit. Si contristatur de aliquo deffectu
magis ex eo quod apparet deffectuosus coram
hominibus quam coram deo. Accidia est frequenter veniale
procedens aliquando ex superbia. De filiabus accidie.
In quibus difficile est ibi cognoscere quando sit
mortale non immiscetur cum alio peccato. ut cum obmit
titur aliquod preceptum De desperatione. Si des
peravit de misericordia dei extimans deum non posse vel non
velle ei parcere etiam penitenti ad penitentiam, vel non posse
abstinere a peccatis cum adiutorio dei. est mortale sine
deliberatione et consensu. Secus si fuit aliquem
impulsum temptationis. Si desperavit se posse evitare
aliquas miserias mundi vel pericula propter quod

credat se cadere et si aliquid ad hoc faciat multo ·
magis. De malitia. Si contempsit divina
et spiritualia bona, et tristitia aggravante in mente cum
accidia mixta grave peccatum est. Si autem contemp-
neret et refugeret ea propter quod posset vitare quia tunc
pertineret ad blasfemiam in spiritum sanctum ut infra
dicetur. De pusillanimitate. Si retraxit se
ab hiis bonis ad que erat aptus timore non defi-
ciendi. ut a ieiuniis, ab ingressu religionis,
a prelatione iniuncta, ab officio predicationis et audien-
tia confessionum et huiusmodi communiter est veniale nisi
esset preceptum in eo quod dimittit. De curiositate
que procedit ex ectio. tedio. Si stetit ociosus
nil boni operans corporale vel spirituale unum tempus amit-
tit irrecuperabile veniale videtur nisi ex ocio incidit
aliquod vitium quod frequenter accidit in quantum. quanto
tempore stetit ociosus. De tepiditate seu pigritia.
Si fuit tardus ad bonum operandum licet illud fecerit

ut tādus ad ecc̄liaz. ad orādū / ad elemosinas dādū
ꝰ huiꝰmoi et ē cōiter uēiale n̄ obmitte͛t ꝑceptuz
aliq͛ ex ipa tardītate / ut q2 cito nō sb̄uenit t
pacienti i extrema necc̄itate / aut ī firmo ūn͂
sequit͛ mors ꝰ huiꝰmoi tc̄ mortale ē. D̄ uaga
tione mentis. Si huit distractōne mētis ī oroē.
et fuit ī cā ul' cō uolūtarie euagat͛ ul' i audiendo
diuina / et ꝑdicatōes / ul' etiaz ex diuīa mēte co
gitat uana ꝰ ī utilia cōit͛ ē ueiale. n̄ addatur
aliq͛ spāle ꝑcēm ꝑ totū offīm ad quod obligat͛
ex ꝑcepto. // Si loquit͛ i utilia extendo ul' audit
noua / ul' mutat loca hinc inde / ul' distrahit
sensus ꝰ mēbra diūsimode cōit͛ ē ueiale.
D̄ negligētia. // Que ē remissio uoluntatis
circha ea q̄ deb3 face͛ q̄ pōt ꝑ teptoitas. // In hac
dottoie oīs offēdūt s3 ueiale ē n̄ obmitat͛
aliquod ꝑceptū ꝰ necc̄riuz. // Si fuit negligēs
circhi opa mīe spūalia que cōtinet͛ i hoc uersu.

Conſule / caſtiga / dimitte / ſolare / fer / ora /
Nota q̄ ſb̄ conſilio ꝯp̄hendit̄ doctrina .i. docē
ignorātez p̄ciſe utilia ad ſalutē. Si fuit
negligens ad addiſcendū neccīa ad ſalutez /
ut p̄cepta dei ⁊ eccl̄ie gēnalia / q̄ꝛ huiꝰmodi
ignorātia nō eū excuſat ul' ad eūdū ad p̄di
catōez. Et utile ē ydiotis p̄dicatōnes audire /
Si fuit negligēs ad p̄curandū ſacramēta ſibi
⁊ ſue familie. ⁊ ſi ex negligētia ⁊ dilatōne
mortua ē proles ſine baptiſmo ē mortale
Si īfirm' mortu' ē ſine ꝯfeſſiōe ul' communiōe
ul' extrema untōne eū p̄cedit ex craſa
negligētia uidet̄ mortale ul' gnāe ueniale ſiū
q' plus īdigebat. Si negligēs ad p̄curandū
ſacramētū ꝯfirmatōnis peccatū ē. Si ītanto t
fecisset dari baptiſmū ul' criſma ul' ordīez
ſciens ē mortale ⁊ ꝯtrahit irregularitas in
ſuſcipiēte. Si fuit negligēs ad correctōnez

fiunt z ꝯ tenet in ꝯ debito cultu pecca ꝯ mo
tali nisi sperabit emendationem ipsius ul' illi tunc
pecc mortale. ipaz oio dimittenda. ueniale uero
tam ul' de hijs q sunt mortalia. Si no obseruant
ordinem debitum i fraterna correctione ul' nimis
aspe ul' i tpe ul' loco idebito peccant e.

D negligentia confessionis. Si obmisit
domini semel i anno ꝯfiteri ul' ex neglige
tia ul' ex ignorantia. Secus si ex ipotentia q2 uz
nec hunt copiam confessoris nec suplevit deffec
tum. mortale e. Si fecit ꝯfessione fictam scienter
dimittens aliq mortale ul' q dubitat ul' crede
bat ee mortale. q si no eet mortale peccat mortali
ꝯ tenet iterare confessionem. Si dixit se ee'gte
tu de oibz pccatis ꝯ dispositu ad abstinendu
ꝯ satisfaciendu cu lz no itendit mortali peccati
ꝯ tenet ꝯfessione iterare. Si pniaz e iiuctaz
pro mortalibz ex negligentia obmisit peccati

mortali. et tenetur iterare confessionem si est illius oblitus.
Si fuerit confessus ei quem novit excommunicatum vel sus
pensum, vel non habentem auctoritatem puta a symo
niace recepit beneficium vel qui intrusus est per layca
potestatem peccavit mortaliter et tenetur eam iterare.
Si confessus in excommunicatione maiori quia nesciunt
ipse vel confessor eius et absolutus fuit a peccatis. oportet
iterum confiteri. quia non fuit capax absolutionis
tunc. Si confessus est ei quem cognovit ignoran
tem peccavit et si fuit crassa ignorantia quia nescivit
discernere peccata eius et propter commissa tenetur iterare.

De negligentia circa communionem. Si obmisit
communicare semel in anno. vel in pascate resurrec
tionis post annos discretionis peccavit mortaliter.
nisi fuisset legitime impeditus utpote alienatus
freneticus vel excommunicatus quamvis tamen absolutio
nem vel ex licentia confessoris per aliquos dies
differre et huiusmodi casibus supplere quam potest.

Si co(m)municauit no(n) ieiun(us) ita q(uod) s(cilicet) post media(m) nocte(m)
aliq(ui)d sumpsit p(er) modu(m) cibi u(e)l potus peccatu(m)
mortale n(isi) ee(t) grauit(er) infirm(us). q(uia) tu(n)c lic(et). Si co(m)
munione(m) sumpsit cu(m) staret i(n) p(ro)posito alicui(us)
pecc(at)i mortalis u(e)l (con)t(ra) ee(t) excomunicat(us) sciens u(e)l e(x)
laborans ignorantia crassa peccat mortali(ter). Et
nota q(uod) si q(ui)s obmittit (con)fessione(m) u(e)l co(mmun)ione(m)
i(n) t(em)p(o)re statuto, coram debet (con)fessor ut i(n)du
cat illu(m) ad supplendu(m) defectu(m) n(isi) sit odio no(n) b(e)n(e)
disposit(us). Ite(m) cu(m) recipit aliq(ue)m (de)lictu(m) maxi(m)is
t(em)p(or)ib(us) et aliis usq(ue) ad fine(m) quadragesime (et)
cautu(m) uidet(ur) ut no(n) subito admittat ad co(mmun)i
one(m) s(ed) prolonget ei t(em)p(u)s p(er) aliq(ua)s ebd(omad)as. De
aliis defectib(us) q(ui) co(m)mittu(n)t(ur) circa co(mmun)ione(m) uide
infra. i(n) 3(a) p(ar)te de clericis. Si q(ui)s est excomunicat(us)
maio(ri) sciens p(ar)ticipa(n)s i(n) diuinis audiendis in
eccl(es)ia aut sac(ra)mentis percipiendis peccat mortali(ter).
Si p(ar)ticipa(n)s i(n) crimine cu(m) aliq(uo) p(ro)p(ter) quod e(st) me(n)s

ille ciat

ille erat excoīcatꝰ cū pticipauī/ puta excoīcatꝰ ē
ũberauī aliquē clericū aut clericus subicit se
alicui layco ũberādū ad placādū ipz̄ de in
iuria illata. clericus ille efficit excoīcatus.
qꝛ pticipat ī crīe cū ũberāte. ꝓpt̄ qd̄ ē exco
muīcatꝰ et ē mortale. Si existens excoīcatꝰ
maiori scient pticipauī ɔ alijs fidelibꝫ exc
diuīa ꝑcipue ī hijs que ɔtinet ī hoc usu.
Os/ orare/ uale/ coīo/ mensa negatur. Quia
si stetit ex ɔtemptu/ ul' ɔ ꝓhibitōnē sup
oris peccaū mortali/ alr̄ ueniali. ꝛ si eficiatur
excoīcatꝰ minori/ a qua tn̄ pt eū absoluere
oīs qui pt eū audire./ Excipiūt tn̄ quīqꝫ
casus ī quibꝫ licet pticipare cū excoīcatis.
Vtl' usus. Vtile lex. humile res ignorata nec
esse. Declaratōne unde ī quīta pte sume:·

D humani gl'ia q̄ ē quītū uiciū capitale ꝛ ī pōtat
ī ordiātū appetitū laudis humane:

Vana glīa ē uitiū capitale q̄ ī portat īor:
dīatū appetitū laudis hūāe seu īordīatā
complacētiā eius cū offert. Et ꝯ fit aliq̄ opus
ꝑncipaliṫ ꝓp laudē ꝓpriā amittit merītū eiꝰ ⁊
peccm̄ īcurrit. Et īterrogādū ē s̄m statū hoīm
de dūsis matiis ī quibꝰ hoīes querūt sibi
laudē. Vt ī doctore de sciā ⁊ doctrīa / a scolarī de
ī ꝓcessio ⁊ disputatōne / a rectore de regimīe. a mu
lierib; de ornatu ⁊ huiusmōi. Si quesiuit laudē
⁊ glīam de ope ꝑctō mortalis / mortaliṫ peccauit a
si s̄m deliberatā rōnē h' egit. Secus si s̄m mo
tū sensualitatis ul' q̄ de aliquo ueniali glīatur.
Si opa sua de genē bonoꝝ. Vt ieiunia / elemosinās
⁊ huiusmōi quasi oīa ad laudē hūanā facit mortale
uidet' ꝯ cōstituit ibi finē. Secus si aliqd̄ coꝝ aliquī
Si ita īordinate appetit laudē de aliquo ope quod
cū ꝯsequēdā parat' erat face ꝯ aliq̄ ꝓceptoꝝ peccaū
mortalir. In aliis aūt casib; uidet' ueniale:

De modestia ornatus. De in modestia or-
natus que procedit frequenter ex inani gloria / vel
contra inanem gloriam licet et ex aliis causis possit procedere.
et precipue mulieres iuvenes / et hec sunt in tercio gradu
de ornatu fucorum / capillature / gemmarum vestium
preciosarum / et foderatis / et caudis / et planulis /
calciamentis altis / et coronis capitis et huiusmodi.
In quibus aliquando est mortale. et aliquando veniale. Si
usus vel usa est fucis vel aliis ornamentis
ad ostendendam inanem gloriam / sive de huiusmodi
superbiunt vel gloriata est / est mortale si tantam
in ordinatam delectationem habent ad laudem et gloriam
illam quod non curant transgredi mandata dei et ecclesie.
Si usus vel usa est fucis vel aliis ornamentis ad
inducendum homines ad suam concupiscentiam contra matrimonium
mortale est indubitanter. Si inordinate delectatur in
huiusmodi ita quod etiam sciret homines ex suo ornatu
scandalizandos .i. trahi ad suam concupiscentiam non curans

de ruina proximi mortale est. Si ad complacendum viro
suo vel ad inciendum virum si est innupta vel ne despi
ciatur ab aliis vel ex aliqua levitate usa est fucis vel
aliis ornamentis superfluis. de se non est mortale
sed veniale nisi sit notabilis excessus & huiusmodi ut
possit iudicari de occasione ruine aliorum quod est difficile
iudicare. Si habuit nimiam diligentiam & studium &
tempus ad ornandum se aut fecit excessum in portatura
vestium contra suum statum vel conditionem. vel non secundum morem
patrie vel vestibus nimis delicatis grave peccatum est.

De filiabus inanis glorie & primo de ypocrisi. Si simu
lavit sanctitatem habere per ieiunium orationes & huius
modi cum malus esset. si hoc egit ad consequendam
laudem humanam constituens sibi finem mortale est
alias veniale vel nullum est nisi aliud vitium adiungatur.
Si simulavit sanctitatem per ypocrisim intendens aliquid
quod sit contra honorem dei vel proximi. ut seminare errores
adipisci indigne ecclesiasticam dignitatem decipere

proximum spirituali vel temporali, mortale est. Si simulavi sanctitatem existens malus ut darent elemosyne ei sic sancto viro, vel procuratoribus ecclesiarum, ut decretali consimiles mortaliter peccavi. Si simulavi habere maiorem sanctitatem quam habuit, vel occultavi aliquem suum defectum ad hedificationem proximorum, non est peccatum vel est leve veniale. Aut si hoc faciat ob aliquam vanitatem vel inanem gloriam veniale est.

De iactantia. Si laudavi me ipsum de aliquo opere peccati mortalis, mortaliter peccavi. Si autem de opere peccati venialis venialiter quantum est de se. Si iactatus est, scilicet si se laudavit de aliquo opere ut de virtute, de scientia, vel de industria, vel divitiis, vel potentiis, et huiusmodi, ex superbia et inanigloria, mortale est vel veniale. secundum suam radicem superbie unde procedit. Si laudavit se contempnendo alios ut phariseus publicanum. mortale est. Si autem ex aliqua levitate vel utilitate consequenda veniale vel nullum est. Si iustificavi se verbis vel factis plus quam sentiat in se ipso in mente dicens aliquid

mala de se q̄ i se nō cognoscit. coīter ē ueiale
et dicit̄ proma. De cōtentione. Siquis cōtē
dit adūsus alterz ꝯ ueritatez scient̄ i uelꝰ
aliquā rem ꝯ pōtātie. mortale ē. Secus si uelꝰ
pius i aduītēter. Si ꝯtēdit pro ueritate sz
nimis i ordiāte coīter ē ueiale. possz tamē
tāta ēē i ordiāto q̄ īde sequitur scandali
ēēt mortale. De discordia. Si hōīs tractare
aliq̄ ꝯ alijs i cōi nolit ꝯcordāē cū allijs ī hijs
q̄ ꝯcordant̄ ad dei honorē ul̄ prior utilitatez
ex eo q̄ male affitiant̄ ad eos ul̄ ut ostēdat
se nō minꝰ scire q̄ alij. mortale ē. Secus aūt
si nō ꝯcordat q̄z nō ē magis uidet̄ ēē sm̄ deū
ꝯrōnez quod ipse itendit q̄z tūc ul̄ nō ē pctm̄
ul̄ leue ū sit nīs ptinax. De ptinatia. Si sunt
ptinaces i sētētijs suis discrepātes a cōi cōsilio ceterorum
coīt̄ ueiale ē periculosū tn̄ et idoneū erroris.
De singlāritate nouitatū: Si facit singlāritates

in conversatione vite, vel vestibus, vel cerimoniis vel aliis adinventionibus peccatum est, et si inveniat aliquis malam consuetudinem omnia ei imputantur. De inobedientia.

Si non obedivit superioribus sive spiritualibus vel temporalibus, legibus canonicis et civilibus. Et si quis contra superiorum transgreditur ordinationes habentes vim precepti, ut cum mandatur servari verbo vel scripto in virtute obedientie vel sub pena excommunicationis vel aliis terminis consimilibus et huiusmodi equipollentibus peccatum mortale. In aliis autem ordinationibus simpliciter transgressio est veniale nisi fiat ex contemptu quia tunc mortale est in quantumcumque levibus.

De gula quod est sextum vitium capitale et importat inordinatum appetitum sive delectationem circa cibum et potum.

Nota quinque species seu modos qui continentur in hoc versu. Prepropere, laute, nimis, ardenter, studiose. Si comedit vel bibit extra debitam horam sine rationabili causa urgente. Si cibus sive fuit cibis vel potibus nimis delicatis. Si lautis vel conditione sum

ſtatus. Aliter enim decet comedere infirmum quam sanum /
ciuem quam rusticum / et huiusmodi. Si comedit in nimia
quantitate sine exigentiam sue complexionis / quod enim
parum est uni / nimis est alteri. Et plus comedere in die
ieiunii quam altera die pro una comestione non est esse
malum. Si comedit et bibit cum nimio ardore gulle
seu cum nimia complacentia contentus magis sa
tisfacere delectationi gule quam necessitati prouidere. Si ad
hibuit uel adhiberi fecit nimium studium et dili
gentiam circha cibaria delicata preparanda ut cum saporibus
diuersis et huiusmodi. In hiis speciebus seu modis gule
tunc est mortale quando delectatio gule queritur ut finis
paratus facere contra precepta ut satisfaciat delectationi
gule / uel cum comedit usque ad crapulam ut fit apleis
in carnisprivio uel cum utitur aliquo cibo ex quo uerisimiliter
credit incurrere in magnam lesionem personae. In aliis casibus
communiter est ueniale. Si comedit carnes in quadragesima
uel aliis ieiuniis ecclesie / uel sextis feriis aut sabbato

p totū annū peccatū mortali· n cā īfirmitatis. Si
usus ē lacticinijs tpore .xl. sine cā īfirmitatis.
de cōsilio medicorum peccatū mortali. In allijs aūt
ieiunijs ecclie, [huari sit] mos patrie cōtū ad usū lacticinior
qui mos si nō appuerit. tuti ē abstinē. **De ebrietate.**
Si bibit usq ad ebrietatem aduertens nimietatē
ul' potentiam uini ad inebriandū ul' si de hoc du
bitans pbabilr peccatū mortalr. Secus si ignorauit
potentiam uini, ut noe. Si fuit cā ebriationis alti
aduertenter inducendo ad nimiū potū ul' ponendo
sal in uino et huiusmodi peccatū mortalr. Item si faciat
cā mercandi. Si induxit aliquē ad frangendū ieiu
niū sine cā legitima suis psuasionibus peccatū
mortali. Item si induxit pueros ad ambulandas
tabernas et huiusmodi ut potat ad tpia. Si fre
quentauit tabernas sine cā rationabili ul' cōuiuia
dissoluta. peccatum ē. **De insensibilitate.** Si ab
stinuit nimis a cibo et potu et alijs necessarijs ppter uite

q' icunt i firmitate coit ueiale e n fiat notabilis
excessus i obstinato ꝰ ad monitiones i huiusmodi
defectu dr mortale rone pdci in sequentis.
De filiabus gule et pr de ebrietate. Si ex fumosita
tibus i ordiatis comestionis et pot icunt sam
litate seu grossitiez intellect et ex hoc i eptitu
dinez orandi legendi et huiusmoi icunt coiter e
ueiale. De loquacitate. Si nimis loquitur seu dix
uba ociosa .i. sine necitate ul rationabili uti
litate ueiale e coiter. De scurilitate. Si fecit
act ul gest i ordiatos et si sunt puocantes
ad libidinez extra matrimoniu e mortale. Si ad disso
lutionez ul leuitate ut uentositas et huiusmoi
e ueiale. De inepta letitia. Si habet uana letitia
i ludis et iocis coit e ueiale n adiciat aliud
uitiu. De choreis q fiunt cu iordiata letitia
et frequent ꝰ mortali. et i quinq casibus semp e mortal.
Primo cu fiunt exhibitoie. Secundo cu fiunt i ecclesiis

q2 sacrilegiū ē. Tertio cū fiūt ad clericos ul religiosis
ɔ mulieribꝫ rōne scādali. Quarto cū fiūt ex i
anim gl'ia ul' uana letitia tā iordiata q ibi
ɔstituat' finis. Quīto ɔ tales cōrecātes nō
curāt de scandalo p'ciox ē mortale ⁊ inducant
ad lasciuias. In alijs aūt omībꝫ casibꝫ coit'
ē ueniale. Pot tn̄ q̄nq ēē mortale nec de facili
pt dari iudiciū de huiusmōi. De imunditia.
De imunditia que pt itelligi ɔ qs imunde co
medit ⁊ ē ueniale, precipue si ex hoc fiat quia
nimiū comedit ul' ut auidius comedēt ⁊
peccm ē secus si cū medicie. Vel pt itelligi
i imunditia pollutōnis que ɔ accidit i somp
nis nō imputat' ad peccm s3 peccm pt ēē in
cā ei'. s. si pcessit ex c̄pula ul' tpi cogitatōne
pcedēti ul' ex negligētia, ul' si post uigiliaz
recollens de ipa hita i sompno tpi delectat'.
Et si ē ibi cōsensus i delectatōne tpi huius

.s. consensus racionis est mortale. aliter veniale vel nullum
ex alienatione nature. De immunditia seu polutione
procurata. Nota quod si quis aliquid agit hac in
tentione principaliter ut polutionem habeat sive in vigi
lia sive in dormiendo mortaliter peccat etiam si faciat
causa sanitatis. Si autem ipsa polutio contingat etiam in vigi
lia preter voluntatem et sine procuratione non est mortale.
De luxuria quod est septimum vitium capitale.
Et quia supra de preceptis dictum est satis de speciebus
eius in opere ac etiam in cogitatione ideo illis obmissis
ad que recurrendum est. In ista materia videndum est
de quibusdam allys pertinentibus ad ipsam luxuriam. Et de
delectatione morosa. Si tetigit aliquem vel aliquam
osculatus est extra thorum ex coniugium mortaliter peccavit.
etiam si non sequitur actus operis. Nam talia circa ipsum
opus pro uno peccato habentur. Sed tanto gravius quanto
plura huiusmodi occurrunt. Si autem fiant diversis temporibus
sunt diversa peccata. Si scripsit litteram vel misit vel por

tañ ul' recep lr̃as ꝯtinẽtes amatoĩa ⁊ ꝓcatiua
ad lasciuiã/ mortali' peccau/ lꝫ rec adultẽs. Si fec
cãtões/ ul' cantau/ ul' legit/ ul' audiũ ũba lasci
uia ⁊ tp̃ia delectabilr' ad ꝓuocãdũ se ul' alios
ad lasciuiaꝫ ẽ mortale. Si sotiau aliquẽ queꝫ
nolũ ire ad procãdũ ul' tp̃it agẽdũ ul' ad faciẽ
dũ serenatas ul' matinatas peccauit mortalr.
Si fuit mediator īter aliquos ad hec tp̃ia ul'
posuit allios mediatores īter se ⁊ allios ⁊ huĩ
mõi peccau mortalr. Jdeꝫ si recep exeniũ ul' donũ
quodcũqꝫ ul' misit amõe libidĩose. De delec
tatõe morosa. Quod uitiũ repit ī tepidis et
multũ negligẽtibꝫ. Naꝫ feruidi sbito cogita
tões expellũt noxias ⁊ frigidi desideriis operis
acquiescũt. Si hũit cogitatões īmũdas ⁊ car
nales ī quibꝫ ꝯtĩt morã postq̃ ī dẽ ꝑcedit
ꝑ cogitatões ipaꝫ huĩmoi cogitãdi mortalr
peccauĩ. Nõ solũ eiꝫ q̃n quis cogitatõibꝫ

luxacsis rõne cõsentit delib'atis malũ fac̃e si
accessz ꝯmoditas sz n̄ nolendo op̾ ꝑpetrare
sz nõ curãdo ipas cogitatões libidinosas ex
pellẽ postq̃z ꝑuenit sz i eis uolũtãte imorãdo
peccãu mõtalr̃. D filiab; luxie de quib; tñ
nõ oz multũ iterogãe qz dificile ẽ itelligẽ
ũ ꝯ mixtã alioꝝ mēnoꝝ. Et ꝑima ẽ cecitas
mētis. Si fuit ita mēte occupatus circa mũ
dana ꝛ carnalia q nesciũ de deo cogitãe ul'
de reb; spũalib;. D ꝑcipitatõe. Si fuit ꝑceps
ꝛ subitus i opib; suis ꝛ sine ꝯsilio ꝛ examinatõe
mētis debita agens. D i ꝯsideratione. Si fuit
icaut' i f̃c̃as suis ꝛ nõ bñ iudicauit circha
ꝯueniencia. D i constantia. Si ĩeo quod deli
berauit bẽi agẽe mutabilis ꝛ i constãs fuit
ex passiõe. D amore sui. Si nimiũ se ipm̃
amauit querendo delectatões corporis ꝛ hui'
modi. D amõe uite ꝑñtis. Si nimis amauit

uitã istã p̄ntē; ꝓpt̄ uoluptates carnis quib; ē
dedit ita amare uitã p̄ntē q̄ aliqs uellet
h̄ ꝑpetuam s̄m petrū ē mortale. De odio dei.
Si h̄nt i displicētiã dn̄i ul' legē suã q̄ pro
hibet ꝯcupiscētias suas ⁊ huiusmoi. De tedio
futuri secli. Si tediū h̄nt ad uitã futurã ꝺ alijs
q̄ ptinēt ad uitiū luxurie circha ꝯiugiū uide
ifra de ꝯiugatis. De superbia q̄ ē s̄m gregoriū regina
oīum capitaliū uitiorum. Et uitiū multū subtile
ē ⁊ difficile ad cognoscendū ⁊ ꝯsistit i appetitu
iordinato ꝓprie excellētie ⁊ h̄et quatuor sp̄es siue
modos de quibus potes iterogare prout uideris
si tu penitens itelligit. Si bona naturalia / spiritualia
ul' temporalia q̄ h̄nt sibi attribuit ⁊ nō a deo recog
nouit. Si ipsa bona a deo recognoscens mitis
sine principalr̄ se recepisse extimauit ut ꝓpter
sua ieiunia / orationes ⁊ huiusmoi. Si ea bona que
h̄nt s̄ attribuit ul' plusq̄ h̄nt eē extimat se

hēre multū hūilitatis / caritatis / pacientie ꝛ
huiꝰmōi ꝛ nō hēt. Si reputauī se meliorē ēē cete
ris. alios ꝯtempnēs. In qualꝫ har̄ spēꝝ potest
ēē mōtale ul' ueīale / sm̄ ꝙ rōne ꝯsentit ul' nō.
De irrisione q̄ aliqñ procedit ex sup'bia. Si irri
sit sacramēta ꝛ alia diuīa uilipēdens ea aut
scōs uiros / aut p̄latos / aut uolentes dō ſuire.
ut sic retrahat eos mōtalr̄ pccāu. Si irrisit aliquē
ītendēs ex h' īiuriā ei ꝛ uilificatōē ul' nobilē
p̄batōnē eiꝰ mōtalr̄ peccāu. Secus si ex leuitate
ꝛ cā ioci. **De ambitōe q̄ procedit ex sup'bia ꝛ in
ꝯtat ī ordīatū appetitū honōis ꝛ multū
repit' ī p̄latis ꝛ dñis.** Si desidāui aliquā digni
tatē ul' bñficiū curatū rōne delibāta p̄ncipalr̄
ꝓpt' honorē ul' utilitatē tp̄alē peccāu mōtaliter.
Si desidāui dig̃tatē ul' bñficiū ecclīasticū ul' secła
rē. cū q̄d ē indignꝰ ꝛ ī ept'. ut q' ignorās ul' cri
minosus ꝛ huiꝰmōi peccāui mōtalr̄. Si desidāuit

vel quesivi ad huiusmodi pervenire etiam faciendo contra
precepta mortale est. Si quesivi honorem de quacumque
ita inordinate quod ibi constitueret finem mortale est in aliis
casibus videtur veniale. De presumptione que procedit
ex superbia que consistit in hoc quod homo ponit se ad ea que
sunt supra vires suas vel que non pertinet ad digni
tatem vel conditionem eius. Si posuit se ad faciendum
ea que non pertinet ad conditionem suam ut seculares ad
iudicandum clericum vel eos qui non sunt ei subiecti vel
de hiis de quibus non habet potestatem peccavit mortaliter.
Si posuit se ad faciendum ea ex certa scientia ad que non erat
aptus ut posset sequi periculum spirituale vel temporale alterius
ut medicus ignarus medicine, vel advocatus
ignarus ad advocandum, iudex ad iudicandum, con
fessor ad audiendum confessiones et huiusmodi pec
cavit mortaliter. Secus autem si competenter de arte
illa peritus erat. Si presumens de virtute sua expo
suit se periculis peccatorum ut vadens ad loca inhonesta

ul' frequētās ɔu'sationes mulierꝫ leuiūꝫ et
alia huiꝰmoi ubi de facili pt labi i mortale
uidet' mortale. Si nimis de se p̄sumēs nō pro
uidet de necc̄itatib; ul' piclis occurētib; spūa
lib; ul' tp̄alib; expectās effectū miracu
losū adeo q' similet eū i firmū siue medicus.
ul' ministret ei cibū sine labore mortale
ē. id est temptare deū. De temeraria iudi
catione. Si facit alterius q̄ dubia sūt q' aīo fiant
i mala pte i terp̄tat' ē seu iudicau' ī sine sig
nis sufficiētib; sufficient' iudicātib; maliciā
alterius delib'ate iudicau' aliquē de pecto i
mortali peccau' mortalit'. Si iudicau' de ueniali
peccau' uenialit'. De curiositate Si fuit curio
sus circa cognitionē intellectuā ut que
rēdo scire q' sūt sup' capacitatē suā ut
de trinitate / p̄destinatione / ul' querēdo sac
parū utilia et dimittēdo magis neccaria ul'

querenda scire solum ad sciendum et non ad deum
vel ad aliquam utilitatem. peccatum est quandoque mortale
quandoque veniale. Si fuit curiosus circa usus
sensuum. scilicet oculis aspiciendo / auribus ad audiendum /
naribus ad odorandum / gustu ad gustandum.
tactu ad tangendum sine necessitate vel utilitate.
sed sola delectatione sensuali. communiter est peccatum
veniale. et quandoque potest esse mortale. Si recepit se
in spectaculis ad videndum torneamenta. palestras.
cursus ad bravium et huiusmodi. Nam si in huiusmodi
est periculum mortis spiritualis vel corporalis ut cum sunt
spectacula representativa turpitudinum vel cum potest
recipere nobilem corporis lesionem est mortale. Et
multo magis in excedente et prebente occasionem
ad huiusmodi spectacula. alias est veniale. Nam si propter huiusmodi
aliquis ita delectaretur quod mens eius averteretur a deo
ita ut quod paratus esset transgredi mandata dei et
ecclesie ut illa aspiceret vel faceret. Et si idem

intellige de quacumque peccato quod ex se est veniale quod
pluribus modis potest effici mortale. **De ingratitudine.** Hec
non reperitur in omni peccato cum mortali, sed ut circumstantia
aggravans ipsum quia semper homo debet servire deo quem
offendit, et est unum speciale peccatum in quantum scilicet reci-
piens beneficia a deo non ea recogitat, regratiatur
et recompensat vel quod peius est, vilipendit beneficia re-
cepta et diminuit de eis vel iniuriat beneficiorum
committitur aut reperitur mixtum cum alio genere peccati quandoque
mortale quandoque veniale. **De scandalo.** Hec quandoque
est peccatum speciale quandoque non, sed circumstantia aggravans peccatum
in quantum scilicet ex dicto vel facto alterius non recto datur
alteri occasio ruine in spiritualibus et hoc est scandalum. Et
si hoc non intendat est circumstantia aggravans peccatum
et mutans speciem, unde debet necessario confiteri quando esset
tale quod verisimiliter tenens ad ruinam peccati mortalis
et precipue cum hoc sequitur. Si autem hoc intendat scilicet in-
ducere ex dicto vel facto aliquem in ruinam est speciale

peccatum

peccatum quod mortale si intergit in veniale ad mortale aliter
veniale. De adulatione. De adulatione que communiter
est scilicet aliquando venialis et consistit in hoc quod quis verbis vel
factis suis inordinate querit placere aliis ad benivo
lentiam captandam. Et si in malo adulatur est criminale
puta laudans aliquem de vindicta facta vel
turpitudine et huiusmodi est mortale. Si adulatur aliquem
vel laudat intendens eum decipere nobili in spiritu
alibus vel temporalibus est mortale. Secus si ali
quid iustum intendit ab eo habere vel quid parum
decipere per modum doni. ut stivones. Si nimis
laudavi aliquem ex quo ille sumpsit occasionem
superbie vel inanis glorie quod communiter est veniale et
potest quandoque esse mortale. Si laudat aliquem ad mag
excitandum eum ad virtutes vel ad confortandum eum in
tribulationibus et temptationibus observatis debitis
circumstantiis est virtuosum. aliter veniale. De blasfe
mia in spiritum sanctum. De blasfemia que proce
dit ex malitia. videlicet in quantum quis contempnit

vel reffugit ea cogitatione menti occurrentia per quam posset retrahi a peccato. s. presumptio / desperatio / impenitentia sine gratie / impugnatio veritatis / agnite obstinatio / Impenitentia / De hijs interroga pro ut videtur / communiter non reperitur nisi in multum sceleratis. Presumptio. hic dicitur quando quis presumit nimis de dei misericordia extimans quod peccat ad placitum suum vel quod salvet eum perseverantem in peccato. Desperatio autem est cum credit deum non posse vel nolle sibi peccata dimittere penitenti vel vollentem salvari. / Impugnatio veritatis agnite dicitur cum contradicit veritati fidei quam novit. / Obstinatio est cum confirmat voluntatem suam in peccatis commissis. Impenitentia autem dicitur cum proponit firmiter quod in futurum non penitere. De scismate.

hoc peccatum committitur cum quis recedit ab obedientia romane ecclesie sumens sibi alium caput ut sequens quempiam canonice non electum et est semper mortale et excommunicato sunt tales nisi forte cum essent duo quorum quilibet habetur pro summo pontifice a suis pro

atiab9 ul' sequatib9 q nesciūt clare quis sit
canonice electus. In hoc eciā uidet' ꝑpli exacu
sari si nō sūt ꝑtinaces / ſ; pati illi adhēre
quē sciūt uerū ēē. / Si quis inuitat' ordiatoib9
ul' alienatōib9 fcīs a scismaticis. ex̄ de scis
maticis. c. p°. De īfidelitate paganoꝝ ul'
iudeoꝝ / ul' hēticoꝝ quoꝝ quodl; ē grauissimū
ꝑctm̄ ducēs ad dampnatōez.

n Nota hic q inter hos soli hētici sunt
excōicati. ſ; cū alijs ꝑ̄cipue cū iudeis nō debēt
habere domestice cōu̾satōes q ꝑ̄cipue ꝑdicte.
Potes tū interogāe pro ut uidet'. Si habuit
aliqd dubiū ī hijs q̄ sūt fidei ut de sacra
mēto altaris q huiꝰmōi q si de hoc hēt displi
cētiā nō ē curandū. Si aūt uolūtaie cōsēte
dubitat ē̄ēt mortale. Hēticus quilibet ē excō
municat' q nō pt absolui citra sedē aplicā
ut patet ī processu. Itē credēs / receptor / q

fautor hereticorum est excommunicatus ut extra de hereticis. Ad
Nunc formande sunt interrogationes ad coniugatos
pertinentes non ad omnes sed ad quosdam status
hominum et primo ad coniugatos. Interrogandi sunt
non omnes sed hii de quibus videtur. Si autem in casu prohibito
contraxit quod mortale peccatum est nisi ignorantia probabilis
scilicet ignorantia facti excusaret. Sed sciendum est quod quedam
impedimenta sunt que impediunt contrahendum matri
monium et dirimunt iam contractum matrimonium. Et continentur
istis versibus. Error / condicio / votum / cognatio / crimen /
cultus / disparitas / vis / ordo / ligamen / honestas /
Si sis affinis. si forte coire nequibis. Hec
socianda vetant conubia contracta retractant. /
// Pro quarum aliquali brevissima declaratione est fa
cienda. Nam de hiis satis copiose habes in summis.
Nota quod error intelligitur de persona non de fortuna
vel bonitate. ut scilicet contrahit quis cum sua credens eam
esse liberam. Nam si liber scienter contrahit cum sua

matrimonium tenet. et similiter si servus coniugem liberam credens eam esse servam, idem videtur si servus coniugem servam credit liberam. Votum sollempne per professionem tacitam vel expressam alicui religionum approbatam. talis contrahens esset excommunicatus. Cognatio que est triplex. scilicet naturalis, spiritualis, et legalis. Naturalis dicitur consanguinitas. et habet tres lineas. scilicet ascendentium, ut pater, avus, et cetera. Descendentium, filius, nepos et huiusmodi. Et habet quelibet linea quatuor gradus conclusive et proprie collaterales. Naturalis inter ascendentes et descendentes videtur esse perpetua prohibitio. contrahens est excommunicatus. Cognatio spiritualis habet tres gradus et contrahitur in baptismo et confirmatione. Primus est inter tenentem ad baptismum et confirmationem et eam quam tenet que dicitur paternitas et filiatio. Secundus est inter patrem et matrem carnalem eius quem tenet et qui tenet cum uxore eius et dicitur compaternitas. Tertius inter filios naturales eius qui tenet et illam quam tenet.

tōr siniitas. Cognato. 3ª. legalis. s. q̄ fit per
adoptōēz hēt tres lineas ul' gdus. Prīa ē iter
ipm̄ adoptātez ⁊ filiaz quā adoptauīt, ac ēt filiā ipī
adoptati. Secūdus ē iter uxōēz adoptātis ⁊ ipm̄
adoptatū ac uxōēz adoptati ⁊ ipm̄ adoptātez.
Terciᵘ ē inter filios nāles et legiptimos adoptā
tis ⁊ ipz̄ adoptatū ⁊ hoc tm̄ ɔ ipi filij sint ī ptāte
p̄ris. Crimē istud qd̄ impedire hēt ⁊ dirimē
ɔ̄tītū ītelligit᷑ tm̄ de duob; crimīb;. Prīm ē cū
mulier machinat᷑ ɔ effectu ī mōtē alti̇us uxōis
ut hēat illū ī uirū, ul' ecōūso, uir ī mortē alti̇us
⁊c̄. Scd̄s ē ɔ̄ dat quis fidē alicui ɔiugate
ducē eā ī ɔiugē post mōtē uiri sui, ⁊ cū ista
promissiōē sequit᷑ adulteriū. Cultus disparitas.
puta. si fidelis ɔtⁱhat ɔ iudea ul' pagana pma
nete ī infidelitate. Secus si ɔtⁱheret ɔ hēētico
nā tūc tenet, s; cohitare nō delēt si eēt pclin
ci ī cūrendi ī hēsim, ⁊ pcātū ɡuiter ɔtⁱhens cū

talis. Nis uiolentia absoluta impedit contrahi
et similis uiolentia propter metum qui potest cadere in constantem
uirum qui continetur in isto uersu. Stupri atque status uerbe-
ris. atque necis. non postea de consensu opere efficiatur
uoluntarium. Ordo intelligitur de ordine sacro. scilicet secunda
conatus qui est talis fieri est excommunicatus. Circa uti possunt
dici sed non contrahere. ligamine si sit alteri ligatus per coniu-
gium sit per uerba de presenti nondum consumatum non a
talis nullo modo. cum potest alteri matrimonialiter
copulari. nisi ille cum quo contraxerit profiteatur in aliqua
religione. Et si recedit unus coniugum ita quod per annos
multos nichil alter de eo audiuerit: non licet alteri
contrahere nisi sciat de morte eius. Honestas est pro
ximitas que contrahitur inter eum qui ducit uxorem
et omnes consanguineos uxoris usque ad quartum
gradum et ipsam uxorem et omnes consanguineos uiri
eius usque ad quartum gradum. Et nota quod affinitas
contrahitur per fornicarium coitum ita quod ille qui fornicatur

cat̃ cū aliqua nō p̃t ↄthere matimoīuz cū aliq̃
cōſanguinea ei᷒ uſq3 ad quartū gradū. nulla
mulier p̃t ↄthere cū aliq̊ ↄſanguineo forni
cantis cū ipa uſq3 ad quartū gradū: Impote
tia exercendi actū ↄiugalē: que p̃t puenire
ex natali frigiditate ul' ex maleficio. ul' in
diſpoſitōe mēbri gēitalis uiri ul' mulieris.
de hij̃s omnib3 impedimētis hēs plene i ſūmis.
Sz nota q̧ nō oz ū expedit i īterogāe oīs ↄ
iugatos ſingillatī de hijs impedimētis; ſz
de illis impedimētis tm̄ q̄ pſumi poſſz hēre
ↄ pcipue de impedimēto cāis ul' cognatōis
ul' publice honeſtatis / ſz mlto magis de
affinitate. Si quis tm̄ cognoſcēt ↄſangui
neã ei᷒ cū qua ↄtrat p uba de p̄nti ↄ mlto
magis ſi iam ↄſūmaū matrimoniū. matri
moniū quidē tale nō diuidr̃ ſeu āmittit po
teſtate ſeu iure petēdi debitū ita q̧ petē nō

pōt absq3 pecc̄o m̄otali / tenet᷒ tn̄ reddē̄ exactus.
ſcē de muliere q̄ pmittit ſe cognoſci a ꝯſāguīeo
mariti. Si aūt anteq̄ ꝯtrat p uba de pn̄ti ꝯaliq̄
cognou ꝯſanguineā eī ita ſem̄ emiſerit ītra
clauſtra pudoris nō pt illaz hēre ſi iaz ꝯſūaſſ3
matrimoniu3 ꝯ illa matrimoniu3 nō tenet n̄ i hoc
pt diſpēſari cū illa n̄ p ppa3. Vn̄ aū̄ diſpēſa
tōnē ſemp peccat m̄otalr̄ exigēs · ⁊ reddēs debi
tū ſciens ꝑdictū impedimētū. Alr̄ aūt ꝯiugiū
excuſatr̄ de pecc̄o ex ignorātia facti pbabili. De
hijs ⁊ de alijs q̄n caſus occurrit uide plenius
i ſumis ſſte quēndū ē ſi ꝯtrat matrimoniu3 cla
deſtīe q2 m̄otale ē ꝑ ꝓhibitōnē eccleſie
ſi hn̄ns uotū ꝯtinētie ſimplex ꝯtrat m̄otalr̄
peccau n̄ ſit ꝑus diſpēſat᷒ a papa. ⁊ tenet᷒ ad
impletōnē3 uoti uſ3 ad ꝯſumatōnē matri
monij. Nā3 ipo ꝯſumato efficit᷒ impotēs
ad implendū q2 reddē̄ tenet᷒ exact᷒ expreſſe

ul' iterp̄tatiue/ sz tn̄ exigē no pt sine dispēsatōe
alr̄ peccaret mortalr̄. Jte si cōtrat cū aliq̄ ul' muli
cū aliq̄ p uba de futō/ et post matrimoniū cū alia
cōtrat ul' de futō l' de p̄nti mortalr̄ peccauit.
ppt fidē fractā n̄ de cū cōsensu mutuo se ab
soluerint qr fieri debz p iudiciū ecclīe/ ul'
n̄ aliqs septē casuū supueniūt   quibus
solui possūt spōsalia/ quos hēs i summe. Jte
si post matrimoniū cōtrtū p uba de p̄nti cōtrat cū
aliqua/ qz mortalr̄ peccaū nec tenet matrimoniū
sm̄/ et si eēt cōsumatū et filios genuisset/ sz ~~redire~~
redire ad p̄mū/ n̄ hic cū quo p̄us cōtrtū ē intra
sz religionē ubi eēt pfessus/ ul' n̄ ppa dispensa
sz i sē/ i quo tn̄ sm̄ theologos dispensari nō
nō pt. Jte si cōtrat matrimoniū an̄ etatē legiptiā
ul' si filios aut filias iūxit matrimonio an̄ etatē
legiptiā quod ꝓhibitū ē. Etas aut legiptia
sm̄ iura/ xii. anū i femia/ xiiii aut i masclō. &c

ad contrahendum per verba de presenti vel ad consummandum. Item si con
traxerit matrimonium ante benedictionem nuptiarum mortale
est quia contra prohibitionem ecclesie. Et hic advertendum est quod in
multis locis quamvis sponsi non consumment matrimonium
cum sponsis ante nuptias multas tamen familiaritates et
amplexus faciunt cum ipsis eas visitando. Hii
interrogandi sunt de huiusmodi ubi ista reperiuntur.
Item si celebraverint nuptias tempore prohibito
ab ecclesia quia mortale est. Tempora autem prohibita — nota
sunt ista scilicet ab adventu domini usque ad octavam epiphanie.
a septuagesima usque ad octavam pasce. a diebus
rogationum usque ad octavam pentecostes. De actu con
iugali nota quod aliquando ibi fuit ubi est manifestum
mortale, aliquando ubi est dubium utrum mortale vel
veniale, aliquando in quibus veniale, aliquando in quibus
nullum est peccatum. Dicendum quod tunc mortale est si exer
ceatur talis actus extra vas debitum, vel etiam si in
vas debitum tamen cum non suscipit femine ad cuncta

dã geñatonẽ. Itẽ ꝯ excitatibꝫ ipĩs ex actũ minimõij
sequitˀ pollutõ i altõ ipõꝝ. Itẽ si excites actũ ꝯiuga
lem hꝫ appetitũ delibatũ ad aliã. Itẽ si ita i ordiato
affectu ferˀ ad actũ ꝯiugalem qꝰ ꝑ si nõ eẽt uxor
opus carnale agẽt cũ illa sic cũ alia, difficile tñ
ẽ hec discẽnẽ. Itẽ ꝯ alẽ altĩ oĩo exigẽti denegat
debitũ suũ cã legiptĩa ꝑ quod exigẽs i ꝯtinẽtiã
icidit ul' gũe scãdalu. Est aũt cã legitĩa si pro
babilˀ timẽt nobile nocumẽtũ ꝑsõẽ ul' ꝯiugis
ul' ꝓlis i utõ ul' qꝛ ex adultiõ ꝯmisso ius petẽdi
ul' ꝗ si i loco sacro petẽt qꝛ sic locus sacrus uio
laret, ul' ꝗ i publico. qꝛ ꝯt debitã honestatem.
Non ẽ aũt legiptia cã denegãdi, oĩo petẽdi dies
ieiunioꝝ ul' festiuitatũ sollempnium, ul' ita adi
uitem. Dubiũ quidẽ de mortali qñ quidẽ ser
nat uas debitũ ꝫ modus idebitus. puta si la
terali ul' exptẽ posterioꝛi accedat ad uas debi
tũ, ul' mulr superueniat uiro i quibꝫ modis

et ꝑcipue i ultio. aliq dicunt ee mortale, ſz aliq
no. vt. tho. et alb. q no e mortale de ſe, ſz pt ee
ſigꝰ mortal' ↄcupiſcentie, ii phoc impedit gñato
q ſi no ita apte pcuret. Vn i huiuſmoi noli ꝑcipitare
ſniaz ii denegare abſolutoez i huiuſmoi pſeuanti
ſz deteſteris et phibeas qntu potes. Qn hoc fiet
pmo ul' ſo mo ꝑ pcliui aborſus tuc eet ſii
pcco. Dubiu qn e de mortali tpore menſtruoꝝ
ꝑcipue i exigente ſciente talez defectu quod
quida ponunt ee mortale ꝑcipue qn no e quaſi
ↄtinue ſz ↄſuetus ut meſſatiz. Aliu ↄtrariu ut
petrus de palude et hec oppio cōior e. Vn nec
ꝓpt hoc deneges abſolutionē, ſz phibeas qntu
potes. De exactione et exactu admoneas ut no
aſſentiat exigenti ii ex hoc timeat de i ↄtinentia
eiꝰ. Dubiu de ↄiuge pmanente i adultio ſiue
occulto ſiue manifeſto quod iſe nouit. Hoc
quida dicunt ee mortale i iſo exigente q2 fac

9t 9stitutione ecclie. ut notat ugo. 32. q. 1. Si qs
uxorem. ? hoc firmat i summa pisana. Sz i summa
9fessor. ? archidiaconus i rosarie mitigant huc
rigore exapientes Vz. casum cum hoc facit exigens
ad puitendum i continentie sue. Sz petrus de paliude
multo magis mitigat dictum rigore. Vz. q nō
spat qr hoc emendato pmanentis i adulterio
sz potius deteriorato nō peccat exigens saltem
mortaliter. Veniale ē q exercet actum 9iugalis ? si ser
uato debito uase ? modo. tm intentionis prin
palis delectationis 9sequende / ita tm q si stat
i tento infra limites matrimonii. Itē si exer
ceat actum coniugalis ppt sanitate corporalem
peccatum ē. qz nō ad huc fine ordinatum ē. ueni
ale tm puto. Itē si i sollempnitatibus ? ieiu
niis exigit debitum aliq infirmitate. s. 9
cupiscentie ductus sñ 9temptu tm sacri tempris
ul ecclastice exortationis ueniale ē. sm tho

ciay. ſz reddens nō peccat cōtinet d' incōtinētia
ul' ſcandalo cōiugis. peccat aūt ſi negaret eo.
Itē tpre ſignatōis exigē ueniale ē. ſi tn̄ nō ē
pericl'm abortus. Reddē aūt nullū peccm̄ ē
Itē an̄ purificatōez. post ptū exigē ſuatis aliis
debitis cūſtanciis nō uidet' mortale ſim. W.
reddē nō uoluntarie nullū. Exigē ul' etiam
reddē debitū an̄ ingressū ecclie post ptū
de ſe nō uidet' peccm̄. Et poſſūt mulieres
an̄ xl.m dies intrare ecclam absq; pcō i quo
tn̄ ~~nō~~ ē obseruanda pua ſuada. Itē actus et
puocatīe ſi ibi excēt nō ptinēs ad opus
ſz ad delectatōez cōcitū ut i tactibz oſculis
albinācī i ebriatis coiter ſūt uenalia ?
quamuis tāta poſſet ēē i ebriatē q' poſſet
ēē mortale. Itē ſim peccat ē cōexcerē act' cōiu
galis cū pſona ſuſpicientē ul' etiā cū ſnā
condebitū ſuatis cūſtantiis. Debet excāt'

reddere et precipue uir uxori non solum expresse sed etiam
per signa petenti nec debet uir uxorem autem ne petat
proclivi. Item etiam si nimia aliquis est sine peccato non fit ca-
uitate fornicationis in se uel in coniuge sua:

Interrogationes circa coniugatos:

Quedam predicta sic possent formare infor-
mationes. Si usus est matrimonium extra uas debitum.
Si aliquid fecit ad uitandam generationem. Si usus est
modo indebito sed in uase proprio et quomodo. Si utendo ma-
trimonium habuit intentionem ad aliam. Si tempore men-
struorum exegit uel reddidit. Si in diebus festiuis
et ieiuniorum. Si tempore pregnationis et precipue prope
partum uel ante purificationem post partum. Si exegit uel
reddidit apparenti in adulterio. Si principaliter causa
delectationis et quare. Et circa huiusmodi est iudicandum
de peccato mortali uel ueniali secundum predicta de quibus
hes in summis. Item si omnino poscenti denegauit debitum.
Item si extra actus coniugii est secuta pollutio. Si consenti-

matrimonium existens excommunicatus maiori excommunicatione et
peccato mortali et precipue sciens se esse excommunicatum
alias quia percipiunt in divinis .s. sacramentis. Item de minori
quia excusat assumptionem sacramentorum et matrimonium
est sacramentum. Si existens in mortali contrahit matrimonium
incidit in mortale. quia sacramentum scienter suscepit in
mortali, precipue autem incidit contrahendo per verba de pre
senti quia ibi est essentia sacramenti. Si contraxit cum aliquo
per verba de presenti vel de futuro non intendens illum vel
illam habere in coniuge sed tantum carnalem copulam extor
quere mortaliter peccavit. Et quamvis non sit ibi reali
matrimonium tamen cogendus est in foro conscientie illam ducere
vel illi satisfacere aliter, maxime si secuta est copula
in quo cum ecclesia iudicaret ibi esse matrimonium et
cogeret illum qui obedire tenetur. Si vir non providet
uxori et familie in necessariis non tamen superfluis. Si nimis
exasperavit verbis vel factis eam. Si zelotipus et ex hoc
nimis suspitiosus contra eam fuit vel nimis remissus in

i cura ei. Si uxor i obediens et cōtentiosa i suis
sensibus ad uirū fuit. Si nimis i cultu ? ne
gligens fuit circa gubnatōne domus. Si inte
uerens et discola extitit ad socios et cognatos.
Si dedit de rebꝫ uiri parentibꝫ suis ul' paupibꝫ
plꝰ debuit. Si dedit licentiaꝫ uiro eundi ad
alias mulieres cū peregrinaret q° ē mortale.
Si nō uult sequi uirū trāsferēte domiciliꝫ
ad quod tenet' n eaꝫ tħeret ad pccm aut dubi
taret de morte aut eet uagabūdus. Si utrūqꝫ
filios educauīt i timoē dei et obedientiaꝫ man
datorꝫ ei'

Circha p̄ncipes. ab. barones
et seculares. sic possūt formari i terrogatōes
pro ut uidebꝫ expedire sm̄ cōditōneꝫ psone et
Et p̄mo si p usurpatōne ? nō iusto titulo ob
tinuit dig̃tate / dominiū ul' regimē ciuitatis
ul' castri. qꝫ mortalr pccaū et semp i ipō manēte

dũ tenet huiusmoi usurpatõez. ñ posmodũ titulũ
iustificauit ñ ibi ante iustũ titulũ põt exercere
iuridictia sũ peccato mortali. Si ambitiosus fuit ad
dignitates ⁊ regimie aĩãs aspirans ⁊ si intendit
negligẽ iustitiaz ad acquirendos amicos ut sic
permaneat i dñio peccatũ mortalr. Si platus ecclasticas
ul' alijs maioribꝫ suis obediens nõ fuit q ad
mõitões ⁊ cõrreptellas siue correptões ab eis factis
nõ sustinuit patienter ꝙ si contempsit peccatũ
mortalr. Si sñias excoĩcatõis ul' interdicti nõ c
curauit. Aut si ligatus diuinis se ingessit qđ
ẽ mortale. Itẽ si ꝑ crimine eiꝰ ciuitas ẽ interdicta
q ẽ ꝰ ad maximũ iuditiũ. Itẽ ꝑ excoĩcatõnez
i se lataz iudices ul' actores ⁊ mĩstros ꝯgrauit
qꝛ ultra mortale ẽ excoĩcatus. Itẽ si de fctis ecclias
ticaꝝ psonaꝝ ad eũ nõ ptinetibꝫ se intromisit
ut trahendo ad suũ iuditiũ ꝙ huiusmoi mortali
peccatũ ꝙ excoĩcatus ẽ / Si cepit ul' cape fecit
ul' pcusẽ ul' i carcerari clicos ul' religiosos ꝙ

delinquentes excōicat̃ ē, si nō hūit ꝑus licentiā
a ꝑlato suo. Itē si electiōnē alicui maliciose impe
diuit ul' ꝑ uiolentiā aliquē īcussit. ul' si gra
uauit aliquod monasteriū ul' collegiū eo q nō
lebat eligē illū pro quo rogabat q2 ult' mortale
ē excōicat'. Si ꝓhibuit subditis suis ne uēderēnt
clicis ul' ne eis coquerent ⁊ huiusmodi ex eo q nō hūit
ab eis q' uoluit q̄re excōicat' ē. Itē si patronat'
eccliarū de nouo s usurpauit ul' uacātiū ecclīarū
aut monasterioꝝ q2 ult' mortale ē excōicat'. Itē
si posuit collectas ul' tallias clicis ⁊ aliis ꝑsonis
ecclīasticis sine licētia ꝑꝑe q2 post amonitionē ⁊
si nō desistit ē excōicat'. Itē si fecit statuta ul'
leges ꝯt' ecclīasticā libtatē ul' iudicauit sin illa
ul' dedit ꝯsiliū ad hec ul' nō remouit si potuit
ē excōicat' ult' mortale. Itē si noua pedagia insti
tuit nō hn̄s auctōitatē a ꝑncipe sup hec ul' anti
qua pedagia siu thelonea augmētauit ē excōicat'.
sꝫ hec fecit cū licentia ꝑncipis ⁊ cū rationabili

⁖

⁖ ⁊ nō tenuit ⁖

⁖

et non tenuit stratam securam ut debuit mortaliter peccavit
et tenetur ad restitutionem. Item si a clericis vel religiosis
theloneum pedagium sive gabellam accepit pro hiis
que deferunt vel deferri faciunt non causa negotiati-
onis peccat graviter et excommunicatus est. quamvis aliqui di-
cunt. Jo. cal. hunc non admittat quia non est recepta a
papa cum sciat et tolleratur. immo ipse facit in terris suis.
Item si publicos usurarios alienigenas et non inde
oriundos ad exercendum fenus in suis civitatibus ad-
misit vel admissos infra certum tempus non repulit est
excommunicatus. hoc verum est si talis persona est ecclesiastica
habens scilicet dominium temporale. Nam dominus secularis non est
excommunicatus sed excommunicandus. extra de usuris. usurarum
libro vi. Item si navigantes in districtu despoliatus
est vel despoliari fecit vel si hoc factum nomine suo gratum
habuit quia ut pirata excommunicatus est excommunicatione papali.
Item si navigantes expoliavit vel res eorum ad portas
terrarum suarum a mari delatas sibi appropriavit quod est

rapina ꝯsim aliqs sūt excōicati. Itē si icendia
fecit ul' fierī fecit ul' dissuit ul' fregit ecclias
ul' loca religiosa qr excōicat° ē, ꝯ si eēt denū
ciat° eēt ꝑpalis. Itē si emunitatē eccliaꝝ vio
lauī, puta faciendo hoīes capē ꝑ debita aut
malefitia i ecclia ul' i locis ꝑuilegiatis sacile
giū cōmittit ꝯ pt excōicari. Itē si expoliauit
ecclias ul' ꝑsonas ecclesiasticas qr multi tira
npni faciūt aut ꝑuilegia eaꝝ uiolāt mor
tali' peccāu. Itē si fecit represalias ul' ꝑmisit
fieri ab antiquo ꝯsuetas peccāu ul' extēdi fec
ꝯt° ꝑsonas ecclesiasticas ē excōicat° ni reuoca
uīt infra mēsez. De iniurijs damp. da et
si pignorantes. li. vi. vtrū aut liceat facē
repsalias ꝯt' laycos vide i 3ª ꝑte sūme. c. j.
Itē si ad ecclias i quib' ꝑronus fuit. ydoneos
nō represētauit s3 i eptos ꝯ ydiotas ul' ꝯcubina
rios ul' ali' male ꝑuitauī ul' subditos suos i

ecclesiarum patronos tales eligere quos putaret suasit
mortaliter peccavit. Item si recepit pecuniam ut putaret
aliquem conesse patronum. ut supplicaret pro se vel episcopo
pro beneficio alicui conferendo. symoniam commisit vel si
absque pecunia sed porrexit preces pro indigno mortale
est non est symoniacus. Item si fuit fautor vel defensor
hereticorum aut et scismaticorum mortaliter peccavit.
non est excommunicatus. Item si impedivit volentes recurrere
ad forum ecclesiasticum sicut casus qui ad tale forum pertinet.
ne scilicet coram ecclesiastico iudice huiusmodi cause agi
rentur vel ad hec dans consilium vel favorem excommunicatus est.
De immunitate ecclesiarum. q. li. vi. Item si bellum assu
mpsisset iniuste vel adiutor fuit iniuste bellantis
quoniam omnia que inde secuta mala ei imputantur ad culpam
et ad restitutionem tenetur dampnorum inde sequen
cium. Et hoc non ad adiuvandum et serviendum tenetur
puta quia est miles aut vassalus eius. tales enim
adiuvans conbellum est dubium. Et ubi bellum sit iustum

ul' in iustū excusat. 13. q. 3. Quid culpat. Sceus aūt
si sciret iniustū. Itē si cōsuluit eciās i offō cōitatis q
assumat i iustū bellū, ad omīa mala 7 dampna
tenet ñ forte propoñet matiā i cōsilio suo falso 7
tāq' ee iustū. tūc eīz ignorātes uident excusati.
De matiā belli 7 quō dicat iustū 7 iniustū. unde
i sūma. pte. 3. c. 2. Itē si indiscretos 7 tyrampnos
offitiales fecit seu p'posuit i tēris suis q2 tenetur
de dampnis 7 malis eoz si sciebat eos tales ēe.
Sec' si ignorabat ñ cōaudisset 7 nō remouet si
pt. Itē si iniustas exactōes siue colectas fecit q2
rapinā fecit 7 q' dicat iniusta talia ul' colecta 7
quō debeat satisfacē. unde i. 3ª pte. t. 2. c. 1. Si
posuit indōs i officijs publicis q2 p'hibet. 17.
q. 4. Si ea q' sūt cōitatis s' appriaū. ut siluas.
campos 7 huiusmōi q2 mortale ē. 7 tenet ad resti
tutionez. Si liberos hoīes i suos fecit. xpianū
eīz nō possūt redigi i suitute rōne belli ul' 7

capti nō posūt licite emi ī suos. ul' empti uēdi
ꝗ ab alijs emi. ſʒ bñ ī fideles redigūt ī ſuitutē
ꝗ emi ponūt ꝗ uendi capti ī bello iusto ꝗ postea
efficiūt' xpiani. nō tñ liberant' ex hac ſuitute
ꝗuis hoc facē sit piū. Si adolescētib3 siue filijs
accep bona ipoꝝ nō pmittēs eos testamētari
ꝗ legare ad placitū ū talis pña hēt talem
subiectionē ad foꝝ cui memoria nō ē ī ꝯtrariū
Simis iudicatiuus fuit. Si homicidia. mutilatōes
ī carcerationes. uulnera ꝗ huiuſmoi seua sic ī iustitia
ul' ꝯ iustitia, ſʒ ex odio ꝗ iracūdia fecit. pcurauit
ul' pmisit. qꝛ huiuſmoi grauia mortalia sūt. Si tor
neamēta fieri fecit ul' pmisit ul' ludos aut spec
tacula piculosa aīe ul' corporī, ut proicē lapides
adinuicē ul' repñtatōes turpitudinū fēi fecit.
aut pmisit ꝗ nō phibuit si sine graui scandalo
potuit remouē qꝛ mortalr pccāū. di. 82. Gror.
Si leges statuit quas nō debuit ul' nō potuit qꝛ

.ſ. iniquas q3 mortale. Si nus dux fuit ad diſ
penſandu vl' pcedu delinquentib' i preiudiciu
iuſtitie 7 cois utilitatis. Itē ſi feuda vaſſalis
ſuis abſq3 iuſtitia denegauit. vl' ſeruitiu ab eis
debitu exegit aut fidē nō ſeruauit. Itē ſi ipſe ex ius
altius nō fuit fidelis dnō ſuo ut debuit ſm
q i iuramento fidelitatis exprimit, vl obſequiu
nō pſtitit debitu, vl' aliquā iniuria3 fecit dnō ſ.
.ſ. alienādo feudu vl' diminuendo, aut aliquid
huiuſmōi q3 i huiuſmōi mortale ē reddere dampnus tenet
Si i terra ſue iuriſdictionis ſubſtinuit i iuſtas me
nſuras, aut i iuſta pondera aut i iuſta precia
reru uenaliu ſcienter q3 mortale ē 7 teneri
videt ſi commode potuit obuiare. Similiter
peccat ſi inducit vl' ſubſtinet malas cōſuetu
dines aut corruptelas. Itē ſi tollerauit aut ſub
ſtinuit uſurarios publicos in terra pp hec reci
piens etiā collectā vl' ſumma annuatī q3 mortale ē

& tenet͛ illd̄ sic acceptū restitu͛e nō usurario sꝫ
creditoribꝫ e͛ aquibꝫ usͣe sūt extorte. fm̄ tho.
Si pign͛ aliq͛ h͛nt cui͛ fruct͛ nō cputaū in
sortē ē q͛ usͣa ꝑ te alijs sc͛ibꝫ usͣe sī aliqua
ass͛erit ul͛ fiat ꝑticeps. Si pēnas ul͛ emēdas
ī pecuīas ꝑ cupiditatē ul͛ odiū nō ꝑ cōrep
tionē ꝫ delinquētiū accepit ul͛ ultra debitū
extorsit ul͛ pēnas corporales aut mōtis ī pecu
niā ꝑ auaritiā ꝫ ꝯ iustitiā ꝯmutauit q͛ m̄ole ē.
Si p mīsit ī t͛ris suis latrones ī ualesc͛e ul͛
malificos eis fauēs ul͛ ꝑ auaritia nolens ad
secundū pūia q͛ a m̄ole. & tenet͛ de dampnis
factis si cōmode potēt obuiare. Si iustitiā u͛di
dit ul͛ munera inique accep͛ pro admīstratiōe
iustitie / ul͛ alit͛ iniustitiā fecit ī iudicando ul͛
fieri fecit m̄ole ē & de hac uide ī ꝯ sequēti. Si frēc
promissaꝫ uiolauit ꝯ͛ inimico ī ꝑus ille uiola
sꝫ m̄ole ē. Si treugas nō s͛uauit. Si obs͛ides suos

non liberavit mortale est. Si pupillos et viduas contra iustitiam
oppressos non defendit. Si nimis sumptuosus et curiosus
fuit in vestitu, apparatu equorum et familie, canibus
et avibus, hedificiis et conviviis. Nam ut possint facere
huiusmodi pompas emungunt pupillos et populos usque
ad sanguinem facientes multa iniusta. Si fecit hedi
ficare domos suas vel laborare in agris suis et vineis
vel ligna apportare et non solvit plene eis de laboribus.
non ad hoc ex debito tenerentur, vel si in diebus festivis
pro se fecit laborare quia mortale est, sicut in primo casu, cum tamen
multi faciunt et male nisi serviti in hoc debent obedire.
Si nimis se occupavit in venationibus vel aucupiis vel quod peius
est subditos suos in hiis gravavit ad huiusmodi inducens
et quod pessimum est in diebus festivis et non audivit divinum
ut missam propter quod dominus peccat mortaliter et ipse reus est omnium
Si propter discursus in huiusmodi destruxit segetes aliorum quia
tenetur de dampno. vel si permisit accipi de blado vel
feno aliorum a suis propter equos suos quia tenetur de dampno

porte fiuntibꝫ. Si stnonibꝫ sup̃flue dedit ul' minos
t̃pla repñtãtes ĩ curia nutrut / ul' ꝯcubinas / ul' lude
tes ad aleas ⁊ huiꝰmoĩ que om̃ia sũt dampnabilia.
Si de castitate familie nõ curauĩ ꝫ in honeste se
hñtes ꝯ femĩs ⁊ masculis ĩ cũa sua retinuit
nec corregat ꝯ possꝫ qꝛ peccauĩ mortalr̃. Si ẽ ꝯiuga
tus ĩterogã de hijs q̃ hñtur ĩ c̃ p̃cedenti pro ut
uidebr̃. Ad iudices

Q Ueda iudices seu quecũqꝫ hñtes auctõi
tates ordinariaz ul' delegatã. p̃mo ĩquiũdũ ẽ in
iurisdictõe aut potãtez si accep̃ symoniace. Uꝫ si iu
dex ecc̃lasticus aut usurpatiue / qꝛ usurpata potestas
nõ dat auctoritate. um̃ iudicãdo peccauẽt mortalr̃.
Si excessit fines mãdati siue p̃tatis sue mortale ẽ
si sciencter ul' ignorãtia crassa. Si timore / cupidi
tate / odio / ul' amoĩe / ul' alia cã ĩ qua tullit iiu
quã sñiaz adũtenter mortale ẽ. ⁊ tenetꝰ ad om̃e
ĩteresse pti lese. s. si ille p⁹ dedit sñiaz nõ p̃t

nl' nō uult satisfacere cum principali tenetur etc. Ray.
Si per ignorantiam crassam tulit iniquam sententiam in iudicio
anime tenetur ut prius. Ray. Si per negligentiam qui sufficientes
erant et si laborasset ad inquirendum et legen-
dum invenisset veritatem sed neglexit hoc agere tenetur ut
prius. Advictus tamen agit contra eo quod ex ignorantia quam contra eo
quod ex malitia et hoc habet locum in iudice ordinario non in
delegato. Si vero delegatus iudex iudicavit bona fide et
de consilio peritorum tulit iniquam sententiam non videtur
peccare aut teneri ad restitutionem leso tamen quia
necessitate obiit iudicaturus. tamen quia ex certa scientia dele-
gantis sumitur qui est ignarus iuris. quod licet verum/
et hoc verum est in inquirendo consilium fuisset negligens
aut culpabilis. tunc enim peccat et tenetur ad restitutionem.
Ray. Si assessor inducit iudicem ad ferendum iniquam sententiam
excusatur iudex si simplex est et habet bonam conscientiam et
credens sententiam iustam et si non fuit in culpa eligendo
assessorem qui et bonus et sufficiens communiter credebatur

& assessor peccat mortaliter et tenetur ad satisfactionem leso
siue dolose siue ignoranter inducat iudicem ad
iudicandum iniuste. Ray. Si iudex ignarus iuris
secum ducit assessorem qui contra iudicat uel reputat
insufficiens aut iniquus. s. de consilio eius profert
iniquam sententiam licet credat iustam uterque mortaliter
peccat et tenetur ad restitutionem in solidum. Si accepit
pecuniam in iudicio quod potest esse quinque modis
peccat semper mortale. Primo si accepit ut male
iudicaret contra iustitiam et tunc illa pecunia debet
dari ei cui iniuriam data est. 1. q. 1. Iudices. Si
accepit ut bene iudicaret uel daret sententiam et iudicauit
uel si accepit ut non iudicaret contra debitum iudicare uel
ut male iudicaret. In his quattuor casibus debet
restitui ei qui dedit. 11. q. 3. Non licet. Ray. sed secundum
H. in foro penitentie potest pauperibus erogare sicut et alia
turpia lucra de consilio. Si iudex nullo modo uoluit
ferre sententiam contra debitum et propter hoc aliquis admittit ius

ſuũ in̄ ſole ē ⁊ tenet illi reſtituē litis extimatōez.
Ray. 25. q. 5. adminiſtratōes. Si iudex accepit
aliqd a ptibȝ. ubi nō. q ordinari nichil pt accipe
ꝑ expenſſas / n̄ moderata exenia oblata. ut oſcule
tū ⁊ poculentū. di. 18. de eulogiis. Delegatus
nō pōt recipe expenſas moderatas / qn̄. ſ. ē paup
ul' qn̄. oȝ. eū exire ul' equitāe p examīatōe cauē
ul' pro aſſeſſore ſuo / glo. Si aūt. ꝓꝑ. alicui cāın
delegaū nō uidet q aliqd poſſit petē nec ꝑ expē
ſſas. ſi ſ ſua ſufficiūt n̄ oportet eū exire ⁊ plēqȝ
domi expendē. Ray. ⁊ W. Si iudex eccliaſticus /
ordinarius ul' delegat' ꝯt ꝯſciaȝ ⁊ ꝯt iuſtitiaȝ in
grauamie alterius ptis ī iudicio quicqȝ fecit p gr̄aȝ
ul' p ſordes. i. ꝑ pecuniaȝ ī currit ſuſpēſſioēȝ ab exe
cutōne officii p annū ꝯtemptnādus ad extīaciōȝ
litis. Si iudex eccliaſtic' ſniaȝ excoicatōnis ſuſpē
ſſiōis ul' interdicti nīs de facili fulmīaū aut ſn̄
admonitōne ꝑmiſſa ul' ſn̄ ſcriptis ul' alr̄ ꝯ ordiēȝ

iuris qr grauiter peccauit. de hijs uide i 4 pte sũ
me. Si redeicatões aliq̃s fecit ꝯ ius. Si ordiñez
iudiciariũ nõ suauit. Si ptez alterius ꝯ iustitiaz
grauauit. Si reo fecit questiones seu i quisitões
ad quas i iure nõ tenebatur. Si appellatões legitip
timas nõ admisit. Si dolose locũ appellandi ꝑ
dedit. Si post appellatõez legiptimã michilominus
i cã processit. Si i dubijs mag̃ ꝑitos nõ ꝯsuluit,
Si alegatões friuolas ad misit. Si pauꝑibus ꝑ
orfanis / uiduis, nõ subuenit ꝗ aduocatõne nõ pro
uidit. In quolz hoꝝ uidetur ẽẽ mortale ꝯ scienter
deliqd. Si iudex illicite relaxauit penã reo qͥ fit
ꝯpliciter. Primo mõ qñ nõ ẽẽt supͥmus iudex. i. ꝑ
ꝑinceps ñ ei publica potẽas ẽ plenarie ꝯmissa sȝ
ut iudicet sẽm leges ꝗ statuta cĩtatis. Scd̃o mõ
qr ꝗsi hẽt plenariaz potẽtez. is tñ qui passus ẽ
iniuriaz nõ assentit ẽ remitteri sȝ uult reuz
puniri. Tercio mõ qñ ꝗsi iudex hẽt potẽtẽ ple

naciaz et lesus uult committe tn no e certi pu
blice uti lis sz nccula. s. pariens i continuu de
linquendo. tho. Ingh̄z hec peccatu mortale. Si prau
debitū augeat ul' minuunt ꝯ no posses ul' debeat.
Qm possit ul' no uide i 3ª pte. t. 3. c. Si commutari
possit uide ibi. Si mercari sm allegata et pro
bata cōtempnunt quē nouit i incertez. Qm
ul' peccet ul' no/ quō. uide i. 3ª. pte. t. 3. c. Similit
iudicis exercit ē i iustaz sniaz. Nā si pro certo
sciat i incerte no excusat a peccato. Ray. Sed si du
bitat tūc excusat ꝓp obediaz. tho. De pertinentib
ad iudiciū. hec i. 3ª pte. t. 3. ꝓtotū. Ad aduo
catos et procuratores.

Quarta aduocatos et procuratores. Primo si
possunt se ad aduocatiōe ꝯ iure prohibentur. sicut
sz facere uidetur peccare. phibentur aut i sicilis et ex
cōicati maioi et religiosus n pro monasterio de
mandato plati sui sz q̄ clici i sacris ul' i minoribus

sed a beneficiatis prohibetur advocare in iudicio seculari
nisi in causa propria et pro ecclesia sua vel pro coniunctis et mi
serabilibus personis. Sunt et alie persone prohibite de quibus
habetur 3. q. 7. Tria sunt. Item alios qui prohibentur
consideranti patebit. Item notandum de iure vel de facto
iudex vel assessor qui non potest esse advocatus in causa in qua
est iudex vel clericus pro consanguineis contra ecclesiam suam
Ray. Si advocatus vel procurator sciens defendit
causam iniustam peccat mortaliter et tenetur alteri parti de omni
dampno in lite et ni satisfaciat clientulus qui principa
liter tenetur si sit iniusta. Quod scilicet obtinet victoriam causae.
Si ignoranter iniustam causam defendit id est putans iustam
excusatur secundum morem quando ignorantia excusabilis potest. Tho.
Tamen si ex ignorantia crassa peccat mortaliter. Si in prin
cipio credebat iustam, sed in processu causae videt in
iustam debet deserere et non ulterius prosequi, aliter peccat
et si obtinet victoriam causae tenetur leso, non tamen debet
causam proditione adversario vel secreta sue cause ei revelare

ꝫ inducẽ clientulũ suũ ad ꝯcordiã ul' ꝯpoñcõẽ cũ
adũsario sine adũsarii dampno. ethos. Dũ
aũt ẽ ei dubia usqꝫ ī fine. lꝫ prosequi sñi pecco
rũ. Si i aduocãdo usus ẽ ī debito mõ. Si produxit
falsos testes ul' prodici fecit ul' corruptos. Si i
duxit falsas leges ꝗ alias falsas probatões
iuris ul' fc̃i. Si mẽtitus ẽ ul' mẽtiri docuit clien
tulũ ī iudicio. Si dilatões nõ nccẽrias quesiuit in
grauãe ptiũ. Si appellauit sciẽt ꝯt iusta sñiã ꝯ
ī quolꝫ hoꝝ tenet ẽẽ mõle. Itẽ ꝯ si nõ fideli causam
fouit quãtũ iustitia suadet obmittẽdo de ꝯtinge
tibꝫ ex negligẽtia ul' notabili ignorãtia ī quo
possꝫ ẽẽ mõle. Itẽ si pcaciter se hñt ut dicendo
ꝯuitia aut nã referãdo. Si pdidit adũsario
secta sua ꝯ p predictos modos uicit ī iusta cãm
tenet' sibi de omni dampno. Si obmisit iustã
p suã ī fidelitatẽ/negligẽtiã/ul' ignorãtiã
tenet' clientulo suo de omni dampno. Itẽ si ad

uocat' nō prestaū patrocinīū ī cā iusta pauperū
⁊ miserabiliū psonarū. nā si nouit tales cāz ⁊ scit
illū p se nō posse iuuari q2 nō hēt ad soluendū /
nec aliū uidet uelle iuuare ꝑ qd̄ āmittit
cām tenet' gratis iuuare si pōt. alr̄ uidetur
mōle. tho. ⁊ Ray. Si ī modātū salariū accepit
de sua aduocatōe. nā moderatū pete pōt ꝯ
aduocat' ⁊ iuris ꝯsultus ut dic̄ aug. 14. q. 2.
Sane. Q' moderamē sumit' ex q̄tuor. s. ex q̄n
titate cāe labore aduocati / ex sciā ⁊ facūdia
aduocati ⁊ ꝯsuetudīe regiōis / ⁊ sm̄ h' magis
⁊ min' pt accipi. sm̄. Ray. ul' ab initō ꝯ facit
pactū / ul' ex post facto ꝯpleto. lz ex q° cā ē ī cep
ta nullū debz face pactū ꝯ ligatōe q̄ue accep
ī spēiaz fidez q2 possz ēe ocasio mag' pcli. x
3. q. 7. Si ꝑpera. Itē nō lz pacisci de quota ꝯ ad
uocato. puta decima ul' centesima / lz de quātā
lz moderate sm̄ iura. de hac matiā uide ī. z

pte. r. 4. c. Si iuris perit' ꝯnis i cā quā nouit
i iustā ꝯsuluit q̄ue obtinet' mole ē ⁊ si iuiat
ex ꝯsilio ei' tenet' leso de omī dampno. Si
ex ignorātia crassa male ꝯsuluit. Si nō cō
suluit paupib' nō hn̄tib' ad soluendū. Si
mr̄ peccat' dicendū uidet' sic de aduocato. Si pro
curator ex certis defendit i iustā cāz scient. Si
nō fideli ⁊ solicite iustā soluit. Si paupib' nō
prestitit patrocinū. Si mr̄ de salario peccat ⁊
dicendū uidet' sic de aduocato. Si notari' ex ꝯnis
adinuenit falsarū istrumēta. peccat mortali ⁊ tenet'
de omī dampno ⁊ de secuto. Si maliciose cel
tarū iura alioz seu i strumēta ⁊ nō assignarū
aut destruxit, ul' alius dedit tenet' ultra pec
catū de omī dampno. Si ex ignorātia nō bili
ul' negligentia male dictarū i strumēta uel
testamēta cū defectib'. un̄ oriunt' litigia ul'

pdiīt loca alliorꝝ peccat mortal. ꝛ de omi da
mpno tenet lesis ex in. Si fuit rogat i testa
mentis eorꝝ qui nō erāt sui sensus scienter
tamē usus rōmis libitū habetur qꝛ mortale est
ꝛ tenet de omi dampno lesis. Si i instrume
tis suis nō ē usus solempnitatibꝫ legalibꝫ
ūn ualidant ꝯtctus, qꝛ mortale ē ꝛ tenet de
dampnis ex in secutis. Si fecit i strumēta
i fraudē usurꝝ scienter qꝛ mortale ē ꝛ punitus.
Si notari i officio salariat sufficienter a com
tate accep ꝯra ab aliis quibꝫ scripsit. lrās. g
ꝯhuiusmōi ul' si nō salariat a comitate accepit
de ꝯsuetudine pro suo labore ult̃ debitū ꝛ equi
tatē qꝛ peccat ꝛ tenet. Si diebꝫ festiuis absqꝫ
necessitate sꝫ ex cupiditate fecit instrumēta ul'
copiam ꝛ excedit sēptās ꝯ possꝫ dessem qꝛ ꝛ
mortale incurrit. Si fuit rogat ul' ortatū ul' iterogꝫ

i scriptis statuta contra ecclesiasticam libertatem mortaliter peccant et est excommunicatus. Si notarius curiis episcoporum pro scribendis nominibus ordinandorum vel litteris ordinationum accipit pecuniam quia si salariatur ab episcopo committit symoniam si non non salariatur satis accepit ut de lucro participet ordinator symonia est. de qua vide plenius in 2ª parte t. 1 · c · 1 · Ad doctores et scolares:

Quedam circa doctores et scolares. pro inquirendum est. Si doctores in publico in legibus vel physica admisit ad lectionem suam scienter religiosos vel sacerdotes seculares vel alios clericos non sacerdotes dignitatem habentes vel in dignitate constitutos quia excommunicatur quicumque professorum admittens simul cum scolaribus suis ut habetur. Ne clerici vel monachi super specula. Item doctores in quacumque facultate et theologia si admittat ad lectiones suas religiosum exeuntem de monasterio cum habitu ad audiendum sine licentia prelati sui scienter est excommunicatus et eo quod participat

·l·

i ceuiiic

.:.

īcurrīe. Itē si cū licētia ꝑlati sui sȝ sine h̄itu ⁊
recesṡ ad lectōne. sin lapū. Itē si magr̄ ul' scola
ris ex̄ns bononie tractat cū aliq̊ ciue bono
niens̄ de ꝯductōne hospicij ī requisitis ī qui
bus ī tp̄s ꝯductōis fuīt elapsus ē excōicatus.
·ex̄. de locatōe. et ne. Et hͦ nō h̄t locū ī bonoīe.
Itē siquis ex pacto ē recept' ī canōicū ut sco
las teneat. symoīac' ē uiū ⁊ mortale. sȝ ua
cāte ꝓbenda p̄t ei acetti hec onus docendi
licite. host. ⁊ ber. Itē si aliqd exigat' ul' pro
mittat' pro licētia docēdi. quāuis sm̄ host.
nō sit symōiacū, tm̄ ꝯt iura, uiū ⁊ mortale
qd ꝓȝ expēna pp hͦ exposita, qȝ exactū restitu
itur. ⁊ debent exactores officijs ⁊ bn̄ficijs
expoliari. ex̄. eodȝ. c. j. Ray. Itē si magr̄
festū collendū de iure ul' de ꝯsuetudīe nō ⁊
uult ꝯcedē collendū ī pecūia symoīa cō
mittit. Ray. Si magr̄ h̄t bn̄ficiū ul' salariū

ſufficiens peccando ſi exigit. ab ſcolaribus ſymoniã
cõmittit ꝑcipue a diuitibus & pauperibus exigendo qꝛ
uendit doctrinã. hoſt. & Ray. qꝛ tenent̃ ad reſti
tutõez. ſi aũt nõ ſufficit ſalariũ pt exigere
ſi tñ ſit ydone' ĩ doctrina. alr̃ nõ. A pauperibus
tñ nõ debꝫ exigẽ. Oblatũ gratis ſemp pt
recipe collectã pro labore. Si magiſtũ q̃rit
& recipit ĩ eccã & nalr̃ ignorans uidet̃ ẽẽ mortale
ꝑ piculũ qd ſequit̃. qꝛ rone magiſterij dant̃
fides ĩ quibꝫ requirit̃. unde nocumẽtũ ꝑrio
ſequit̃ ex malo cõſilio & hꝫ ꝑcipue ĩ theologica
facultate. & admittentes tales ad magiſteriũ
uident̃ etiã mortalr̃ peccare. Si querit gradũ uel
magiſteriũ nõ ꝓ utilitate aĩarũ & dei honore
ſꝫ ad ſui oblectatõez & honore ꝑtinet ad ambi
tionẽ & ĩo uidet ambitõe q̃n mortale & q̃n ueniale
Si tñ q̃rit expoſitões uel diuitias & libertatẽ
totũ ẽ dampnabile & ꝑcipue religioſis. Si

docuit publice ī theologia exiſtēs ī mōtali ꝛ
notōio peccat mōtali. p. Si ſciās ꝓhibitas
legit uł dictat / ut nigromātiā artē noto
riā ꝛ huiuſmoi mōle ē. Vł ſi notabilr̄ igno
rans poſuit ſe ad doctoꝝ ꝛ errores nobiles
docet mōle ē. Si nō adhibuit diligētiam
ad ꝓfectū ſcolariū ī ſciā ꝛ morib; quātū
debuit faciens minus / rōnes / uł nō utilia
ſ; curioſa docens uł de morib; eoꝝ nō cu
rans nō ꝯpeſcēs ī q̄ potuit ī huiuſmoi nota
bil' negligētia uidet̄ mōle. Si iuramēta
uniūſitatis nō impleuit mōle ē. Si ſciātiā
de doctrina / uł alijs detractat ſe pferendo / uł eis
inuidit / aut ſectas nutrit īter ſcolares aut
ſcolares altius doctoris ad ſe trahit uł inuit'
ē ꝑ poſſe. de quib; uide ſup̄ de huiuſmoi ꝯtin
tate. Si ſcolares nō fuerūt obedientes doctori
ī quib; tenet̄. Si fecerūt īter ſe rixas. Si min'

aptū elegerūt ad legēdū ex cā iniuſta. Si di
miſerūt ieiuniū ecclie ꝯ poſſent, ul' miſſe
auditōne i feſtis ul' ſacra. Si ꝯtempſerūt
i diſputatō veritatē ne viderent ſīculē. Si ſu
pbierūt ex ſciā. Si ad aliquē malū finē itē
dūt ex ſua ſciā. ut lucra i iuſta, curioſita
tes, ambitōnes ⁊ huiꝰmoi. Si sūt negligētes
i ſtudēdo. Si prodigi i expēdēdo. ⁊ de alijs iqre
pro ut videbi' expedire. Si nimis ardēter ſtu
duit i libris gētiliū ꝓp ornatū, minꝰ vacans
ſtudio utiliori ul' neccaō, ut ſacre ſcp̄te pcipue
q̊ ad religioſos, ul' poeticas ꝓp maſiaz ꝯpez. qr
iſtud ē m̄ole. 37. d. ſ'do phibent.

Ad medicos ⁊ aromatarios.

Circha medicos ⁊ aromatarios. An medici
querere ſi p'ſūt ſe ad pcticādū ad medicinā
ſine ſuficiēti pitia. qr ſi par ul' nichil ſtuduit
videt' m̄ole. qr exponūt ſe pic'lo occidēdi hoies.

ſipit᷒ ꝯ ſuffitiens exn̄is obmiſit aliqͦd de cō
tingētib᷒ circa īfirmos quos hēt ī cura ex
negligētia. q᷑ ſi ex negligētia nōbili uīde
ſecutū ē magnū nocumētū īfirmo uel
ſequi potuit nō excuſat᷑ a mortali. Si nō pua
negligētia ueniale ē. ut ſi nō uiſitat ſolicite
ꝯ huiuſmoi ubi tn̄ nō ē piclm̄. Si dedit ul' me
dicinā pro ſalute corporis ꝯ picl̄m aīe. i. ꝯt
pcepta. puta ut fornicet᷑ qs/ ut euitet ētas
īfirmitates ul' medicinā dat pgnāti ad
occidēdū puer᷒ ꝑ ꝯſuatōne matris/ ul' potū in
ebrianter ꝯ huiuſmoi mōli peccāt. ꝯ phibetur
h᷒ ex̄. de pe. ꝯ re. di. i. Cū infirmitas. Si ſuau
pceptū ſim. ſ. qͦ ī ducāt ī firmos qn̄ pimo
uocāt᷑ ad eos faciendū ꝯfeſſionē/ obmittēdo
h᷒/ ſim doctores ē mōle. de pe. ꝯ re. cū īfirmitas.
Si paups īfirmos quos nouit nō ualentes
ſoluē nō uiſitauit gratis q᷑ ad h᷒ tenet᷑ ꝯ etiā

pro eis solue͂ medicinas. si pt. alias ē mortale. Si
nimis largus fuit ad iudicandum debiles ad fran-
gendum ieiunia eccl͂ie absqȝ rationabili cā ex sirquīt
faciunt. nec ē sine pc͂to. Si aut̄ fuis dissuadet
ieiunia eccl͂ie dicentes nociua ēē q͂n͂. aliqui
ducunt ad frangendum sine cā rōnabili. de p. di.
Hosti. Si dedit medicinam dubiam mortificatiuā
ul' sanatiōnis q͂ mōle incert. Et ut dicit ceca
tu. de p. d. iiii. Cū infirmitas. potius dimittat
debes i manibus dei q̄ expōi p̄ido medicine. De
simulatione et excitatione quam faciunt medici
i ferogia prout hec sup̄ i illis. **Ad aromatarios.**

De aromatariis. Si i compositis medicinis
nō ponunt q̄ ordinat medicus cū nō habent uel
ita bona ut ē necesse i quo offendunt medica
nō facientes ante se cōpōi. Maxime si exhibe sequit
periculum graue mōle ē. et i medico etiā si hoc dissi
mulauit. Si dedit uel uendidit ea q̄ procurant abortiuū

ad interficiendum vel vendunt venena huius quoque
crimine abusionis nichil est. Si sophisticant aro
mata. quod frequenter faciunt ponentes unum pro
alio in eis ut in electuariis. siruppis / in speciebus
in confectionibus. in ceris / facientes malas mixtu
ras et vendentes pro puris. quare vel precium te
nentur ad satisfactionem lesis seu pauperibus
erogare quod in certis sunt. De nimiis precijs vel
periuriis a mercatoribus / et diminutis ponderibus
que faciunt in tezoga pro ut habes s. in capitulo de frau
dulentia et de aliis vitiis in prima parte c. primo.

Ad merchatores.

Quedam mercatores / campssores et pro
senatas. Querendum est a mercatore si mittit
non solum arma et lignamina / sed etiam quecumque
mercimonia ad alexandriam vel partes egypti vel
ad terras saracenorum soldano subiectas. quia
excommunicatus est excommunicatione papali si non habent hec

tiaz aſſ. Et ueneti hent genāl' talez licentia. Si
negotiat̄ nō ꝓ aliquē finē honestū. puta sub
ſtentatōnez familie sue cū lucro moderato cū
ul' sbſtētacōnez paupuz ul' puiſiōez eoꝝ ul' ꝓ
cītatez ⁊ huiuſmōi. ſꝫ negotiat̄ ꝓ auaritiaz
thesaurizādi qd ē pccm̄ mortale. si ī lucro
ꝯstituit finez ul' si intēdi luc̄ p phas ⁊ nephas
si pōt. Si ꝯposuit se ꝯ aliis mercatoribꝫ q
nō uēdat de aliq̄ re minōi p̄tō q̄ꝫ ualeant
ex eo q nō solū fecit terminū ſꝫ etiā mutuat
ꝯ aliaz pecūiaz. usuraz ꝯmittit. Si uendendo a
mercātias suas / puta lanā ul' pānos ⁊ reca
piendo ꝓpretio alia mercimōia puta sericū ul'
aromata ul' alia / qd uulgariter dr barato /
multo maiōi p̄tō uēdit. sicut si reciperet pe
cūiaz / qr pccāz ī iustitie ē mortale. n q uēdit
ꝑ maiōi p̄tō tradit res suas. tūc pōt uī excessus
ꝯpensari ꝯ alio sūt q̄ī eq̄les. Inuendendo ad

tminū plus iusto p̄tō nēcdit iōne dilatōnis
tm̄ ꝯ de diuisis ꝯſ'ebꝫ cambioꝝ ꝯ uariis mōis
usuraꝝ ꝯ fraudulentiis i quātitate ꝯ qualitate
ꝯ ſtā rez i ſterogā ꝯ dic prout hēs s' i p'ma pte
caplo de usurpatōe rei aliene. Si fraudauit ul' frau
dari fecit ul' ali' pro eo iusta pedagia seu gabellas
mōle ē ꝯ tenet' ad satisfatōnez. Secus si de i
iustis ul' ꝯtinet' illa loca tuta a latronibus ñ
soluūt ꝑ defectū dñoꝝ. Si dedit falsas e
monetas ul' diminutas sciens pro bonis ul'
eas diminuit. peccatum ē ꝯ tenet' ad satisfacōez.
Secus si accepit monetas ualentes i loco prout
ualent ibi ꝯ mittit eas ad aliū locū ubi plus
ualent plus petit. Si faciens societatē cuꝫ
aliis nō fideli se hūit, aliq lucri s' soli retinēs
tenet' ad satisfacōnez ñ certus eēt qz sciret s'
quantitatē celate subtraxerit. Si fecit pro aliis secu
ritatez cū fraudibus. Hac sine fraude assecuratōe

incedens per mare uel per terram, et inde querere emolumen-
tum plus uel minus secundum quantitatem periculi. Unde uidetur
illicitum, quia consistit periculo magno. Assecuratio non
peccunie per modum satisfactionis, que uulgariter dicitur
scripta, ubi nullum est periculum et dampnum, non est
tutum quantum ad conscientiam, secus si ibi est periculum. Si
accepit peccuniam sub nomine depositi recipiens
ad rationem .6. uel .8. pro centenario et huiusmodi
cum illicitis contractibus ad rationem .x. pro centenario
et huiusmodi commisit duo membra, unum in accipi-
endo, aliud in mutuando, et tenetur de usura. Si se
intromisit in baracholis, ritiagolis, achasimis,
que uocabula non declaro ob breuitatem, sed de
hiis uide in summa, li. 2, t. c. Quod malitie sit
in eis. Achasimum dicitur cum quis gerit negotia stipen-
diariorum. Item si dominorum laborans pro eis et mutuat
eis peccunias et expendit recipiens inde certum
salarium et quantum meretur labor pro iustis causis.

Vn̄ pro n̄o bellātib; ī iuste rōne mutui nichil
plus pōt accipe. alit̄ usa ē. Si usus ē mēdacijs
ī emēdo q̄ solent ēē ut cib; ⁊ pot⁹. Et de hijs dic
ut s̄. ī p̄ma pte ī locis suis. Et ꝯ stabat ī tali
ꝓposito uēdi mēdacijs ī piurijs ⁊ dolis q̄n̄
occurrēt semꝑ ē mōtale. Vn̄ nō ē absoluēdus
n̄ dispāt abstinē ab illis ū ē mōle. Itē si emit
res raptas ul' furatas ꝑ mare ul' ꝑ terraz. dic
ut s̄. ī p̄ma pte. c. 4. Si pro senseca fuit aut
mediator q̄ dr̄ sensare ōttuū fraudulentoꝝ
sciēnt mōle ē. ⁊ tenet̄ ad satisfacōnez lesis. Si
mediator fuit ōtt⁹ usarij ī tendēs utilitatez ⁊
usarij ⁊ suā mag̃ q̄z accipientis sub usa mōle
ē. Et si ipē īduxit ad mutuādū ad usas qui
ali' nō cogitabat. uidet̄ teūi ad restitucōnez.
Si mediator existat ī alijs ōtitib; puta emēdi
domos / equos / ⁊ alia aīalia ac etiaz uēdendi ⁊
male ꝯsuluit emptorē ī dampnū ei⁹ ⁊ utilitatē

sui et uenditoris peccat mortaliter et tenetur ad satisfaciendum
uel satisfaciendum. Si in matrimoniis utitur mendaciis
et huiusmodi, in huiusmodi inde notabile dampnum peccat
mortaliter. **Ad artifices et mechanicos.**

Circa artifices et mechanicos et huiusmodi.
Primo si facit artem cuius opus est ad peccandum uel ad
peccatum mortale ut plurimum, ut facere taxillos, ser
uire usurariis in arte, militi in bello iniusto, puritatem
lenocinio, intercedendo ad barattarias et huiusmodi,
debet quod dimittat ex toto artem illam. alias non est absol
uendus. Si artem facit cuius artificium potest esse ad bo
num et malum usum, ut facere gladios, balistas, lan
ceas, uenena et huiusmodi. Nam si uerisimiliter
potest extimari quod uellit ad malum usum non potest
facere uel uendere ficta ut porrecta in bello iusto. Secus
si dubitat. Si qua etiam facit que sunt ad malum
quasi semper ut fucos et huiusmodi debet dimittere. Si in men
daciis utitur, periuriis, dolis, mensuris malis uel pro

deribz. Si diebꝫ festiuis laborauit. Si nō ieiunauit
ꝯ possꝫ moderato labore / de quibꝫ dic ut s̄. i pte
pma. c. 2. 7 3. Ad manufices.

S i uendidit pānū lane min̄ ꝑtōse pro pāno lane
magis ꝑtōse sꝫ illo ꝑtō ul' uni cite pro alia ul'
alio nīo defectū hñtez ac si nō hēt nil minuens de
preto. ul' si i festis facit lanā tendē sine necitate
ul' ꝯ nō plene solū laborātibz 7 huiꝰmoī. qꝛ i hijs
peccm ē plus 7 minꝰ ꝑm matiaz. Ad setariolos.

S i textōibꝫ siria ꝑtiū laboris dat nō i pecūia
sꝫ indiuisis rebꝫ puta pro pāno sirico ttici 7 huiꝰ
moī 7 ꝯ ille nō indigeat illis oꝫ eū uēdē 7 mino
ri ꝑtō q̄ ille accepit pecat 7 tenet ad satisfaciōez
de dampno n̄ a pncipio ꝯ eo sic ꝯuenīt q̄ daret
de huiꝰmoī ꝑtō tali. tūc aūt nō uidet deceptꝰ.
Ad tabernarios 7 hospites.

S i uendidit unā spēm uini pro alia ul' limpha
tū pro puro / ul' ad clarificādū fecit aut misit

aliq nocua corporib; ul' nō dedit plenas mēsuras ul' in taberna tenuit mēetres et ribaldos ul' lusores ad taxillos ul' adulterer dedit hijs quos uidet i ebriari peccaū i quibusdā mobz i alijs ueializ et tenet' de dampnis. Ad pistores.

Si fecit panē nīs porosū ita q emētes sūt decepti ul' minoris pōderis q debz ul' farina bonā altī accepit cui facit panē et posuit nīs bonā ul' ɔmmno furfure peccaū et tenetur satisface. Ad macellatores.

Si uēdit carnes corruptas pro sanis q̄ ē mole una spēz pro alia ut caprā pro castrone et huiusmoi aut diminutū pōdus ut. xi. uncias pro libra peccaū et tenet' de dāpnis. Ad sutores.

Si qd restat sibi de pāno ul' serico ē dato pro uestitu sciendo retinuit sibi et fuat' illud si sit quid notabile n̄ ille ei diminute dedisset mercedez laboris et illud cap' ad supplendū tm

vel non certum in pacto. Item si in festibus vel diebus solempni-
bus absque magna necessitate laborat. vel si
facit novas inventiones vanitatum. **Ad aurifices.**
Si vendit aurum archimiatum pro vero vel aurum
minus purum pro puro peccat et tenetur de damp-
no. Similiter calices sacros non confractos pro
se emere prohibetur. **Ad cerdones.**
Si vendit speciem unius corii pro alia minus bona in
subtellaribus. **Ad fabros.**
Si ferrum pro calibe vel malum ferrum pro bono.
Si scienter equum locatum **Ad locatores equorum.**
defectuosum vel periculosum et huiusmodi quibus tenetur
de dampnis vel periculum et sic potest discutere per
alias artes. **Ad histriones et musicos.**
Si facit representationes aut iocos in urbis vel fe-
stivis turpia et inhoneste vel in ecclesiis vel divinis officiis
vel temporibus in debitis peccatum est plus et minus secundum quan-
titatem. Similiter musice cithariçatium ad congregationes illicitas

ī ecclīa ballatus pulſſau̅. puto m̄ole ī pulſſante ꝛ
procurāte. **Ad ſuictores ī artib; ꝛ laborerijs**
Sj fideli̾ opati ſūt. i. nō bono m̄o ex ī cuīa
ī negligētia. ul' nō tm̄ quātū cōmode potuerūt
peccatū ē. **Ad ruſticos ꝛ agricolas.**
Circha ruſticos ꝛ agricolas querēdū ē ſi cr̄dit
explicite miſtēia q̄ cōiter ſolempnizat ecclīa.
vt ī carnatōnē / paſſionē. ī r̊nez. ꝛ huiuſmōi / ſi ſciat
orōnē dn̄icaȝ. De obſuatōne feſtoꝝ ꝛ ieiunioꝝ.
ſi tn̄ pōt. De audītōne miſſe ī feſtis. De cōfeſſiōe
ꝛ comīuone ſemel ī anno. De ſacrm̄cto ꝯfirma
tōnis ſi recep̄ ul' nō q2 tenet̄ ꝯ pōt. Si tenunt pro
prios filios ad baptiſmū ul' ad ꝯfirmatōnez
q2 ē prohibitū. De m̄edacijs ꝛ piurijs ꝛ blaſfemijs
ꝛ ebrietatib;. Si ad m̄etrices acceſſit q2 aliq̄ nō
c̄dūt ēe m̄ole nec talis ignorātia excuſat eos. Si
decimas nō ſolunt ſaltē ſm̄ ꝯſuetudīez illius loci
q2 peccāt ꝛ tenet̄ ſatiſfacē de p̄tito ſi ſacerdos nō

remittit ꝫ/ ul' etiaz oblatões ſm̃ ꝯſuetudĩez bona laici
nõ reddit. Si de excõicatõe nõ curauit ſꝫ ingeſſit ſe diuinis
ul' ꝯtempſſit uitare excõicatos. qꝛ mõle ē. Si nocuit
pſe ul' familiaz ſuaz ul' aĩalia puta diſcurrendo pſata
allioꝝ ul' dimittẽdo ul' pmittẽdo aĩalia ĩtrare ad
paſcendũ. ul' ſi mutauit terminos poſſeſſionis. ul' ſi in
arãdo addit de t̃ra uicini agro ſuo. ĩ hys peccauit
ſm qualitate dampni qd inđedit facẽ ꝛ tenet̃ ad
reſtitucõnez. Si dolũ ꝯmiſit ĩ agꝛcultã ul' nõbilez ne
gligẽtiaz ĩ dampnũ patroni ut nõ firmãdo ul' nõ cul
tiuãdo ul' recolligẽdo fruct' tꝑe debito ꝑꝑ qd depre
riit ul' boues nĩs fatigando unde deſtruũtur ꝛ
perpue ad lucrũ ſuũ hẽndũ peccat ꝛ tenet̃ d dampno.
Si teneñs poſſeſſionẽ ad fictũ male tractauit ul' ſi
ꝑtiari nõ rñdit dñis de quãtitate tota debita fingẽs
ſe minꝰ recolligiſſe. Si aĩalia teneñs ad ſocidaz nõ ex
itegro rñdit danti/ de lana/ caſeo. fetibꝫ ꝛ huiꝰmõi.
ĩ hys ē peccãm mõle ul' ueniale ſm quãtitatẽ dampni

et tenetur ad satisfactionem dampni. Si in diebus festi-
uis laborauit et precipue tempore messium uel uinde-
miarum absque magna necessitate uel detulit ligna
uel uictualia domus suis quod inhoneste uidetur. Si uaca-
uit choreis et uanitatibus. Item de gubernatione familie
secundum precepta dei et ecclesie. De superstitionibus et falsis
opinionibus que solent habundare in eis. De uotis
implendis et sic de aliis. **Ad pueros et puellas.**

Circa pueros et puellas inquirendum est de menda-
ciis et periuriis. De uotis non impletis que tamen non obli-
gant si irritata a parentibus ante annos pubertatis.
De missa non audita in festis. De confessione et communione
semel in anno fienda. De inobedientia ad parentes.
De iniuriis et si [illegible] clericum quia si est doli capax est
excommunicatus. De furtis factis de rebus parentum et magistrorum
suorum. De detractionibus et turpibus libenter auditis uel
dictis. De contumeliis ad inuicem. De inuidia et
aliis prout uidebitur plus et minus secundum etatem

ꝯ sensū ꝑcipue iuuenes carnalib; qui inascendunt n
feminis ul' p se ipsos ꝯmissis q hodie plurimum ꝯ
hundat in ipsis ꝑ malas societates ꝯ collat̄t.
Interrogandi fuit enim cum maxima cautella et alonge
ne adiscant q ignorant. multo mag' h' suadendum ē
circa puellas de oib; ꝑdictis si tunc ec̄luant hu'isse
usū rbnis. iudicandum ē de mortali ul' ueniali s'm re
gulas datas i s'ma et .2. ꝑte de illis. Ad dic si cum.

Circa dicens i cum. Aquo ob dico interroga pot ꝯ
uidet' expedire ul' qu psona ē ignota. Si accip
aliquis ordinez p symoniaz qr ꝑ h' peccatu mortal.
ꝯsuspensus s'm iura antiqua n pot exequi sus
ceptu ul' promoueri ulterius n ꝑ' p papaz dis
pensset q ē uez si fuit ipse ꝯsci symonie qr ipso
ignorante pot etiaz p aliu dispensari. ali' semp
peccat mortali' exequendo nec excusat ignorantia
iuris. Ray. Itē si accip aliquis ordinez n p sy
moniaz tn a symoniaco i ordine ul' dignitate sine

maifesto e suspensus 7 indiget dispensacoe ppe. Sz cu ignorat factum 7 illu ee symoniacu excusat a pecco exequendo officia sua. Sz cu certificat no pot exequi absqz dispensatoe. Ite si recipit ordiez a symoniaco i ordie oferendo ul beneficio similr e suspensus. Sec si symonia no e notoria. Dnz aut nescit ipe excusat mo predicto. sz mo postea qz certificat sz indiget dispensatoe ppe. al no pot exequi. Ray. Si recep ordiez hns aliq irregula ritatez puta homicidii mutilacionis / illegiti mi 7 huiusmoi absqz dispensatoe ppe. si recipit peccat mortal nec pot exeq absqz dispensatoe al peccaret mortal. Si recip ordiez excomunicat, suspensus ul interdict peccatu mortal 7 no excusatoez ii ignorantia facti excuset 7 e irregularis. Ray. Si recep aliquez ordiez i pecco morti scienter qz peccatu mortal. Ite si exequit officiu alicui ordis puta cantando eplam ul euangeliu ut dyacon i aliq simia pontar

.: rrettur :.

irretitus qr peccatū mortali. Itē quotienscūq; ex
quit officiū alicuius ordinis i mortali ut acolitatū.
subdiaconatū ministrando aliquod sacramentū solemp
nit. ut baptizando. comunicando / audiendo confessiones
& huiusmodi. tho. Si extitit publicus concubinarius
ul' alius notorius fornicator. qr ē suspensus ab
officiorum suorum exequtione precipue a celebratione
misse. et si exequitur sic suspensus efficitur irregula
ris. idigens dispensacione pape. aliter no potest exequi.
Itē si no portauit tonsuram ex leuitate & lascivia
videtur mortale. Itē si exercuit se i negocijs secularibus
negotiando & huiusmodi. ul' si tenuit tabernā ibi
ministrans ul' lusit ad alcas ul' taxillos uel
inmiscuit se comessationibus ul' tripudijs cum feminis.
Itē si usus ē officio ordinum sine debitis indu
mentis ut sacerdo sine manipulo subdiaconatu.
diaconatu sine stolla / celebrando missam cum de
fectu alicuius sacre uestis ordinate. s. casula.

amittu alba ⁊ huiusmoī qꝛ ī quolȝ hor̄ ē mortale
si sciens ommittit n̄ excusat ignorātia iuris.
Si existēs ī sacris .s. subdyaconatu ut s̄ obmisit
horas canonicas. qꝛ ī qualȝ die ī qua obmisit
aliquā horā etiā breue ītegris ex negligētia ꝯpossȝ
dicere peccatū mortale. Secus si ex obliuione. ⁊ tunc
tenet̄ dicere qñ recordat aut ex ī potētia ī firmi
tatis ⁊ huiusmoī. Si dicto horas alliis se exercitijs
occupatū faciendo coquinā ⁊ huiusmoī qꝛ nō satis
facit precepto eccl'ie. Itē si mēte ad allia uagat̄
uolūtarie nō curās ⁊ sic q̄ī p totū offiīm uacat
mortale. Secus si ꝑponit ī tendē ꝯ distrahit̄ sȝ ꝯtingit
displicet ei. Si recepit ordinē sacrū ante legip
timā etatē .i. subdyaconatū an̄ decē octo. dyaco
natū an̄ xx. sacerdotiū an̄ xx v. ⁊ sufficit annus
ī choat̄. qꝛ mortal' peccatū n̄ pt̄ excipi an̄ legip
timā etatē. si tn̄ facit nō efficit̄ irregularis
s'm communē opinionē. sȝ peccat / Si existens

sacerdos ꝯmisit aliq̄ʳ symoniã puta audiendo cō
fessiões ꝓ pecuniã hendã / aliʳ nō auditurus. bap
tizando. cōficiēdo / i ungēdo / uēdēdo sepultã q̄lıuᵈ
modi mōle ē. / Si i cōfessiōe ul' collatōne sacramētoꝝ
obmisit debitã materiã ul' formã ul' ritū i quolʒ
hoꝝ ē mōle siue ex certa sciā siue ex ignorantia
crassa ul' notabili negligētia faciat. Nam inde
sequit̄ magnū pīclm̄ ꝗ ireuerētia dei. Et iterogā
dū ē de formis si sciūt ꝓprie baptismi et euca
ristie que sūt maioris pondeis de quibʒ ꝗ etiã
de aliis formis hēs i ultiō capitlo. / Si notoriis
pctōribʒ dedit eucharistiã ul' alia sacramēta nō
penitentibʒ. Si celatis pctōribʒ quos ipse sciuit de
negauit publice eucharistiã ul' alia sacramēta q̄
i utroqʒ uidet̄ mōle. Si celebrauit cū mōli pctō nō
ꝯfesso lʒ cōtritus q̄ mōle. n̄ aliq̄ necessitate i stante.
ꝗ sacerdotis copiã nō hnte tūc sufficit ꝯtritō lʒ
sine hac mōli peccatū. thō. Si celebrauit nūdū dictis

matutinas q mortali peccati. Si dicendo missam non conse
crauit putans ex hoc euadere peccatum qui mortale est et
grauissimum. Si celebrauit ad faciendum ueneficia
seu maleficia. Si non dixit ex integro sed obmisit
notabiles partes de missa ex ignorantia uel
festinantia precipue canonis. Si dicendo uerba non
intendit consecrare. Si non sumpsit sacramentum. Si non
ieiunus accepit. Si pluries in die celebrauit in casu
non concesso. Si non in azimo sed fermento. Si cum
hostia corrupta, uel uino acetoso uel putri
do. Si semper in missis occupatus in animo cogitationibus
uoluntarie nichil curans de attentione. Si non
posuit aquam cum uino in calice ex ignorantia uel
ex certa scientia. In quolibet horum est mortale peccatum. Si non
diligenter seruauit eucharistiam uel sacra propter quod aliquid
perditur uel a muribus deuoratur. Si non renoua
uit sacramentum ut debet propter quod efficitur putida uel
uermes generantur. Si non defert apte infirmis cum lumine

mō debito. Si euomit sacramētū ex uoracitate ⁊ ebri
etate. Si credit i firmo p̄acceptū uomitū scienter.
Si stilla sanguis cadit i terra. In hys siequidē
ē mōle lʒ nō semꝑ. Si minus raro celebrauit
ꝑ̄ꝑ̄pue si nō celebrauī ī magnis festiuitatibꝰ
⁊ sollempnitatibꝫ uidet̄ mōle. Si promisit
alicui dicē missas recipiens elemosiās
⁊ nichil itendit facē uidet̄ mōle. Si hēns
pollutōnē nocturnaꝫ die p̄cedēti ex cā ubi fuit
mōle ul' dubitat fuisse mōle celebrauī etiā
ɔfessus mōle uidet̄. Sm̄ thō. ul' sm̄ petrū
de palude qm̄ sic i ɔtritus celebrat. Veniale aūt
ex cā ubi fuit ueniale nī subsit necc̄itas. Si
audiuī ɔfessionē alicui' nō hēns auctōita
tē ab aliquo. Si intromisit se de dispēsa
tōne uotoꝝ ul' de absolutōe ab excōicatōe
maiori absqꝫ spāli cōmissiōe. Si absoluit
a casibꝫ a quibꝫ nō potuit ul' a reseruatis

siue ex cẽta sciã siue ex ignorãtia. Si posuit
se ad audiendas ꝯfessiones dĩo ignorãs et
nesciens. discernẽ inter mõle et ueniale et crĩa
mõtia. Si absoluit quẽ inuenit excoĩcatũ ma
iori excõicacione q̄ nõ potuit. Si absoluit eũ qui ape
catis mõtalib; nõ uult desistere uel satisfacere
quib; debet. Si reuelauit peccatũ auditũ i con
fessione cognoscẽta illũ siue licentia illius
i quib; peccatorẽ uidet ẽe mõle n̄ excusat i
gnorãtia. Si nĩs festinauit i audiendo nec
sufficienter i t̃rogando. Si i plo[...] casibus
pertinentes nõ ꝯsuluit. Si caut' i iniungẽdis
penitenciis q̄r iniacit nĩs p̃uas p̃uas uel nimis
magnas dedit. Si interrogauit de hiis de quib;
nõ debuit ut nomine psone cũ qua peccauit
uel i caute de ẽpis. Si p̄dicauit i peccato mõli
existens peccatũ mõli et totiens quotiens sic
p̄dicat. tho. Itẽ uideat si scãdalosa uitã agat

sermones i pplo. Si pdicau indulgẽtias i discretas.
Si pdicau pp pecuniaz ẽ pmissaz ul' dandaz
simonia ẽ inde q mole. Si pdicau pp ianez
gliaz ibi ostruendo fine mole ẽ. Si pdicau
adulatõe mendatia mole ẽ. tho. Si pdicau
sine licẽtia. Si dix nis curiosa allegando
poetas q philosophos frequenter. Si fabulosa
quaedam ad risum. Si abhominaui se nosse
tangat q possit ei ingerere peccatum. Si nis fami
liaris ẽ q usauẽ q familiariter ul' visitaui
eas extra necessitatẽ pp qd multi scandalizati
esse noui possit hoc ee mole. Si visitavi mo
nasteria monialium q qua ea. Si cognovi
carnal ea quã audiui i confessione ul' aliquã
quod gravissimum scelus ẽ q emiter reservatum epis
De aliis i honestatibus prout intellexi exe
one. Si meliores h'os [illegible]
nalia pertinentia ad cultum divinum nõ tenuit

mūda ⁊ decēter aptata. Itē si bñditōēꝫ mensie ⁊ grās nō dixit q̄ʒ dicē debꝫ. di. 44. Nō licꝫ. Si nō fuit bñ modestus ī aspectu respiciēdo hinc ī de mulieres ⁊ uana que mltū scā daligāt ꝑsonas. simılr̄ ī incessu. auditu ⁊ huiꝰmōi. Si nō obediuit mādatis iustis suoꝝ supioꝝ ⁊ sentēcijs ⁊ si cōtempsit mōle ē. De alijs ꝑditis de quibꝫ hēs s̄ interogādū ē pro ut uidet̄ expediē.

Ad canonicos et beneficiatos.

Circha bñficiatos ⁊ canonicos de omīb' iam dictis ī caplo p̄cedēti hy possūt īterogari pro ut credi pōt ipos ī illis eē īuolutos ⁊ etiā de notatis ī isto c°. Et p̄mo si bñfficium simplex. i. sine cura obtinuit ꝑ symoniā cui ipē sciꝰ fuit q̄ nō pōt n̄ ꝑ ppāꝫ dispēsāi q̄ retineat. Si aūt ignorāte eo possꝫ etiā dispēsari nō tm̄ ꝑ eū q̄ quo cōmissa ē. Sine

aūt ignorāte eo ſine ſciente eo ſymoīaz. oꝫ
taleꝫ renūtiare illi bñfficiō ſi nō diſpēſat᷑/
ali᷑ furtiue tenet᷑. unī ɔtinuo ſtat ī mōli
ſi poſt hec ſcīuit quo uſꝫ renūtiet nͦ facͦ fruct᷑
ſuos ſꝫ tenet᷑ reſtituīē deductis expēn̄ factis
ī utilitate bñficiȷ ⁊ hec maxime de ſymonia
amanu. Sꝫ ſi ſymoīa ē notoria ē ẜ ſuſpēſꝰ
quo ad execuтōeꝫ ordiū/ ſꝫ diſpēſari pōt per
Epm̄ ſi cū eo nō ē ɔmiſſa ſymoīa. nō aūt ſi
ē alta ē ſuſpēſus quo ad ordīeꝫ. ſꝫ dū tenꝫ
talle bñficiū ē ſuſpēſſus quo ad ſe qꝛ ſine mōli
nō exequit᷑. Si recep̄ bñfficiū ſimplex uł
curatū p preces carnales. i. pro ī digno
porectas ɔ cēt male uite ⁊ huiꝰmoī uł per
obſequiū tp̄orale tm̄ Ep̄o uł allias ɔ̄ferēti
peccatū mōli. Si bñficiū curatū p preces ſuas
recepit ⁊ ſi allias dignus ſit qꝛ tales peccr
extimāt᷑ pro ī digno tāq̄ ambitōſo ⁊ preſū

pnolo quilibet simonia ut uidetur e. etc. preter
ut teneat continuare. Pro beneficio autem temporali
iam frangere potest proinde si alias eet capax ul
pro beneficio i generali tenetur ad sui dispensa
tionem nec ad eiusdem necessarium reconuntiationem
quatenus. Sed si ueniat ul hec beneficium nec in
titulum tandem deinde sed in manu et sepali quanti
ex sententia beneficii innect ul pacto rennuntiatione
ecclesiasticorum agere intercessionis clamacionis redditur
nisi quo pacto sed si non fuit electus approbatione
ul collegio confirmatus per superiorem ad quem
spectat sine per eum constitutus sed tamen iudex
om temporalis ul per potestas accepit a me tam
sine ex sui in electo ut pacto aliquid dispensatio
i temporalibus et spiritualibus. non nec absolutione nec
sacrificia omne illius ecclesie, sed i quolibet actu
huiusmodi potest uideri. Si renuntiauit aliam
beneficium quos qui habet ad habet se pacto er

ne⁹ consanguineo ul' ꝑ pecuniā ꝯ datā ꝑ
hoc q̄ simonia ē nō ꝑicule i illeqꝫ si post ille
retinē tale beneficiū ꝯ collatum. Si fecit p̄mu
tacionē beneficioꝝ ecclie sue cum beneficio alterius ec
clesie i ua se ab lege supiori ad quos spectat
collacio beneficioꝝ q̄ simonia ē. De hoc tñ ec
cº allius symonius ꝯ clerici i summa. pag.
ti c. Si recepit beneficium contra illegitimam
[illegible] ui tenēc no
pot. Potest aūt ꝯ hec confessiōe i simplici
beneficio ēē. De eccio ul' dignitate solus si
Si fuit elect⁹ ꝑ simoniā q̄ nō ualꝫ. ul' si ipē ele
git ꝑ simoniā aliquē ul' ad ꝯfirmatiōem ul' ad ca
nonicatum ul' ad aliam ecclie ut dc̄a cole
giatā ecclie ul' aliā i digniū ignorātē
a ... malū elegit ad p̄latam ꝗ huiusmodi
s. excōmunicata q̄ in̄ele ꝯ ꝑiculosissimū ē et omnia
mala que sequunt ei imputantur. Si male intrauit

bñficiũ ul' ecclia₃ p̃mictẽs ecclia₃ ul' hedificiu₃
ruere ul' possessioẽs i cultas ⁊ alias res p̃ire q₃
mõlr' peccaũ ⁊ tenet' ad satisfactõe₃. Si cõmittit
notabile₃ negligẽtia₃/ ⁊ notabile sit dampnũ.
Si fruct' bñficij nõ bñ expendit. videl₃ ultra
sustẽtatõne sua₃ subueniendo paupib₃. s. si dilapi
dau ĩ conuiuijs ⁊ turpib₃ ul' cõcedit cõsangui
neis nõ indigẽtib₃ q₃ mõle ẽ. secus si cõsan
guinei indigẽt q₃ tũc pot' eis dare. Si plura
bñficia hñtia curã teneri absq₃ dispẽsatõne
fur' ẽ ⁊ latro. Nam hñns bñficiũ cũ cura si
recepit secũda₃ cura₃ ipo iure uacat p̃mũ.
ex. de preben. si tibi. li. vi. Si hẽt p̃bendã hñn
tẽ dignitate ⁊ si nõ curã aĩa₃ si recep secũdã
similr' uacat p̃ma. de p̃ben. De multa. Et in
isto cau ⁊ p̃ori tenet' ad restitucõe₃ fructuũ si
recepit. Si hẽt bñficiũ unũ/ ⁊ uiolẽter occupat
secũdũ ul' si sciẽt' i tendit simlr' p̃mũ ⁊ si qd

ius hēbat ī so q̄ pdicit ruachat illud. ext̄.
de p̄ben̄. Eūqui. li. vi. Itē no pōt quis hēre
dignitatē vl' ɔ prebendā absq; dispēsatōe spe.
Itē quicūq; recip dignitatē vl' psonatū vl'
offiīn. vl' bn̄ficiū cū cura aīaʒ sit anexa
si añ obtinebat sile ɔ sit puat' pmo ut dictū
ē si nō dimittit pmū absq; mora ī manu or
dinarij ī cui' ɔpatu ē. ipō iure ē q̄ puatus
so/ ꝛ ī habilis ad sacros ordiēs ꝛ ad quodcūq;
aliud bn̄ficiū. p extrauagātē iohis. 2 2. Iteʒ
absq; dispēsatōe nō pōt quis obtinē plures
eccias vl' pbendas que nō hēant curā aīaʒ
n̄ ī quinq; casib;. Primo qn̄ sūt ita tenues q
neut̄ sufficiūt ad sbstētacōeʒ. 2º si una depēdat
ex alta. 3º pp raritatē clicoʒ. 4º. si eccia est
ānexa pbende vl' dignitati. 5º. si hēt unā ītitu
lataʒ aliaʒ comēdatā. sʒ comēda de eccia
parochiali fieri nō pōt n̄ ei qui attigēit xcb

anū ꝯ sit sacerdos. Et talis nō pōt ꝯmitti n̄ in ca
ꝯ exemptēi necessitate vl' utilitate ꝯ nō ouiat
n̄ ꝑ vi. niesee. de electiōe. li. vi. Si hēt plures
ecclias vl' ꝑbendas hentes curā aīaꝝ absq3
dispensatiōe ꝑpe fur ē ꝯ latro ꝯ ꝯtinue inuolu
nec ēps pōt dispēssaē ī huiūmoi. si ā hēt ꝑ
dispēssatoēz ꝑpe s3 subreptitie puta q2 petēdo
unū tacuit de alio quod hēbat vl' q2 dixit
se hēre etate legitimā ꝯ nō hēret ꝯ huiūmoi
idē iuditiū ē. Si ꝑ dispēssatoēz ēpi hēt ꝯ
plura s3 simplitia ꝯ tm̄ ad sup̄fluitate vl'
ā ꝑ dispēssatoēz ꝑpe. simplitia vl' curata ꝯ
ē suffi cēt ꝑm statū suū nō videt' tut' in
ꝯsciā sua q2 dispēsacō nō dispēsacō ē. Si
recep' ecclias parochiales aliquā ꝯ nō
attigisti xxv. ānū absq3 dispēssatōe ꝑpe.
Circha etate nulla ē ꝯcessio vl' nullū ibi
ius hēt. ex' de ele. li. cāꝯ. li. vi. Si infra

anni cpputacioi ad assignati regiminis eccle
sibi nõ fac ad sacerdotiu promoue. e ipo iure
puatus. eod. capitlo. ſtē tenet psonaliter
resiðe i ecclia i ta ex ratonabili cā potest
eps dispēsac ad tps. ð tā. s. de promotione
ad sacerdotiu i fra anni nõ extendit ad ecclias
colegiatas hntes curā. nec ad assumptos
ad cor regimē de ele. statutu. li. vi. pōt
tā eps dispēsare cū his qui hnt ul' q hēbūt
ecclias parochiales ut usq3 ad septenniū
literar studio isistentes promouī nõ tene
ant. ñ ad subdiaconat ordinē. quē ñ infra
annū susscipiāt. siñt ipo facto puati tali bñficio
a i dicto tpe p uicarios dictis ecclis puideat.
ut de ele. c. cū ex eo. li. vi. Si hēns quodcūq3
bñficiū simplex ȝ quātūcūq3 puū nõ dix
horas oī die pecat mortal' obmittendo ex ne
gligencia ȝ si nõ sit i sacris cstitutus. Itē si

canonic⁹ ul' alius clericus recepit cotidianas
distributiones que dant[ur] interessentibus
horis ꝯ nō iterfuerit fructū ꝯmittit et tenet[ur]
ad restitucōez. Si ꝯ nō possit p[er] se curā exercē
ecclie nō posuit ibi loco sui ydoneū qui bñ
offitiaret sz malū et ignorātez qui eius scan
dalizat ut notori⁹ fornicator et lusor et huiu[s]
mōi ul' qui nesciat ministrare debite sacramenta
et confessiōes audire peccat mortal[ite]r qn ymo oīa
que secunt[ur] ei imputant[ur]. Si nō pōt inuenire
ydoneū p[er] se exerceat ul' si nō pōt aliter prouidē
renūtiet. Itē nō lz p̄latis sb' p[re]cio et annuo cē
ssu ꝯcedē uices suas seu iurisdictōne q[ue] spū
ale ē. extra de. ... Puta q[uod] si dicet ꝯcedo
t[ibi] q[uod] exerceas uices meas ul' talez iurisdictōez
et totū lucrū sit tuū et tu dabis m[ihi] tātū ꝯ
illicitū ē. sz ꝯmittendo uices suas pure. lz
ꝯstituere ei salariū. 12. q. 2. Caritatis. Puta

dicē tibi dabo tm̄ pro ſalario tuo ⁊ totuꝫ
lucrū ſit meū. ſn nōē. Itē ſi alienauit res ⁊
bona eccliaſtica mobilia ut res ſacras. ĩmobi
lia. ut poſſeſſiões ſine neccitate uł maiori
utilitate uł nō ſuata forma iuris ⁊ huiꝰ
moi qꝛ ꝯtrahũt peccatũ. Itē de excito cure aĩaꝝ
quo ſe hũit ĩ audiẽtia ꝯfeſſionũ. Itē colla
tione aliorꝫ ſacramẽtorꝫ. In uiſitatione uicinoꝝ
ꝑcipue q͂ ad notorios peccatores/ ut ꝯcubina
rios hñtes inimicitias uſurarios ⁊ huiꝰmoi
nō ꝯficẽtes annuati ⁊ comũicãtes ſi admonuit
quãtũ potuit ſignificãdo epõ ꝯ nō potuit ⁊
huiꝰmoi. Nam oues pditę ex negligẽtia
ab eo requirẽt. De quibꝫ ⁊ ſuꝑdictis ⁊
aliis ⁊ huiꝰmoi ſatis hẽs. ĩ .3ª parte ſūme.
ti .i. Si alienos parochianos audiuit nō
hẽns ſpãlem auctoritatẽ epĩ uł ipſi qꝛ nō
pōt illos abſoluere. Itē ſi emit aliqͣs res

ĩmobiles de bõis ecclie ul' de fructibz ei᷒
q2 tales res debẽt remaïe ecclie. Vn̄ sicut
nõie alti᷒ nõ sic possꝫ dare ul' legare cau
uelꝫ fraus ē ꝗ fructũ ꝗ tenet̃ ad restitucõez,
Itẽ si indulgẽtias ꝑ se dedit ꝯ nõ possꝫ uel
plures diẽ hẽre ĩ eccia sua q̃ hẽt ob quo
stũ ĩnõle ē. Si reliquias nouas exibuit
ꝑplo ueñandas nõ aꝓbatas ab eccia. Si inis
facilis fuit ad dispẽnsandũ ĩ ieiunijs ecclie,
Itẽ elemosinas extõssit a subditis suis ad
q̃s nõ tenebãt̃. Itẽ si questores mẽdatia
dicẽ dicẽ ꝑmisit ĩ eccia sua ꝗ q̃ peꝰ ē si pac
tũ fecit ꝯ eis de quota. Si sñs nuptias bñdix̃.
Si ꝑmisit xp̄ianos nutrices fieri ĩ domibus
iudeoꝝ. Si sustinuit sortilegas ꝗ diuinos
ĩ ꝑrochia sua. Si ꝑmisit ludos ul' malas
ꝯsuetudĩes nõ obuiãdo q̃tũ potuit. Itẽ si
cliñ qui manifestis usurarijs alicui ꝗ tenuo

aut aliis nō ondidis de bonis ipsorum ad sepultū excōē
dū domos locāt ul' alio titulo concedūt ipso
facto sūt excōicati ni sint Epi. ut ē de usuris
usuraror. li. vi. Itē dicti s. archidiaconi. decani.
plebani. ppositi. cantores. et alii dicti psonatū
hñtes. ac etiam sacerdotes qui audiūt in scolis
leges ul' phisicā post duos menses si nō dimic
tūt huiusmōi lectōnes sūt excōicati. ex. de clicis
ul' monachis. sup specula uide plene. i. 4 pte
summe. ti. i. c. Itē dicti qui induxit aliquē ad
uouendū. ul' iurandū. ul' fidē interpositā seu
alr̄ pmittendū ut sepulturā aput eos eligāt
ul' iam electā nō immutet sūt excōicati nec
possūt absolui nisi p sedē aplicā nisi in articulo mortis.
de pe. excepta. i clementi. fri i religiosis
ut infra. Itē dicti qui scienter et sponte pticipa
uerūt cū excōicatis a papa. et ipsos i officiis rece
pūt sūt excōicati et ab solo. pp. reseruat. uel

falſſis ſcienter utētes/ ul' remouētes ꝯ͂ uĩa litt͂az
de bullis · ppe · ſūt excõicati. ⁊ abſolutio ppe reſ-
uat͂. Itē dicũ ſepelientes ĩ cemit͂is ul' cimitĩs
excõicatos ſcient͂ ul' uſurarios manifeſtos/ ul'
noĩati interdictos/ ul' interdictos tpr͂e ĩterdicti
ĩ caĩb; nõ dictis conceſſis ſūt excõicati. ext͂. de
ſepul. ĩ clem̃. uide ĩ. iiij. pte ſũme. ti. i. c. Sepe-
lientes aũt occidētes ſe ul' ĩ torneamētis
morientes ⁊ huiuſmoi peccãt mortal͂r ſʒ nõ ſunt
excõicati. Ad religioſos ⁊ religioſas.

Q̃rẽda religioſos ⁊ religioſas. ſi ſūt dicũ
ut ordĩati ĩterrogari poſſūt de hijs de quib;
ſup͂ dictū ẽ ĩ capl'o de clicis ĩ cõi prout uidelꝫ
expedire. Si ſūt bñficiati ĩ eccliis curatis
ĩterroga de hijs q̃ hẽs ĩ precedēti capitlo. ſʒ ult͂
predicta ꝯ͂ de infraſcptis q̃ ſūt eoꝝ ppria. et
pmo ſi ſint recept⁹ ad monaſteriũ p ſymoĩaz
q2 mortale ẽ. Si ſint ſymoĩa mētalis tm̃ pnĩa

abolet. Si aūt pactonalis. q̄z. ſ. moāſtiūz exigit
tm̄ al' nō ualebāt eū recipe ꝯ īgrediens ul' pro
pinqui eius dederūt tātū ul' minus pro in
greſſu eı' ū forte ꝯ monaſtiūz ē ita tenue q̄
nō ſuffic̄ illi prouidē. Nam tūc oblatis ſpū
alib; gratis. i. ī ingreſſu lꝫ poſte ꝗ paciſci de
tp̄alib; de quib; debeat uiuē ul' dicē illi
porta tecū ſiuis uiuē mecū ſm̄ hoſti. et
aliquos. Al' ſec'. Sꝫ ſi moaſtiūz pōt illi pro
uidē tūc nō pōt fieri aliq̄ pacto ul' exactō
abſq; uito ſymoīe tūc ult' peccān recipiens
ꝗ recept' ul' recepta debēt expelli de illo
moāſtiō. ex̄ de ſymo. Qm̄. Pōt tm̄ Eps̄ ī
huiūmoi diſpenſſaē. ſ. ut nō expellantur
de moāſtiō. Ray. et W. ꝑ ꝑ pue tal' ſymo
nia repit' ī moīalib; modernis ubiq; ter
rar̄. nō ſic ī religioſis. Si ingreſſus ē reli
gionē nō pura īētōe. ſ. ſuiendi deo ſꝫ

cā puta nō laborator ul' sic monialis q2 nō
potat' vinū ꝗ q2 parentes posuerunt ipsā in
vita l3 male fecit tn̄ pōt ⁊ deb3 mutare
i tentōez. s. ut illic velit manē ad suiccā
dō ⁊ sic erit i bono statu al's i mōli. S3 si recepit
se i monastiō dissoluto nō inuēte regłarit'
querat si pōt mutare locū cū dispēsaciōe si indiget
q' i monialī erit difficile q' sūo pōt nō ꝯsequitur
tā ⁊ allios ul' allias i malū. S3 si ꝓuet ipā ordiez
suū si reducē nō pōt allios ul' allias. Si ingredi
ens monastiū reticuit i ꝑ omnia q̄ hēbat
ad illud scienē. puta erat seruus ul' hēbat i
celatā infirmitatē ul' alterius religiōis ꝓfessus
ꝯiugatꝰ. debitor i multis ⁊ huiusmōi peccavit i
mōli. ꝓpue si talez sciebat sic impeditū
nō posse ad religionē recipi ul' interrogatus
de hijs mēdaciū dix' ⁊ pōt talis ⁊ deb3 de mo
nastiō expelli si al's prouidē nō pōt. Si hēbat

uotu religiois artioris qz plus dz quere dispensa tione. si latiore uult intrare q̄ ... Et multo fortius post professionem in una religione non potest ad aliam transire sine dispensatione pape. ut ad cartusienses. Si inducit aliquem ad religionem per symoniam uel per simulationes. puta asserendo ibi obseruari regulam que non fit uel dicendo se ad nichil obligari et recitando austeritatem religionis quam ille non intendit seruare et huiusmodi quod mortale peccatum. De illis qui uolentes ingredi ad locum religiosorum bonum inuentium auertunt ut trahant ad suum molendinum infirmitates illos et crimina imponentes suos autem ad tertium celum extollentes non euadent eternam dampnationem certum est quod contra caritatem agunt contra iustitiam et sacram scripturam. De paupertate

Si in religione existens seruauit uotum paupertatis nil retinens uel deliberans retinere quod mortale est habere proprium et totiens quotienscumque istud proponit.

Dicit̄ aūt ꝓpriū q̄s celat᷑ dn̄o suo ul' supiōi ut si hc
at ul' teneat pecuniā ul' uestē nesciente ꝑlato t
ul' si sciat. ꝯt tm̄ uolūtatē ei⁹ ꝗ absꝫ licētia ul' si de
licētia ei⁹ ꝗ uolūtate nō tm̄ pat᷑ tradē s' ad uolun
tatē ei⁹ ul' petiōnē sꝫ recusaret si posset de facto. Et
multo pei⁹ si nō solū mobilia sꝫ ꝯi i mobilia ut
redit⁹ ꝗ possessiones retinꝫ ꝓpa dn̄s ꝗ uēdens / do
nās ꝗ dissipās ut placet n̄ ꝑlat᷑ pōt dare licētiā
sic retinēdi n̄ ꝓpa pōt i ꝓ͛o dispēsare. De statu
moāch. Cū ad moāstiuꝫ. Si recedit de bōis moāsteiū
siue ꝯiectus sine licētia supiōis sui hita ul' pre
sumpta. Itē si aliqd recipit ul' tenꝫ qꝛ mōle ē et
ꝓprietas. Si repiens se i loco ubi ꝯuiuit i coi ꝓp qd
ꝯ eius prouidē de necc̄iis hēt aliq̄ uestimēta / pe
cuniā ꝗ huiusmōi ꝯ bona licētia ꝗ bn̄placito prelati
adiutat diligēter. Primo ut pcū nō stet quā uelit
omīa ponē i coi si alliꝗ uellent ꝗ ad hoc opet᷑ ꝯtuꝫ
pōt. 2. Si hoc nō pōt semp sit pat᷑ oīa simpliciter

ponẽ ⁊ dimitte ĩ manibꝫ plati. 3º. ut de huiusmoi ꝯcessus
nichil det sine licẽtia supioris generali ul' spali q̃ in
elemosinas n̄ ĩ extrema necẽitate. 4º. ut nõ thesau
rizet n̄ sup̄flua teneat n̄ delicosa querat / n̄ multu
ĩ quirẽdo solicitet / n̄ hẽat ĩ ordĩatũ affectũ in hec
⁊ sic potiꝰ transire. / Sec' agẽdo nõ religiose ꝫ lay
calr uiuit. ꝫ ⁊ ẽ ꝯp̄rẽdentis si possꝫ locũ ĩuenire
ubi ĩ cõmuni uiuitr̄ meliꝰ ẽ ẽẽt. Contra castitatem
Si seruaũ castitate sine uotũ castitatis nõ solũ ab
omi ope cãnali ⁊ ꝯtactu uẽnẽco se abstinedo ꝫ etiaꝫ
ab omi locutiõe turpi ⁊ matia qꝫ ĩ quolibꝫ hoĩe
ẽ mĩole ut dictũ ẽ sup̄ circha. 6º. preceptũ ⁊ ẽẽt
⁊ ẽẽt sacrilegiũ qd̃ grauiꝰ ẽ. ⁊ qꝫ ad ista deueĩt p ꝯuersa
tioneꝫ ⁊ familiaritate ĩ quirẽdũ ẽ si hẽt domesti
citate ꝯ aliquo si ẽ monialis. ul' ꝯ aliq̃ si ẽ religiosus.
Et sic repitr̄ hec ẽẽ ex̄ causa necessitatis p̄l'r ẽdũ ẽ
alr̄ nõ absoluendus / qꝫ q̃ ĩ possibile ẽ q' talis nõ
ĩcidat ĩ ruinã. di. 32. Suspitosũ ⁊ di. 81. p totũ.

ſcandala / ſi multa colloqutiões ſecut in ꝑplis et
huiusmoi · ī ſo oīo ꝓhibitū ē · cōſanguineoꝝ / ſi mar
ſit acceſſus. Circha obīam. // Si fecit ꝯt uotū
obedientie q2 ſemꝑ ē mortale · ſ3 nota q ſemꝑ qñ
aliqd agit ꝯt reglā ſuā ſeu trāſgredit reglam
ſeu ꝯſtitucões facit ꝯt obīaꝫ ; ſ3 qñ facit ꝯt pre
cepta ꝯtēta ul' ꝯſtitucōnib3 ſupioꝝ ſuoꝝ ul' qñ
trāſgredit aliqd ꝯtēptu quātucūq3 id ſit mini
mū · Qñ g̊ ꝑlat' ul' ꝑlata ī iūgit aliqd fiē / ꝑcep
ēto ul' mādāto ī uītute ſcē obīe ul' ſpē ſci ut facias
hec · ul' ſb pena excōicatōis ꝯ huiusmoi illud dr̄ ꝑceptū
cui' trāſgreſſio ē mortalis. Jdē ē qñ ꝑlat' mādaret
ſbdito ſuo quocūq3 loquēt declarās ē q itēdit
obligare illū ſb pctō mortali ad faciendū illud · ꝯ hec
ītellige ſi mādat illud qd nō ē illicitū ꝯ tale quid
ī quo ſbditus teneat' obedire. / Similit' qñ ī reglā
ul' cōſtitucōnib3 ē aliqd ꝑceptōie mādatū ul' ſb
pena excōīs ul' ſb pena grauiōis culpe ul' ſimileꝫ locu

tonis antea cessset obligare ad mortale. Alia autem faciē-
do contra ceremonialia vel frangendo silentium tarde ve-
nire ad chorum et huiusmodi est veniale nisi quis faceret
ex contemptu quia tunc mortale. Consuetudo autem quamuis
non sit ipsa contemptus est tamen inductiua contemptus. ideo caue
ne assuescas alicui transgressioni. Item pro horas cano-
nicas nostrum definitorum quam ut dici. Nam religio-
sus [illegible] habet ordinem sacrum tenetur ex precepto ad officium
secundum quod sit professus. Unde obmittendo aliquam horam peccat
mortaliter omni die qua obmittit ex negligentia. Non autem
ex precepto tenetur dicere istud vel illud quamuis nec debeat
ad placitum suum mutare officium, sed dicere secundum consuetudinem
suam. Interrogatus est quis religiosus si tarde venit ad di-
uinum officium, si non fuit cum aliis in ecclesia, si sompnolentus vel
ibi dormiuit et remittat per illas officium [illegible]
[illegible] vel aliquo loco ei dicat, si pro melior et tuta
per totum iteret, si ibi indeuotus fuit et ocius nagatus,
similiter vel risum aliquem fecit, vel aliquam leuitatem,

nō necc̄riā ſi mēte diſtratus p̄cipue . aūt q̄n auītit .
Si male legit uł cantauit uł ī clīauit ex neglige̅
tia . In quolꝫ hoꝝ pcc̄m ē . ⁊ ſi ueīalꝫ coīter . Si ele
git p̄latū ꝑ ſymoīaꝫ uł ꝯ ſi nō ſymoīace . tn̄ ſciēt
īdignū . Si nō illū quē iudicaū meliorē ad offīn
illud ſꝫ alliū rōne amicitie uł allia ī tentōe mū
dana elegit mōle ē . Si calūpniose p̄latū uł ꝯſo
ciū de aliq̊ c̄īmīali ī iuste uł testificat̄ ē uł destitit
ab acuſacōe ī iuste uł alꝰ ī famaū p̄latū uł ſᵭditū
dicēdo c̄ima de eis ꝯ ſi c̄ent uā ī tētōne ī famādi eſſꝫ
mōle . Itē ſi ſecta ſui ordis reuelaū ſine iusta cā ⁊
rōnabili ⁊ q̄uo quis teneat̄ ad restitucōne̅ fame
hēs ē ī ꝑte sua . Itē ꝯ ſi ī uiſitacōe p̄latoꝝ nō reue
lauit dicēda . que . ſ . ſūt ꝯt honestate religiōis
de p̄latis ⁊ de ſocijs ⁊ p̄cipue ſiē coīt ſuat̄ ſit p̄
ceptū auīſitatore ut dicāt que īdigēt c̄oreptōne .
tūc eīꝫ ſi obmiſēt que dicēda ſūt eſſꝫ mōle . Debꝫ
tn̄ intelligi p̄ceptū ſuato ordīe ſine c̄oreptiōis .

vn oīo oc̃lta de quib; pot̃ p̃sumi emẽdatio dici n̄o debet.
Vbi aūt n̄o sp̃at emẽdaciõ ⁊ p̃sumit̃ recidiuatio ul'
aliq̃d mag' scãdalū dici debz n̄o tñ accusãdo si su
fficient̃ probari n̄o pot̃ q̃ȝ ꝓsumit̃ tūc p̃cuarẽt ſȝ simplr̃
denūtiando p̃lato ut p̃ri si sp̃at q' in prouidebit. Itē si
fecit ul' collaborat' ẽ aliq' ꝯspiracõeȝ ꝯt p̃latos ul' in
uenit aut sectat' ẽ p̃ialitates i monast̃io ul' in ꝯuẽtu
aut sectas ⁊ diuisioẽs q̃ȝ mortale ẽ ⁊ c̃mīa mūdanoꝝ
p̃sonaꝝ ymo demonioꝝ potius q̃ religiosoꝝ. Itē s̃m
Ray. interrogandi sūt de .xii. abusionib; claustri ⁊
q̃ s̃m ugone sūt iste. s. p̃lat' negligẽs. s'bditus in
obediens. iuuenis ociosus. senex obstinat'. monach;
curialis. ul' causidicus. habitus p̃ciosus. cib; exquisitus.
rumor i claustro ul' i capl'o. dissolutio i choro. irreuerẽ
ntia circa altare. In hijs q̃nq; ẽ mortale. q̃nq; ueniale
s̃m q̃litatẽ facti ⁊ intentionẽ. Mag' eciā abusio ẽ religio
soꝝ iurare i cõi locucõe ꝯ si dicat ueritateȝ ⁊ etiam
maledicẽe ul' blasfemare ꝯ si ex leuitate. Interroga

dū ē ſupradcīs ceremoīalib' p̄ncipalib' ut de eſu ꝛ
carniū ex͠ ī firmitatē. De lineis nō utēdis ad
carnē. De lectis nō plumeis. De ieiunijs reglē
ul' ꝯſtitucōnū. De obſuatione ſilentij ꝛ ceteris
horis ꝛ locis ad que omia obligat' oīs monachꝰ
ꝛ ꝗ plures religioſi alioꝝ ordinū ex ꝯſtitucōnib'
ſuis. ꝗl' ī hꝰ plat' poſſit diſpēſare. nō tn̄ pōt diſ
penſare quo ē ſm̄ l'viorū qui fit abſq; cā racōnabili
ꝗ ūgēte alī peccm̄ ē diſpēſanti ꝛ diſpēſato. ſm̄ plus
ꝛ minus ſm̄ tranſgreſſiōes. Si obediētes male
ſe hūit. ut ſi obedīut ī malo puta ī dictādo mēda
cīū ul' ex negligētia obmiſit eccl'ie mādatū ul'
tardus fuit ad obediēdū ul' nō affectuoſe ſz queru
loſe ul' diſſolute nō ꝯ maturitate. Si irruerit cōtra ꝛ
maiores nō ſuſtinuit reprehenſiōes ꝛ ſi ꝯdignās
ꝯīt' uēīale. De exercitio. Si uacauit ocio quod ē ſentina
omniū uitioꝝ ꝛ ꝗtu. Si ī utili tēꝑs expēdit ꝗ faciēdo
ea q̄ ſūt nulli' ualoris utilitatis. Si fecit exercitia ꝛ

mūdanoꝝ ut faciēdo būsas ul' uestes oꝑe polimito
seculariū .i. recamatōis ul' linea reticulata ꝗ
huiusmoi ul' ꝯfectōes nimis ꝑciosas ul' alia gule
sa q̄ꝛ peccatū magnū ꝗ abusio ē ꝗ ocasio multoꝝ
maloꝝ ꝗ ideo phūs dicit lꝫ malū ē i monialibꝫ mo
nacus. De inquietando ꝯ alijs. Si nīs leuis ul'
induxit alios ad leuitatē ul' ad risū ūbis ul' ge
stis ul' solacijs q̄ lꝫ aliquā sine pc̄ō fieri possint
ad recreatōez ul' ad subleuādū se ul' aliū ab accidia
tū raro decꝫ huiusmoi religiosos. Si aliquā risit
ul' gestiuit quod ꝯgruit scurris ul' histrionibus
nō religiosis. Si murmurauit circa uictū ꝗ uesti
tū. Si impaciētꝫ tullit mores ꝑuersos alioꝝ. Si
se ꝑuersus alijs reddidit. Si singlaritates quesiuit
i cibo ꝗ uestitu dormitu ꝗ alijs / vn̄ alijs fit
inquiet ꝑ supbia / i ipō ꝗ i alijs murmuratio ꝗ indignatio
Si frēm delinquētē nō frīe admonuit uel
defectus alioꝝ ꝑlato nō significauit ad remediū

dū/ ſuato tñ ſine correptōis i q̄lꝫ hoꝝ cōit' nō ē
mōle pctm̄ ſꝫ ueniale. **De executōe i officiis ꝯmiſſis.**
Si ꝯmiſſū ꝯt' ꝯmiſerit tāq̄ idiſcretū. Si ꝑaciet'
ſebūit dare ſeq̄ntes ꝯq̄b; ſebūit itromittere
Si nō dilligēter tractauit res mōaſterij. Si nīs tenax
fuit idando/ ul' nīs prodigus/ ul acceptator pſōaꝝ
ſn̄ cā rōnabili dans magis uni q̄ alti de reb; cōib;.
Si dedit quib; nō potuit q̄ ut nō h̄buit licētiaꝫ.
Si ꝑmiſit res ꝑire ex negligētia ul' nīs ſolicit' fuit
paꝝ uacādo ē ꝑ multiplicitate ꝯporaliū q̄ uitiū
inſtū hōie regnat. **De ſtudio lectionū.** Si nō
fuit diligēs ad adiſcēdū ea ad q̄ tenet'. ſm̄ re
gulaꝫ ⁊ ꝯſtitucōes peccat ex ignorātia traſgrediens
nō excuſabit aparuit. Si ſacerdos deb; querere ⁊ ſcire q̄
ptinet ad debite celebrādū ⁊ miniſtrādū. Si ꝯfeſſor
q̄ ptinet ad illud offiū ⁊ ſic de aliis. Si ē negligēs
ꝑcipue ꝯ poſt ꝯfuit peccat. ſꝫ deb; q̄ frequēt' legere
ſcripturaꝫ ul' doctores exponentes. ul' alios libros deuo

tos ⁊ inutiles uīi ſtiuat ⁊ cōfortet ad bonū. Si legit
cuīosa ⁊ inutilia ꝑꝑ q̄ recedit a magis necessariis ut doct
nas gentiliū ul' fictōnes poetaꝝ ⁊ huiuſmoi q̄ ꝑtinēt
ē curioſitatis. | De ꝑtinentibꝫ ad religionē hēs
diffuſe in .3a. pte ſūme. De orōne. Si orauit ul'
offiū diuinū ꝑuati pro ſe ⁊ pro aliis ⁊ ſanguineis
abnfactoribꝫ ſpecialiter recōmendatis uiuis ⁊ defunctis
ſolicite ut debuit. Si nō frequentauit confeſſionē et
orōnē ſcdm morē ⁊ regulā ſuā. Et de monachis
nigris ꝑceptū q' faciāt ſemel i mēſe. Nec i agro de
ſta mona. i clenē. Si nō uacauit meditacōi q̄ ꝑma
xime dō placet ⁊ deuotōne i duē. Si fuit tepidus
i dilectōe dei ⁊ proxi nō ardentē affectās honorē
dei ⁊ ſalutē aiaꝝ ut decet. Si ingratus ad recogitā
dū ſua bñficia ⁊ recōpēſſandū i deuote ipi dō ſui
endo. Si nō ſpaū ſe ad diuina ut debuit. Hec ſūt
pecca i quibꝫ quotidie offendit ⁊ unū impeditur
pfectus i religioſis. Si nīs carnalē dilexit ⁊ ſan-

guineos vẽs affectãs eoꝝ prosꝑitatẽ vl' gaudens
de ea, aut ꝯtristat᷑ vẽs de adũsitate. Si vẽs eos
visitat vl' querit ⁊ gaudet visitã ab eis. Si de eis
loquit᷑ de sec̾laribꝫ que nõ expedit. vl' ẽ g̃ aliis
de gueras ⁊ huiũmoi frequenter ĩ terrogat. audit.
vl' si pro eis procurat bñficia ecclesiastica vl'
tp̃oralia nõ aptis bñficiis ĩ quibꝫ possit ee nolle.
De aliis viciis cõibꝫ, vt ira, ĩ vidia. sup̾bia.
⁊ huiũmoi. vide ẽ ĩ sa pec vl' p̃ma. De aliis
aũt q̃ ptinẽt ad regulã ip̃e met s̾ videat. Si
p̃enas seu penitẽtias taxatas vl' ĩ iunctas a reglã
seu ꝯstitucõibꝫ vl' p̃lato nõ fec̃ qꝛ peccauit sic
negligentia. Si aũt nullo mõ eẽt paratus facẽ ⁊
p̃lato p̃cipiẽte eẽt nolle. Si nõ intẽdit p̃ficẽ
vita, sꝫ q̃ fuat ĩ vict᷒ facẽ, male ꝯtentus
ẽ eẽ ĩ religione ypocrita ẽ ⁊ ĩ statu dampnacõis

Tonias. De excõicatis religiosis.

Religiosi qui ĩ ducũt aliquẽ ad vouendũ

ul' iuiādū ul' fide iterposita seu alr̄ promittēdū
ut sepulturā apud ecclīaz suā eligat quis / ul' electā
nō mutet / sūt excōicati excōicatōe papali. Religiosi
qui clīcis ul' laycis secl'arib; sacr̄m̄etū eucharistie
ul' unctōis extreme mīstrāt / aut matrimoniū solemp
nizare absq; licētia sacerdotis parrochialis spāli ul' ali
quē excōicatū a canone ṗter q̄ī casib; a iure ꝯce
sis / ꝑ ṗuilegiū ꝯcessū ul' absoluē ꝑ statuta synoda
lia ul' prouincialia promulgatis / ul' absoluē quēq;
a culpa et pena ṗsumpserit sūt excōicati excōicatōe
spāli. i. absolui nō possūt nisi ꝑ sedē aplicā. q̄ de
ṗuilegiis i cle. Religiosi qui uadūt ad audie
dū i scol' leges ul' physicā post duos menses si
nō dimiserit sūt excōicati. Religiosi professi
qui uadūt ad studia līaꝝ q̄cūq; n̄ hn̄t licētiā
a plato ꝯ cōsilio maioris ptis ꝯuētus sūt excōicati.
Ne cl̄ici ul' monachi ut s̄ ꝑclosa. li. vi. Religiosi
qui apostatāt sūt excōicati. ꝯtra apostatās qui

dimissa religione i habitu i terrum nō redeunt. Item religio
si qui temere habitu sue religionis dimittunt quamuis
nō sit apostatare ex hoc sunt excōicati ut i feudo explo.
ut periculosa li. vi. Religiosi qui aliqua dicunt
ut audientes decimarum solutione retrahant sermonibus
suis uel alr sunt excōicati. De pen. Cupientes i clem.
Religiosi cuiuscumque ordinis qui uiderint uel sciuerint ca
thedrales uel matrem ecclesiam loci huius interdictum
quocumque positum auctoritate sedis aplice uel ordinariorum
debent i ipsi seruare nō obstantibus quibuscumque appellatio
nibus ante ad eandem sedem uel interiectis uel obiec
tionibus. Alioquin nō obseruantes sunt excōicati. De
sen. ex. ex frequentibus. i clem. Religiosi qui scienter
postposuerunt confitentibus sibi conscientiam facere de decimis
soluendis sunt suspensi ab officio predicationis tamdiu
donec si commode potuerint confessis extrem faciant i
conscientiam. Et si i dicta suspensione nō seruata negligentia
predicauerint sunt excōicati. de pen. Cupientes. i.

i clem. Monachi et canonici regulares non habentes
aliquam administracionem, si conferunt se ad curiam princi
pum absque licentia prelatorum suorum ut inferant dampna
prelatis suis vel monasteriis sunt excommunicati. i. clem.
ne in agro de statu monachorum. Religiosi incontinen
tes qui acquirunt noua loca ad habitandum vel antiqua
eorum loca alienant vel permutant absque licentia sedis apostolice sunt
excommunicati. de excess. prela. c. i. li. vi. Qui ingrediuntur
monasteria monialium ordinis predicatorum. siue fratres ipsi
siue alii quicumque mares. nisi in casibus concessis in institu
cionibus sunt excommunicati nec possunt absolui nisi a papa vel
magistro ordinis vel ab alio qui super hoc habeat huiusmodi
auctoritatem specialem. per extravagantem. et que admittunt
videntur excommunicate quia participant in crimine. Qui ingredi
untur monasteria ordinis minorum. s. monialium in casu non
concesso sunt excommunicati per extravagantem. Audiui quod possunt
ab episcopis absolui. Qui ingrediuntur alia monasteria
de iure communi non sunt excommunicati. In multis tamen locis sunt

excōicati p cōstitucōnes ſinodales alıas queꝛe. De
hijs excōicacōnibꝫ hec plene i quāta pte ſume. t.
capitulo. i. Ad platos i cōmunī:

Q[ui]richa platos i cōī. Inquirēdū ē ſi legittime.
aſſecut⁹ ē digītatē ſeu placōnē. an vꝫ. aliq̄ regula
platē ul' ſnīa fuit retēt⁹ ꝯ fuit aſſumptus ad
platurā i qua nō fuit diſpēſſat⁹ ul' abſolutus.
utꝫ ſi fuit bigam⁹ / ſi cohopat⁹ ē i cā ſanguinis /
ſi illegitim⁹ / ſi excōicat⁹ / ul' ſuſpenſſus ue noto
ri⁹ ſimoniacus. quibꝫ hoꝝ hec ſcītis tenet pla
tum ſeruare. Vn̄ i ſūmo uich. Nota q' illegi
timi⁹ ad digītatē ul' bñficiū curatū ul' pelatuꝫ
i religione qui erigat p ellectōnē ſiū diſpēſacōē
ſpē. promouēri nō pōt. Ex pıuilegijs tn̄ magi
ſtri ordīs ⁊ huiūmoi pn̄t diſpēſſare ad platis
i corpīe pdicatoꝝ. De hec lyſes i quāta pte
i ſūma. t. c. Si rite ⁊ abſqꝫ uitē ſymoīe fuit elle
ct⁹ ꝯfirmat⁹ ⁊ ordīat⁹. Si i ten̄poſuit pces proſe

ul' precium q̃ alr̃ pro eo p̃rrigeret peccat ex symonia &
q̃si ibi fuit symonia pactõis indiget dispẽsatione. Sed
q̃mq̃ sit dispẽsatus̃ fructue tenet dignitatem. De
hac hẽt i sa pte sũme. ti. j. c. & de omibȝ q̃ hẽs
ẽ. de bñficiatis & de caplõ de clicis i cõi potes
iterrogare pro ut uidet̃ expedire. & sic prelatus
religiosor̃ iterrogatiũ ẽ de hiis q̃ sũt i caplo p̃
cedẽti & de hiis que sequũt̃. Si aliqd̃ manifestũ
pctm̃ i subditis suis dissimulauit & nõ correxit.
Aut si manifesta q̃ tñ ad ei notitiam puenerũt
ultius nõ inquisiuit. si uõ ex negligẽtia di
mitteret̃ puto mortale q̃ ad criminalia. secus si ex
aliq̃ rõne ut ad maius scandalũ uitandũ. Si in q̃lõ
iuor̃ uõ fuit. Si i rebȝ monasteriĩ dilapidato fuit.
Si superioribȝ suis ipse nõ obediuit. Si cãis ẽ a supio
ribȝ suis cõmissas nõ scdm̃ cõsiliũ pitor̃ sȝ scdm̃
acceptionem psonarum terminauit. In oibȝ hiis ẽ
pctm̃ mortale ul' ueniale scdm̃ quãtitatẽ excessus &

⁊ malitiã ⁊ negligētiaꝫ. Si ĩdignos ⁊ nõ ydoneos ĩ
officiis poſuit maxĩe . ad curã aĩaꝝ ꝯpoſſꝫ repellẽ
ñ credo q̄ excuſet paucitas q̄ꝛ ꝟꝫ . alij nõ inueniñt
⁊ . ĩ ſi alĩs ipſe ſit ĩdoctus ⁊ bñ officiet eccliãꝫ ĩ extĩ
orib;. Jtẽ ꝯſuſtinꝫ tales ſi iuridice poſſit illos re
mouẽ. Si poſuit ad audiẽtiaꝫ ꝯfeſſionũ nõbiliter
ignorãtes ⁊ ĩ ceptes ul' criminoſos nõbꝫ peccãt . per
reglãꝫ qui ocaſionẽ dat ⁊c̄ . Jtẽ ſi tales tollerat ꝯ
poſſit remouẽ ñ forte a ſuperiori ſint ad hĩ poſiti.
Sꝫ quia curã de ipſis hẽbit ꝯ ad ſui dampnatõneꝫ
exercent tale offĩm audiendi. Quõ aũt dicitur ĩ
ept' ul' nõbl' ignorãs hẽs ĩ ſumma i.ꝫ. pte . t . j . Si
fuit nĩs curioſus ⁊ ppoſus ĩ hedificacõeꝫ ul' in
meaſtẽ ul' ĩ ornamẽtis ⁊ hmõi qđ ẽ ꝯ ſnãꝫ
Jõnnn . ⁊ ambr . 12 . q . 2 . aur . ⁊ c . gliã epi . ⁊ etiã
B' . ⁊ tñ amodernis fiũt cottidie ſuperfluitates ⁊ curio
ſitates ⁊ palatia ꝯ ẽx̃ . oĩuꝫ ſcioꝝ . ⁊ ĩ hũi' ãmittẽ
mltũ de tẽpore ⁊ de deuotõe ita ut ꝯpletis hedificiĩs

· exhauſtis ·

exhausti uideatur omnis spiritus et pauperes in terra moriuntur
fame quos de superfluis eorum deberet sustinere. 12. q. 1.
Si nimis fuit solicitus circa temporalia ex hoc minus debi-
to uacans spiritualibus in se et in subditis, ut lectioni,
orationi, et admonitioni utique peccatum est plus et minus
secundum quantitatem excessus. Principalis enim cura eius debet
esse de spiritualibus. Si per curias nimis discurrit litigando cum
scandalo hominum cum posset per alium modum magis pacificum
sua repetere et si non tunc. Si iura et priuilegia sue ecclesie
non seruauit et defendit ut debuit. Si in dispensando indis-
crete se habuit et sine causa rationabili dispensauit in ieiuniis,
in esu carnium, in retinendis rebus ad usum, in penitentiis et
taxationibus secundum regularem institutionem et huiusmodi quod per eam
inducendo relaxationem et rigorem religionis eneruando. et
unde beatus Benedictus in regula dicit quod de omni dispensatione
habet reddere rationem. Vel si fuit nimis durus in dispensando
cum debuit et precipue cum debilibus et infirmis et huiusmodi non
prouidendo eis. Si exemplaris fuit in incessu moderato

hitu nō precōso / i modestia gestus / i locutōne magn
ifructuosa caues discordias / pacē nutriēs / oīs pa
cienter uidēs & tollerās / singlaritates uitans /
coītatē sequēs / ꝯ pōt / nemini blandus / affabilis
ꝯtis. / susurracōēs / detractōnes / ꝯfabulacōēs / ma
ledictōēs / ꝯtemptōnes / i se et i suis eliminās /
circumspectꝰ i omībꝫ / nō dellectās de ꝑstrictia s;
timēs de negligētia ꝯ de singlis hēat recordaē
incōmez & omissis. Ita aliorꝫ curā hēns q̄ sui
nō obliuiscatꝰ, ut decꝫ bēs gg̃orꝰ i pastorali.
Si i corrigēdo fuit nīs remissius ul' nīs rigidꝰ
q2 utrūqꝫ cauēdū / ut decꝫ gg̃ i moralibus.
a hēc. di. 45. Disciplīa. Nam & facilitas ue
nie icētiuū pbꝫ delinquēdi. aux'. 2. 3. q. 4.
Est i iusta. Et asꝑitas icrepacōnis n̄ correptōnē
recipꝫ n̄ salutē. Leo. di. 45. Cū bēs. papue
ecclia seniores debꝫ ꝑlatꝰ i corrigēdo hūanū se
hēre ut dr̄ i illo caplō n̄ cenit hituati i malo

qz tūc dixi ſup ſtā. 2. q. 1. ſemorē. ſi uō in
dīuīſ quātū potuit illo ꝗ cōc. ad obſuandum
oīa cōnemalia ordīs ſui, ſz malas ꝯſue
tudīes ſeu cōruptellas. Si ꝯ reglaz ꝗ decētiā
religiōis ꝗ̄ quas ī uēit uīz īouatas nō ab
ſtulit quātū potuit. ut uitiū ꝓprietatis/
diſcurſū frēu ac placitū/ familiaritatē ꝯmu
lieribꝫ uł uiris/ ſi ē monacha collacōne cū
amicis ꝗ ꝯſanguineis ſine licētia ꝗ ī ꝓcō
nalih cū/ eſuz cārniū ubi comedi nō debz
q̄ ē uniūſale omī monacho. ex ꝯſec. di. 5.
a monacho ꝗ ſimilia. ꝓpt̄ q̄ ſūt ꝯ eſſen
tialia uota religiōis nullo mō debz ꝑmitē
nec ī receptōne ſymoniacaz monialiū. ſic ho
die fit q̄ ubiqz q̄ ſi nō pōt talia remouē
nec ē ſpes ī futū dimittat talez curā. ex
bēi bīdicti. 2. q. 1. ſtn ṅ querē ſuā dimittat
ꝗ tētē ꝯ eis dampnatōez ī cūrat quicūqz ſit

ille abbas ul' abbatissa, p'or ul' p'orissa ul' al' quocu(m)q(ue)
noie censeat. Nec sufficit q(uod) p'lat' corrigit uitia
que contingerit ip(s)in nosce s(ed) debet diligenter agnosce(re)
multitu(dinem) peccatoris sui (con)sideratio uias ei(us). Caueat au(tem) ne
mi(ni)a (sed) delata i(n) foro (con)scie ul' i(n) secreto iudicet de illis in
foro (con)tentioso seu i(n) cap(itu)lo. Illa e(ni)m t(ame)n manifesta su(n)t puniu(n)
da nec foro misericordia su(n)t. Si h(ab)et sub cura mo(n)asterium
mo(n)ialiu(m) i(n)quirendu(m) e(st) ut i(n)fra i(n) cap(itu)lo sequenti de hui(us)m(od)i
mat(er)ia. Si indiscrete fecit p(re)cepta aquib(us) multu(m)
debet cauere n(on) e(ss)et res ardua (et) si cogeret p(er) p(re)ceptum (et)
ul' s(e)n(tentia)m aliquid faciendu(m) ul' dicendu(m) i(n) quo no(n) ei
(con)s(e)nt(ir)e debet ul' no(n) debet ei obedi(r)e, ut i(n) reuelando
peccatu(m) celatu(m) e(ss)et ei mole(stum). In i(n)quisic(i)o(n)e etiam cri
minu(m) receptione accusacio(n)is ul' denu(n)tiacionis ul' i(n)
prolacione s(e)n(tentia)e excommunicacio(n)is (et) hui(us)m(od)i no(n) sit
p(re)ceps nec procedat p(er) suspicio(n)es s(ed) p(er) probacio(n)es
(et) p(er) modos iuridicos, al(ia)s i(n)curreret g(ra)ue peccatu(m), (et) alii
s(e)n(tenti)as de hijs uide i(n) summa. Si recep(it) p'lat' i(n) ordine

mendicantiu aliquē ad pfessione an anū oppletū pro
batōnis seu nouitiat᷒ ē suspēssus a receptione alior
ad professionez / et debitor pene grauioris culpe. x
vii mōk precat / ex de regl̄aribꝫ / nō solū. li. vi.

Ad epōs et ad alios superiores.

Circha Epōs et allios supiores sic posuit frenarum
interrogaciones / si nō sit talis litature et oscie q
pse sciat explicare q̄ debꝫ ad qd tn̄ tenet᷒ ɔ hēat
alios sup hiis īformare et dirige. Naz si bonus
et ab omnibꝫ reputat᷒ sufficiens nō eēt necesse n
eos audire. Et si de aliq̄ negotio nō intelligit
eū ɔfessor ul' dubitat / pōt de illo loqui pro sua x
securitate. Et si tale quid ē ī quo uariant᷒ oppiniões
ul' nō pōt dari certa sniā relinquendū ē sue ɔscie x
idem dicendū ē circha allios clīcos / Religiosos / et
plātos / pitos / laycos / et timoratos qui sciūt discernē
sufficienter pctā sua. Si uō nō ē talis sꝫ indiget ad
iuttōrio ī īterogātis ī quātū clīcus ē inquiri ab eo

pōt pro ut expedire uidebitur de hijs que hēs ū in capitulo
de clericis i cōi, ut de diuino offō 7 de administracione
sacramentorum 7 huiusmodi. Si assumptus ē ad epatum
ex religione. Interrogandū ē de hijs que hēs sup
i capitulo circa religiosos q ad multa. Nam ad huc
tenetur seruare ordinem suum nisi i hijs que nō repugnant
ad officium pastorale, ut silentium, solitudo,
uigilie 7 huiusmodi. In quantum beneficiat seu cura-
tus 7 platus. Interrogandū ē de hijs que hēs
s circa clericos beneficiatos, a si recepit dignitatem
seu epatū hēns aliquam irregularitatem ul simiaz,
ul symoniā, ul pmutacōem, etc ut i ē precedenti
i principio. Deinde interroga de hijs que scāt
que sunt spiritualia offō pastorali. Si cōtulit ordines
sacros i debite quod ē minū i quo magis offendit.
Si contulit p symoniam sed celatam, mod'z peccauit nō tn
ē suspensus sed indiget dispensacōe. In utroque casu
ordinat ab eo ē suspensus 7 i indiget dispensacione

Si contulit scienter non habentibus legitimam etatem mortale est
nec in etate potest episcopus dispensare. Si contulit ordines
per saltum scienter vel duos sacros simul vel quatuor
minores cum subdiaconatu mortale est. Si contulit ordines
sacros extra tempora ordinationum mortale est et non exercens sacros
ipse et ordinatus est suspensus. Minores ordines diebus
festivis conferre potest. Si in ordinatione obmisit aliquid fieri
debitum et si obmisit aliquid de substantialibus in quibus imprimitur
caracter oportet eum iterare in alia ordinatione quatuor temporum
si non est substantiale sed de simplici solempnitate non oportet
iterare sed supplere tantum obmissum in ordinatione alia et
prius ante supplectionem ille debet exercere officium, peccat autem
Episcopus si in huiusmodi ex certa scientia vel ignorantia mortaliter.
Idem videtur si ex notabili negligentia. Si ordinavit aliquem
sine licentia sui superioris scienter quia mortale est et est suspe-
nsus per annum a collatione ordinum. Si non fecit fieri
examinationem de ordinandis, de etate, scientia, moribus
et huiusmodi sine iusta peccat mortaliter. Idem si fecit fieri

examinatōne p̄ i eptos ad huiˀmoi. Itē ſi p̲ tales
quos ex̄timaū pp eoꝝ malaȝ ꝯſciaȝ admittē in
dignos ſi ad eum ſpectat prouidē de talibus
ul' remediare. Itē ſi ſcient' admittit idignū
quē iuſte expellere pōt, ut ꝯcubinariū illitꝭ
⁊ huiˀmoi. Si nō ꝯtullit ſacͣmetū ꝯfirmacōnis
qn̄ debuit. ſoli eīȝ Epī poſſūt illud cōfferre et
oī āno deberent ꝯfferre ⁊ ex̄ illud tp̄s ſolituȝ
oīū tp̄ore anni ⁊ hora mortis pōt hoc ꝯcedē
ne ſine hoc decedāt, quāuis ſine hꝰ saluet̄. Co
mittendo aūt magnā negligētiaȝ ul' p̲ multos ānos
credo eē mōle. Si nō dedit ſm̄ formā debitam
matiāȝ ⁊ locū qꝛ mōle ē. qꝛ aūt ſit ieiunus
nō ē neccīuȝ ⁊ ſi decēs ⁊ de iure. Si bis alicui ꝯ
dedit ſcient' peccaū mōle. Vn̄ ī hꝭ dꝫ caut' ne itēt,
etiaȝ dꝫ autē qꝛ aliquis criſmatus teneat criſ
matorē nō ꝯſanguinē ꝫ alius. Si i cena dn̄i nō
ꝯſecēunt cū potuit criſma ⁊ oleū ſcm̄ ut debuit.

qz i nominata sūt talia 7 si nō fuaū debitā matiaz ı
i formā 7 ritū ecclie m̄ole ē 7 i huiusmōi. Si cōsecrauit
ecclīaz uł altariū patthenā uł calicē uł biniaes
uestiū sacrā nō fecit ut debuit s'm formā 7 ritū
ecclie uł si quid hoz fecit p symoniā m̄ole ē. Itez
de benedictōibꝫ abbatū 7 abbatissaz. Itē reconcilia
tōne ecc̄e uiolate. Ɱ mortale aūt quā nouit
corrupta nō defacili debz ɔsecrare i uirginē nec tn̄
manifestare ē inē si ē occultū ħ mutare nomē
uirgis castā si nō appendat. Si ɔtullit bn̄ficia per
symoniā m̄ole ē 7 si p notoriā ē suspēsus quo
ad alios. secus si per occultā qz nō ē suspēssus.
Si ɔtullit sciēter i dignis siue simplitia siue ɔ
curata qz m̄ole ē. Item si acceptauit a patrois pn̄
tatū i eptū. Itez si ɔfirmauit i dignū. Si ɔtullit ı
plura bn̄ficia i casū nō ɔcesso uni uł plura offā
aut pbendas / aut dignitates uł si ɔsanguineis
minus aptis ɔtullit rōne ɔsanguinitatis ı

postponendo a priore inhabile. Si admisit ad benefi
cia habentia curam animarum seu ipsa contulit non habentibus
xxv annos/ inhabile est. Si collatio iure vacantibus
non providit de pastore vel rectore sicut vacant curata
data absque dispensatione domini pape hiis qui non
attingunt xxv annum vel si infra annum non se faciunt
ad sacerdotium promoveri nisi causa studii sit obnoxius
de quo habes supra in capitulo circa beneficiatos. Si etiam
infra sex menses primo habita non providerit non potest postea.
unum inhabile esset. et non tenet talis collatio et sic tenetur
errorem suum manifestare. Item si recepto beneficio
vacante primum/ vel sua plurima vacaturum prima/ de quo
habes supra satis plene in summa. i. 4 parte. t. i. Si ordinavit
aliquem clericum ad ordines sacros sine titulo. i. beneficio
vel patrimonium saltem sufficiens quia ultra peccatum tenetur ei ex
pensas facere quousque ei de beneficio sit provisum nisi aliquis
episcopus hoc ei commisisset determinando personas quia tunc ille
committens tenetur ad huiusmodi de quibus videtur in summa

i.3. pte. i. c. Si nō uisitauit eppatū suū ut debuit
s; i uisitacōne sua nīs sumptuosus fuit 7 ꝯ nimia
familia uenit 7 equitatus nimis ult̄ p̄scriptum
nūz ul' ipse ul' familia ei' munia accepit sup quo
ē spālis pena de quib; plene hēs i sa pte sume.
Si i uisitacōe nō diligenter i quisiuit de quibus 7
maxīe de uita 7 honestate sacerdotū officiantiuz
7 quō se hēnt i. administracōe sacramētoz 7 de formis
eoz. sibi ꝯmittant p̄cipue baptismi qui ē mag
necc̄ius. De audientia ꝯfessionū quō se hēnt. quō
ꝓplm admoneat 7 i rebz ecclie p̄cipue altaris q̄ minū
das teneat. Si aūt i uenit i huiōi notabilia excedē
7 piclose si nō punit 7 puidet q̄ illi se emendent
peccat. 7 oīa dampna 7 mala aiaz q̄ īn secuntur
ei i putant̄ si obuiare pōt 7 nō facit. di. 83. ꝓcriū.
Si sustinet i officiis 7 bificiis notorios ꝯcubinarios
quos dz post admonitōne si nō dimictūt 7 bificiis
puāe grauit̄ peccat. Si i aliis malis 7 scelerib; mani

festis nō puniuit ut usris. uachātes ludis / tabernis.
aleis / negocijs secłarib3 / uenacōib3 / proditonibus /
ꝛ huiꝰmōi. in hijs nō puniendo uidet̄ male posse ꝑo
sse excusari. animōli ñ ex huiꝰmōi punicōib3 sequet̄
scisma uł mag̃ scandalū. di. 1. Ut ꝯstituēnt. Si
layco's ꝟ s̄bdictos notorios peccatores quos ꝑ se no
uit uł ꝑ ꝑ parochianos eoꝝ denūtiatos / ut adul
teros / usrarios / inimicitias exercētes mānifestas nō
cōrigit ꝑ cēsuras ꝛ allios modos. peccat ĝuiter ñ
obmittat qꝛ nō sꝑat emēdacō s3 detioracō eius
s3 h̄ tñ nō uidet̄ sufficient excusaē / s3 h̄ alliud. s.
si timet̄ gnare scandalū ī allijs. di. 44. oīns.
Si malas ꝯsuetudīes quas repit ī sua diocesi nō
nitit̄ auffere ī quātū pōt / ut ūētē. ꝛ laborāē ꝛ hui
mōi ī dieb3 festiuis. Nō coīcare semel ī anno et
ꝯfitēi ꝛ huiꝰmōi. Tripudiāē ī ecclijs / ꝑmittere.
uiolari ecclāsticā libertatē / ut clici ꝯueniant̄ ꝑ debi
tis uł delictis ī iudicō sclari / uł ecclāsticā emunit

tatē ut q̄ exhaniᵗ debitores ul' malefactores p uio
lentiaȝ de locis sacis ⁊ huiusmoi i casibȝ nō ccessis ⁊
debent eiȝ p huiusmoi si post admonitōnes nolunt
desistē excōicā ⁊ pro cumulis iaȝ puniri / alr̄ grauiᵗ
peccat obmittēdo ex timore ul' neglige̅tia. di. 43.
Sit rector. Si fructus seu redditus eccliē sui annuale
expendit donādo consanguineis ul' aliis nō indige̅
tibȝ peccat grauiter. Et si distincta sūt ei ea q̄ deputatᵗ
ad mēsaȝ ei⁹ ab aliis q̄ erogare debȝ clicis ul'
pro reparacōē ecclie ul' paupibȝ dat consanguineis
ul' aliis amicis sine rōnabili indigētia tenetᵘ
restituē illa q̄ rapina fecit / ⁊ similiᵗ recipiens
ab eo. Si uō nō sūt distincta huiusmoi lona zitelli
grāᵗ omnia cōmitti fidei sue ea que supfluūt ad usū
suū ⁊ familie s̄ cōuenientis / debȝ paupibȝ erogare /
alias dando paupibȝ sbtrahat. 12. q. 2. Auz ⁊ caplo.
glia. / Si grauau subditos suos i indebitis collectis. Si
fecit clicos soluē talleas i potitas a dnō tēporali ul'

galellas ad instātiaꝫ ei⁹/ si spōte dedit sine lr̄ia
romani pōtificis qđ ꝓhibet̄. Si decīta ul' laycoꝝ
ul' blasfemātiū dm̄ ꝛ scōs/ suffocātiū puulos ex
īaduītētia ꝛ huiꝰmōi punit pn̄a pecuniaria qđ
ꝓhibet̄/ ꝯ fac̄ examātia ꝛ nō mag̃ ad nō refir
nādū. Si uisitauī diocesim ul' uisitari fecit mag̃
ꝓ lucrū q̄ ꝓ salute ciuiū. Si alienauī bōa ecā
sine lr̄ia sp̄e ul' ī cui īdebito ī quolꝫ hoꝝ ē mōle.
Si iura alliaꝝ eccliaꝝ nō suaū. Si bōa uachātiū
eccliaꝝ ꝯ usupaū ꝯ deferant successoꝝ suaꝝ. Si
iusta debita a ꝑdecessoribꝫ ꝯtta rōne ecclie nō
soluit. Si fruct̄ alicuiꝰ bn̄ficij ad tp̄s ꝯ accepit
ul' p̄te ab eo cui dedit mult' h̄ec ī quolꝫ hoꝝ
rapīa ē. Si nō suaū formā iuris circha mani
festos usurarios. si de certa quātitate ꝯtentus
nō fc̄a debita restitucōne sibi remittit ꝛ ad se
pullāt atqꝫ ad sacm̄eta admittit. Si incerta
paupibꝫ dispensanda ī usū suū ꝯuītit sine ne

necessitate. Si sñias excoĩcacõnis de facili pp lucr̃
proferat ul' absolucõe. Si pmisit questuarios ul' alios
pronũtiare ĩonsc̃tas indlgẽtias ul' falsas quoz
ẽ moleã ñue. Si exemptos ut p̃dicatores / mino
res / hẽmitas sci augtini / cãrmelitas / ñutas / 7
cistercienses 7 alios hentes p̃uilegiũ et exemp
tionez ĩ iuste molestat nõ s̃uãdo p̃uilegia eoz /
ul' pro audiẽcia ꝯfessionũ nõ admitẽdo eos p̃uta
tos ydoneos s̃m clem. Dudũ de sepultis. Si ñi re
tinẽdo minores cãus ul' ĩ ꝯsuetos ut quottãie
hẽmt re ad ipz ul' ad quãtã cogẽdo quãtũ ad
id ĩ quo sũt p̃uilegiati / ul' eos ad iudiciũ trhẽ
do ꝯ ĩ nullo possit eos ꝯuẽire ñ pro hẽsi. g̃uit
peccat. Si monastẽia moãchoz ul' monacharz nõ
exempta nõ diligẽtez 7 honeste uisitauit 7
eos ul' eas ad s̃uadũ reglãz nõ ĩ duxẽ tepo
nẽdo abbates ul' abbatissas pro relaxatis com
expedit hendo curã de honestate eaz 7 ꝯmo

hñt familiaritatẽ cũ clicis religiosis vl' i
laycis prouidẽdo de diligẽti clausa . et de ɔfessore
securo ⁊ bone ɔsciẽtie / prohibẽdo ĩgressũ symonia
cũ ⁊ ɔuiuia feminaꝝ q̃ ibi fiũt ⁊ festa uana ĩ
ɔsecr̃one earũ . Si nõ tenuit mẽariũ p̃tinũ ⁊
bonũ p̃cipue q̃n exse nõ hẽt debitã sufficiẽtiã
iuris . Si nõ s̃uauit ordinẽ iudiciariũ mõ debito .
Si fuit acceptator p̃sonaꝝ / Si edidit iniquas sñias
de q̃ dic ut ĩ c̃. circa iudices . Si nõ s̃uauit ĩ
debitã formã iuris ĩ ferẽdo sñias excõicationis /
suspẽsionis / ⁊ ĩterdicti / q̃ ĩcurrit vl' peccat ĩ certã
penã de quo uide ĩ sũma p̃te . q. ti . c . p̃cipue
ĩ casib; matrimonialib; oꝫ ẽe cautissimũ ⁊ p̃cordiosũ
circa matrimonia . Si dedit licẽtiã iudici seu dño
tp̃orali uel verãdi vl' puniẽdi ad patibulũ vl' ĩ carcere
trãdi vl' aliter puniẽdi clicos suos nĩ ĩ casu quo ẽẽnt
ĩcorrigibiles p̃ eũ . q; efficit ɔ s̃dictis excõicatus .
ex̃ de sñia . ex . ut fame . Hemiẽ tñ debꝫ illcrare

mālꝫ ſuis nec tn̄ ꝯpedit ꝑ laycū ſꝫ ꝑ clericum
debꝫ facē clicuꝫ liberare ſm̄ iura. A cauſis ſan
guīs debꝫ abſtinē oꝑe / ꝯſilio / ꝯ mādato. Si hereticos
nō diligēt ꝑinquiſiuit i dioceſi ſua et puniuit
ſm̄ iura. Si teſtamēta ꝯ ultimas uolūtates nō
fecit impleri ꝓcipue i legatis ad pias cauſas. /
Si diſpēſauit i uotis ꝯ iuramētis ī quibꝫ nō potuit. ꝯ tn̄
ſi potuit ī diſcrete ꝯ ſine cā ꝛonabili qꝛ pēcm̄ ḡue ē.
Si abſoluit a ſētētiis a quibꝫ nō potuit ut ſu̅pe reſeruatiſ.
uel diſpēſauit ī irregularitate ī qua nō potuit. *De ꝑſonā.*
Si exemplaris fuit hītu nō pompoſo. ſuppellectilibus
nō argēteis ꝯ curioſis ī apparatu domꝰ / ꝯ ornatu nō
ſeclari / In uictu ſobrio / nō ꝯuiuali nͥ ꝓ pauperibꝫ. In
uiſitādo eccliaꝫ intereēdo diuinis ꝯ ꝓcipue ī diebꝰ
feſtiuis. hꝫ debꝫ facē ſm̄ iura. In ſolempnitatibus
ꝓcipuis cātādo miſſaꝫ / ī dicēdo offiu̅ deuote / nō ꝯ
curſiꝫ ſꝫ ordīate qd̄ dꝫ ī ecclia ſua debite. In frequē
tādo orōnes ꝓuatas. ī uacādo lectōi. di. 36. ꝑ totū

in predicando si scit. si nescit provideat gregi de pre
dicatoribus utilibus non curiosis, et de confessoribus. Inter
dicendo honestam et devotam familiam sollicitus de
salute eius. Inquisitio conversatione mulierum sic presbyterorum
in statu decenti et raro iret ad ecclesiam. Sepe conferendo
et querendo consilia a servis dei quo melius possit provide
gregi suo. Adulationes ut venenum exorreat, pater
pauperum, viduarum et orphanorum et oppressorum existat, et
causas eorum sine expensis expedire faciat. In iniuriis
non sit vindicatiuus sed pacientissimus. In verbo et gestu non
superbus et mendax. Neminum nimis familiaris nisi
servis dei. Superioribus obediens. Equalibus non in
videns, non gaudens de dignitate et honore, sed et
lugens pro exteriori occupatione et plebis offensione.
Et in hiis omnibus diligenter se habuerit nil deo accep
tabilius. Si autem perfunctorie et male nil nusius et
dampnabilius episcopi dignitate, ut dicit aug. di. 90.
ante omnia. De prelatis multa habes in 3. parte summe.

.ti. ultio p totū. Epi ⁊ ult̄ ɔcedētes aliq̄ domū
usarijs manifestis alienigenis ad fen̄ exercendū
sūt ip̄o fc̄o suspēsi. ex. de usur. Quicq̄. li. 6. Si
mil̄r si pmittit q huiusmoi usarij alienigene
exerceant fen̄ i terris sue iurisdicōi subiectis ⁊ i
infra menses tres. expulerit eos. suspēsus ē
ut i dicto. c̄. Qui se gerit p pp̄a electus a maio
ri pte q̄ duab3 ptib3 cardinaliu3 ē ip̄o fc̄o ex
coīcat⁹ ⁊ simil̄r cardiales qui p̄sumpserūt talē
noiare pp̄a. ex. de elc̄. l3. li. 6. Omnis clici. religio
si ⁊ layci. siue familiares eo⁊ siue aliqui q
aliquod pactū fecerint ul' aliqđ pmiū ul' ma
gnū pmiserint ul' pmissiōe3 receperint ul' ex
pacto/ ul' expromissiōe oclta ul' maifesta dede
rint ul' receperint pmiū qđ magm̄. pro aliq̄ iusticia
ul' gr̄a prose ul' pro alio i causis iudiciarijs
ul' lr̄is aplicis ul' quibscūq3 ad aplicam sedem
obtinendam ip̄o fc̄o sūt excoicati i extrauagāte.

bonifacii octaui / et absolutio ipse reseruat. Hec habent locum in curia romana. Jo. an. et ant. de but. eam alegant. De prima et absolutione. De absolutione et prime iniunctione. postquam penitens dixit expresse uel expressio gatione confessoris peccata sua ut debuit tantum confitetur dat. In istis peccaui et in multis aliis. Cogitatione locutione. opere et obmissione uel aliquo huiusmodi. de quibus dicas mecum clamare. Confessor non interroget ubi sit talis de quo in hoc non dubitetur quia tunc superfluum et risibile. si dolet de omnibus peccatis et proposuit in futurum abstinere ab omnibus. scilicet mortalibus. Item si habet aliquam restitutionem uel famam uel res uel pro iniuria satisfacere et huiusmodi et si est paratus facere quam cito potest absque dilatione. Que restitutio quomodo sit facienda et quomodo ordine quomodo acceta inuenies in summa et in tercia parte ti. penul. per totum. materia ibi est limitata. Quod si dicit nolle ista facere seu non posse cum tamen possit non est absoluendus. tho. 11. q. 3. Dicit uera. Potest tamen scdm. A Misit tam iam. sed nulle mo

absoluo te :

asoluo te. pot etiã ei iniūgi aliqđ bonũ faciendũ
nõ tñ i penitẽtia declãndo sibi hoc. s. q' i fructuosa
sit et sine remissiõe pccãoȝ sȝ ad molificãdũ cor
ei⁹ de. pe. di. 3. falsas. Si pat' ad oĩa faciendũ
tũc si ẽẽt aliq̃ sñia excõis ligat', si nõ potes eũ
absoluẽ ab illa remitte eũ ad epm̃ ul' alliũ qui
sp̃ hoc hẽat auctoĩtatẽ ul' tu uadas pro eo, ul' pro ea
ad procurãdũ absolutõeȝ et absolutũ ab excõicatiõne,
postea tu absoluas eũ a peccatis et nõ prius. tho. cũ aut
potes absoluẽ hẽndo sp̃ hoc spãleȝ auctoĩtatem. Si nõ
absoluisti eũ i pncipio quod decẽti sit ñ tñ ẽ mlta
uis si fiat i fine ↄfessiõis dũ mõ añ absolutõne
de pccis absolues eũ p istũ modũ sequẽte. Pmo
exigendũ ẽ ab eo iuramẽtũ ut sit pat' stare mãdatis
ecclie que. s. fient ei p illa cã, quo iuramẽto pstito
iniūgat' ei hoc ut si icidit faciẽdo ↄt aliquẽ canonẽ
pponat nõ ampli' facẽ illud si offensa fiat i alliũ
ul' dampno promittat satisfacẽ quãtũ pot. et hoc

ſcō denudatis humeris ei ꝯfeſſor ꝯ diſciplina ul' uirga percutiendo dicat. ps. Miſerere mei deus. ul' aliū penitencialē dando ad quēlibꝫ uerſū unū ictū. poſtea Gloria patri ⁊ cetera ſubiūgat. kyrieleyson. xpeleyson. kyrieleyson. Pater noſter. V. Et ne nos. V. Saluū fac ſeruū tuū ⁊c. V. Eſto ei dñe turris fortitudinis. V. Nichil proficiet. V. Dñe exaudi. V. Dñs uobiscū. Oro.

Deus cui propriū ē miſereri ſemꝑ ⁊ parcere ſuſcipe deprecationē nrām, ⁊ quē ſentencia excōicationis ligat miſeratio tue pietatis abſoluat. Per xpm dnm nrm. Amen. poſtea ſequitur.

Auctoritate omnipotentis dei ⁊ beatorum petri ⁊ pauli apoſtolorum eius et dñi nri ēpi ſi ipſe commiſit ꝟ hoc michi ꝯceſſa. Ego abſoluo te a uinculo excommunicationis quā incurriſti ꝑ talleꝫ cāni puta ꝑ iniectionē manuū uiolentā in clericū ul' religioſū ul' ꝑ ingreſſū in monaſteriū in caſu non ꝯceſſo ⁊ huiuſmoi, ⁊ ſi pluribus ſentēciis ē ligatus ē dicendū. Itē abſoluo te ab oī excōica

cōne q̄ incurristi p talē & talē cām & si plures p̄p̄r
eādē cām dicēdū ē totiēs q̄tiens incurristi. & restituo
te sc̄is sacramētis eccl̄ie & communiōni & unitati fideliū.
In nōie p̄ris & filii & sp̄s. sc̄i. Amē. ūberādo eū usq̄
ad amē. Not̄ tn̄ q̄ ista forma quāuis debeat s̄
uari. ut. ex̄. de sen. Ex nup. nō tn̄ ē ista necc̄ia qn̄
i simplici ūbo fieri nō debeat. ergo & absolutō ex̄
de. re. iuris. Omīs. Sȝ qn̄ fieret huiusmōi absolutō
ul̄ i publico / ul̄ erga mulieres. forte tūc obmic
tēda ē denudacō & ūberacō ne denudaret̄ peccātm. /
Itē siquis p̄p̄r rē ablatā furtiuē excoicat̄ quāuis
restituerit nō tn̄ ē absolut̄ nisi iudex qui tulit
sn̄iaȝ absoluit / & hoc p̄ plois declarādū ē. Post
absolucōnē huiusmōi / ul̄ si ē aliq̄ sn̄ia ligatus si
hēt. aliq̄s casus de reseruatis ep̄is de quibȝ nō
potes / absoluas eū nichilominus a quibȝ potes
sb̄ hac forma. Si teneris aliq̄ uīclo minoris excōi
catōis. Ego te absoluo & restituo te sc̄is sacramē

tis ecclie. In noie pris 7 c. Misereat tui 7 c. Filius
dei p suaz miaz te absoluat 7 e aucte q fungor
absoluo te ab oib' peccis a qb' possu te absol
uere. In noie pris 7 c. Et pecca a qb' no pot ab
soluere exprimat penitenti ut heat recursuz ad epz
l ei' vicariuz p huiusmodi absolutioe. 7 dicat ea s'i 9fes
sioe. Vl' si eet lip'r 7 nesciret ita bn exprimere fcta
suu scribat 9fessor i cedula illa l illa si pla t'riut
potet penites ea epo l vicario sb hac forma l silli. La
tore pntium l latte boicido l i cestu ital 3fidu
7 h' 9siliis absoluendu uice penitati trasmitto
ut absolois bnficiu i peten 7 ei penitencia salu
tare i iugen ips sce ecce recociliet'. // Et ipse
eps remittat ad 9fessoez ips aucte illi' absoluat
iterz ab oibz 7 i ponat pniaz p illo, p q nicou
i posuerat 7 cautu reddat ne illa cedula alti
legendaz tradat. l i ipe 9fessor si pot uadat p eo
ad epm p aucte sibi uelit dare. // Si uo i hec cau

d reſuatus l' ſi h't. ⁊ ſi ꝯfeſſor pot eū abſolue'
d ob; pmiſſa abſolutione ab excoīe minori ⁊
alias ut's. s. Miſereat' tui ⁊c. Filius dei ⁊c. Ego auc
ctoritate q̃ fungor abſoluo te ab ob; pctis tuis. In
noīe pris ⁊ c. Et faciat te ſign' crucis ꝯ aedit.
In noīe pris ⁊ c. ſz illud n̄ e neccia man' i portio
ſz abſolutum. Immo n̄ deceret ſz tho. pp̄ ſz mulieres
magis dec; ꝯſigno crucis. Et p'ea addat Paſſio do
nri ihu x̄ ⁊ mīta i ꝯfeſſione bte m̄ ⁊ om̄ ſctor
⁊ ſctar dei ⁊ q̄cq̄ boi fecis ⁊ ꝓpois facere ⁊ mala
q̄ ſuſtines ⁊ ſuſtineb' ſit t' i remiſſione pctor
tuor. Que u'ba n̄ ſt obmitteda q' ſt magne
utilitatis. dt. s. o h'i pea heat m̄ ſatiſfacois
ex u'tute clauium ⁊ ſic mag' ualet. ſz tho. In
pnia i iungeda hec p'maxie attedas ſz co. ut
tales des q' eclas oio q' ea faciat q̄ ſtiuiq; ſit
magn' pector. Et ſz cuſo. meli' e h'i. reddere roe
d nimia mīa. q̄ d nimia iuſtia. 26 q. 7. alligat

Dato ꝫ ꝯ liber ꝙ cũ quãdo omittet oroẽs iuũctã
l' ieiuniũ possit alia die remittẽ. // Jt̃ cũ dubitat⁹
ꝯ aliq⁹ dt faciat ꝙ si n̄ faciat illd puta ieiuniũ
faciat illd. s. elimosinã. // De orõibꝫ si sit p̃ q de
facili recidiuã i criminalibꝫ p paucos dies ꝛ p
plures dare ieiuĩa ꝛ elias. q̃ h⁹ mõ ꝫ si fiat
i mor̃. n̄ sit iterãn q̃ ualet quãtũ ad effectũ
ꝙ reliquit p⁹ explectiõe fctã i satisfacõe cũ
q̃s reditur ad grãz. tho. Querẽn ꝫ ab eo si pot
illa face l' dubitat q̃ tẽ n̄ uigenũ. // Declan
duz ꝫ ẽ peccoribꝫ magis sꝫ bulla. ꝙ sꝫ regulãs
eẽẽ taratas 22 q 1. pdicãdũ. p q̃libꝫ mor̃ eẽt
septeis peniteẽcia i uigenũ. ꝛ io nõ celat pcca sua
leuia q̃ pũa pnia dat⁹. q̃ fit ne eã dimittat
ꝙ eẽt ĩ mor̃ ꝛ oportet ꝯfessiõẽ itare si oblit⁹
eẽt. dñi ꝫ pot admonere ꝙ faciat aliq memo
riale ꝯ pnia ĩ iuicta ut meli⁹ recordet ꝛ
si obliuiscẽt⁹ ꝙ reditat⁹ ad te l' si bñ face possit

ea ꝯmutabis. It(em) si p(ost)ea recordet(ur) de aliq(uo) c(ri)minali
q(uo)d te fuit oblit(us) si pot(est) tu(m) h(abe)re copiam ad te
reu(er)tat(ur) q(uonia)m ius n(on) sit neg(otiu)m u(e)l uadat ad aliu(m)
s(e)n te z n(on) tn̄ illud dice(re): // Deuotis si h(abe)t q(uo)d tu no(n)
pot(es) adi(m)plere u(e)l dubitat si h(abe)s i(n) h(oc) sp(eci)alez auct(oritatem)
dispe(n)sa u(e)l pot(es) i(n) aliud p(ro)u(t) ꝯmuta. Si n(on) h(abe)s p(o)
testate(m) remitte ad ep(iscopu)m u(e)l uicariu(m) suu(m). It(em) ca
ueas ne i(n)t(er)rogatio(n)es p(er)itecia(m) p(er) q(ua)s fiat p(ro)ditum
uiris alieni aut p(er) q(ua)s det(ur) alicui occasio ruine
sp(irit)ualis. q(uia) p(er) q(ua)s pecc(atu)m occultu(m) vellit alius maife
stari. // Simi(li)t(er) i(n) fra(tribus) ꝯfessio(nis) an(te) i(n) fine(m) n(omin)ibus
q(ui)b(us) potes i(n)ducas ad ꝯt(ri)c(ion)em ne dicat sic fa
bulas pecca(tu)m e(st) s(ed) cu(m) ꝯtestacione. 7 ut dic(it) Aug(ustinus).
caute 7 astute i(n)t(er)rogan(dum) aliq(ui)d q(uo)d c(re)d(er)et ille excu
sacio(n)is uelle occultare. // Circa t(em)p(or)a tu(m) i(n)trecie(n)te(m)
redditur e(st) nimis ad p(ar)ticulares c(ir)cu(n)stancias p(er) q(ua)s
h(abe)t(ur) sufficient(er) sp(eci)es pecc(ati) 7 d(e) h(oc) i(n) aremotus i(n)t(er)rogan(dum)
ne doceat(ur) ho(m)i(n)es malitias q(ua)s nesciunt. Tho(mas). Ro

moneat sr̄o. ut uitet malas societates ut fre
quētet ↄfessioēȝ ut audiat sepe ūbuȝ di. ut q̄
rat orōēs ⁊ ptícipatiōēs bonoꝝ q̄ fiūt i relig
oibȝ ⁊ idulgētias. De ifirmis e i picło mort
Qui sic i firmos sic agendū ē q̄ tal' q̄ n̄ ⁊ dico
picłȝ mortis n̄ soluȝ q̄ ē i extmis ↄstitut' s3 o
tigit freqn̄t hoīes mori ex illa ifirtate ⁊ medi
ci dubitat. In tali cāu pōt qlibȝ absolui a qlibȝ
sacdote de qlibȝ peccō ⁊ qlibȝ sn̄ia absq alia lr̄a cū
pīculuȝ ē i mora. Tali' ē i firm' q̄ iā amisit lo
qlas l' usuȝ vocis. puta qr freneticꝰ aut n̄. Et i p
cāu si bn̄ uiuebat ut bon' fidel' ⁊ freqntabat ↄfe
ssioēȝ ⁊ ↄmuniōēȝ ⁊ hmōi q̄uis sacrānta n̄ peciit
qr ex i spato talia accidit. dl' ⁊ si mal' ⁊ obsti
nat' diu pseuerat i peccis ⁊ adhuc n̄ ↄfess' si peciit
sacdotē p ↄfessiōe ⁊ ostedit se uelle facē q̄ q̄ dbȝ
⁊ i tn̄ fcūs ē mut' l' freneticꝰ ⁊ pīculū ē i mora
ds psumi' ↄtti⁊ facete aliq ↄfessiōēȝ gn̄ales p

eo sic fit i pplo sacerdos faciat ei absolutionem abo[l]
sima ? pecco ? i uirge pot aliq circustatib' p eo fie
ri. l' heredib' a' saguineis p eo ferenti aia ei' si uo
luit acceptare. Ōni dari dz eucharistia a ppo sac
dote q ius n sit ofess' qz n potuit. vl' alio sacerdo
te seclari n a' relioso si n ht licenciam a ppo sacerdote
l' epo. Al' i ccet i excoicationem .ppleς ? i isto cau. Et
h uere ōn timet de expuitione ei' l' ouomitu qz tc
n dz dari s3 extrema unctio oio. ? si n potuit coicare.
Qz si pp frenesim n pmitteret se ungi pot ligari ? s
uolet dari. Astātib3 a' i firmo dz di si testib3 phibet
oīnout sig^a ostaciois ? peccaueit ofessione. Si a' adhu
n ofess' l' notori' peccor i certe sbito amittat mutitē
n pea sig^a ostaciois ostedit nil ei dz dari n sacramenta
n ecca sepultura. Si a' n amittat i cuiut n loqla aisit
dz ab eo exigi pura ofso peccor pl' ? min' s3 q pa
tit tps. Nl'a si i extremis e o pncipaliorib' i tōgadu
e ? p maxie adduce ad ōtricōem. cu spe ueie. Sine

ita i extimu: 7 ult face gnalez 9foes d tota uita s
ſic multi ſcti fecert qm uis n ſit necium d hys qrite
9feſſ e itare 9foez admitten e 7 tn abſolo i pcede
ab oi ſnia excois 7 ab oi pcco mo ſupdcto i pcedeti
caplo. Jta tn q ſi ligat erat. dz ei i iugi q ſi euadat
i fritez qcati comed pot pmet ſe ei. ad q ordina
rie expectabat abſolo illi excois. Al ſiu facet
reicidet i eadez ſniaz ex de. ſen. ex. eos. q. li. 6. pcco
Sz ſi erat detet aliq pecco d cuib reſuatis epo n
opz q i iugat q po ſciiter uadat ad epz p abſole
qz ad illd n te. ſz ſuffic ſ illa abſolo. // Nota tn q
ſi aliqs tal eet uſurari puplic n pot tal admitti
ad 9feſſiones 7 alia ſacmta n p feta cautice de re
ſtitutiue uſar l ab heredib d h mo i cau q ami
ſuſz ille loqllaz l uſuz rois pot ſuf 9tradois ſz for
uiris q het de. uſu. qm q lib. // Hys pactis i firmo
ne e i iugen pnia cu n poſſz face ſz inoteſcen ut
de 26. q. 6. ab i firmis. Declan ſic. Tale dare tibi

penitentiam si esses sanus quam nunc debes facere multo maiorem secundum regulam
ecclesie si quia non potes modo cum eris sanus facies vel illos vel venies
ad me et tibi dabo tibi. Istud tamen non videtur securum quia raro revertuntur
pro penitentia. Si vero quis aliter disponet vel te dimittas pro
anima tua tamen penitentia. Potest iniungi amicis et consanguineis ali-
qua penitentia si utique acceptant et si creditur pro eo satisfaciens
esse in statu gratie. Sed tamen bene est avisandum est ut si debet aliquid
alicui vel ratione vel maleficii vel contractus vel depositi vel aliter declaret
bene et non tacendo contra alieno ne in eternum dampnetur. Et de resti-
tutione et legatis ad pias causas ita disponat pro anima sua quod quando
cogitatur cito executores expedire et non prolongare sicut cottidie
faciunt. Quod si non vellet sufficienter restituere non est absolvendus.
Exortandus est ad contritionem similiter et ad confitendum divine misericordie ex-
latius ex minuto passi [illegible] etc. Si non possit habere copiam sacerdo-
tis, quamvis bonum sit in hoc periculo in mari in bello in infirmitate
vel morte violenta layco confiteri, non tamen est necessarium quia si fiat et
quod evadat tenetur talis iterum de illis omnibus confiteri quia non habebat ille
claves ecclesie. Dubio in firmum non est in periculo si habet curam ex

l' pecca reservati dz confessor vel l' mitte ad epm si pot p au
ctoritate. Ita tn q n pelat peccore n p' ille viderit q liminaz
noiari p'. Sz q i firm' hz i dulgetia i articlo mortis
a qua pp appropiqnte morte. sic pot fieri absolo p' suprdcta.
p supdcta i dulgetia i articlo mortis. adviseat tn ec.
Et ide dicat. Auctte dni nri
Iu xi et aplorz ei' pet' et pauli et dni nri pp. N. i hac pte
t' speciali concessa concedo et do t' plenariaz remissioez oium peccato
rz, de qbz ore confess' et corde contrit' es q n omisisti sub pte
tu h' i i dulgen. i qtu claves ecce se extendunt et bnplaci
tu e i divine celsitudis maiestatis. In noie patris ec. am. Ea
dez auctte concedo et do t' plenariaz remissioez oium penarz de
qb' pp pecca t' es obnoxi' et ligat'. In qtu claves ecce
se extendut. Et q plenaria i dulgetia sit t' i augmentu
virtutis et gre. et acqsitioez vite etne. i noie patris ec :—
Et ut dic raymud' i suma sua i terrogatioes de peccatis ca
pitalibus faciens sr p'ncipli. s. de sbia q radix tini oium
malorz fz g g i moral aq produt vii capitalia. s. In

anus gl(ori)a Inuidia Ira Accidia Auaricia Gula lux(ur)ia.
Et i(st)a h(ab)ent diu(er)sas sp(eci)es de q(ui)b(us) n(on) necessario fit i(n)terrogatio(n)e
facien(dum) (con)ci(ri)ssitus necessarius. h(ab)ent (et)ia(m) q(ui)lib(et) hor(um) mult(as)
filias de q(ui)b(us) d(icit) Ray. (et) host(iensis) i(n) su(m)ma (et) de i(n)t(er)rogat(io)n(e) s(ecundu)m q(ua)
litate(m) p(ersone). Ideo de h(i)is po(n)et(ur) i(n)t(er)rogatio(n)es. Postremo
de q(ui)b(us)da(m) uicijs lingue (et) extraordinarijs ut de sortile
gijs i(n)fidelitatib(us) (et) h(uius)mo(d)i. Et q(ui)a d(i)c(tu)m e(st) ut absol(ui)o ab
exco(mmunicatio)ne d(ebet) p(re)cede(re) absolutio(n)e(m) a pecc(at)is. d(ic)i p(ri)us i(n)t(er)rogan(dum)
e(st) de exco(mmunicatio)ne. Ideo aliq(uem) breue(m) tractatu(m) de exco(mmunicatio)ne p(re)mitte(re).
P(ri)ma p(ar)te a(n)nect(e)n(dum) de suspe(n)sio(n)e (et) i(n)t(er)d(i)cto (et) de legib(us)
(et) de pecc(at)o i(n) g(e)n(er)e. P(ost) s(ecund)a p(ar)te de dict(is) pecc(at)is (et) de absolu(tio)ne
(et) de restitutio(n)e (et) uotis. Et i(n) t(er)tia p(ar)te de q(ui)b(us)da(m) i(n)cid(e)nt(i)b(us)
hor(um)

PRima e(st) de i(n)cide(n)tib(us) ma(n)us (in)iect(i)o(n)e
P(er)cussio(n)e(m) i(n) cl(er)icu(m) (ve)l religiosu(m) (ve)l religiosa(m). Et
e(st) p(a)p(a)l(is) (ve)l legati. si e(st) i(n) i(n)iu(r)ia enormis (ve)l diocesa(n)i h(abe)t t(er)ti(am) de
clar(at)io(n)e(m). vide i(n)fra .12. qq. Si q(ui)s suade(n)te. Sa(cra)
i(n) cemiterijs eccl(es)iar(um) (ve)l locor(um) religiosor(um) (ve)l cenobior(um)

postquam fuerint denuntiati est casus papalis. al' episcopalis. vide infra de
sen. ex. questio. // Tercia est de fractoribus p̄dator(um) locorum
quod postquam fuerint denuntiati est papalis. al' i. si non fuerint denuntia-
ti est episcopalis ex de sen. ex. // Quarta de incendiariis aliorum
locorum cum consulentibus et fautoribus, qui tamen non sunt excommunicati iure
communi sed excommunicati. Si tamen fuerint excommunicati ex aliquo iure
particulari puta synodali constitutione vel ab homine et fuerint
denuntiati est papalis. vide infra de sen. ex. extra // Quinta de fal-
sariis literarum pape vel falsis utentibus scienter utentibus est casus
papalis. ex. de falsariis dura vide infra // Sexta de apponentibus
manum ad corrigendum ... una ... vel ... pectum in his
papalibus exceptis hiis ... permissive vide ...
presentem latam in curia // Septima de hereticis figentibus nova
heresi vel ia dampnatam sequentibus et est papalis et q. i. c. ad ab-
lendam et hodie iste est casus papalis per processum annualem
curie vide j. x. parte i c. de hereticis. // Decima est de scisma-
ticis et papue de sequentibus dampnatum scisma petri de
luna et successorum eius et fautoribus ipsius scismatis.

9ª. est de concelantibus receptatoribus vel defensoribus vel fautoribus
hereticorum. Et est casus papalis. Et quo intelligatur in nomine. vide infra in ista
parte in capitulo de excommunicationibus dictorum. 10. est de committentibus symoniam
sive per ordinibus sive pro beneficiis vel officiis et prelaturis eccle-
siasticis vel pro ingressu in religionem et pro aliis spiritualibus. Et casus
papalis per extravagantem Iohannis xxii. de. vide infra in capitulo de symonia
in prima et ista parte. 11ª. est de facientibus pactum vel promissionem
occultam vel manifestam ad quemcumque primum vel magistrum pro aliqua
iustitia vel gratia pro se vel pro alio in causis mediatis seu aliis pluris
obtinendis ab apostolica sede. Et est casus papalis per extravagantem Boni-
facii octavi. vide infra. 12ª. de utentibus scienter talibus gratiis
vel litteris sic obtentis. Infra et procedens habetur in extravagantem Boni-
facii que eadem. 13. de piratis id est predatoribus per mare et terris
ferentes. Et est casus papalis per processum annualem curie. 14ª. de
impedientibus seu vetantibus victualia seu alia ad usum
romane curie necessaria adducentes vel ne ad curiam
ipsam adducantur vel deferantur impedientibus. Et est casus papalis
contra ipsos et defendentibus talia facientes per ipsum processum
curie. 15ª. de capientibus et detinentibus vel de predantibus.

romipetas ⁊ pegrinos ⁊ urbez cā pegrinatioīs
⁊ ↄuocacoīs accedētes ⁊ silr̄ ī ea morātes
⁊ recedētes ↄ ipā ⁊ ē ca͛ pp̄lis. p ipz ꝓcessuz
annualez curie. // 16ª. ↄ dātib; ↄsiliuz l' fauorēz
ī his ē ca͛ pp̄lis ⁊ hn̄t l' ↄtrib; ꝓcedētib; ī media
te ī ꝓcessu q̄ annuati fit ī curia. 17ª. ↄ portā
tib; ferr̄ arma eq̄s ⁊ adi ī pugnan̄ x̄ianos nec ā
l' trāsmittētib; seu galeas aut naues. uēdētib; l'
ī piratias saracenoꝝ nauib' gubnatices exercētib'
l' ī pdictib; auxiliū l' ↄsiliū ī dispēdiuz t̄re sc̄e
ex ↄ uinceis adlibandum ⁊ ē ca͛ pp̄lis. p excuatz de
metis ⁊ ꝓcessuz curie. // 18ª. ↄ portātib' uictua
lia ⁊ alia q̄cuq3 mercimonia ī alexandria l' alia loca
saracenoꝝ t̄re egypti. l' mittētib' ipa ↄ ipis po
tib' ut eis deferāt exhibētib; l' exhi p mittētib'
aut eis dātib' ↄsiliū l' fauorē, ⁊ ē ca͛ pp̄lis. p p
cessuz curialē ut s̄. dicte ī pª pte. c̄ ↄ tpi lucro.
// 19ª. ↄ portātib' pdctā l' aliq̄ pctoꝝ modoꝝ ad h

operantibus ad eos terras soldano subiectas, et est casus papalis. per extravagantem
clementis. 20. de euntibus ad terram sanctam sine causa devotionis seu
voti sine licentia sedis apostolice, et est casus papalis. prout in prima libro sexti
tercia summi penitentiarii qui et ipse hoc potest. 21. de insecutori-
bus cardinalium hostiliter. et est casus papalis. vide infra in prima parte in c°
de dnis ex de penis. felicis. li. 6°. 22a. de vastantibus
episcopos vel capientibus et insecutoribus vel hoc fieri mandantibus aut facta
ab aliis rata habentibus vel in his consilium vel favorem dantibus
seu scienter tales defendentibus. et est casus papalis. extra de penis. Si
quis suadente in clem. 23a. de exenterantibus vel in frusta con-
cidentibus seu decoquentibus vel in aqua ossa defunctorum evellere presu-
mentibus, cuiuscumque defuncti ut ossa eius ad partes alias deferantur
et est casus papalis. per extravagantem Bonifacii. 24a. de occupantibus vel
ti// detinentibus vel hostiliter devastantibus per se vel per alium directe
vel indirecte, sub quocumque titulo vel colore, civitates terras
loca vel iura ad ecclesiam romanam pertinentia, et adherentibus
fautoribus ac defensoribus eorum. et est casus papalis. per processum
annalem curie. vide infra parte 2a c° de dnis. ibi notatur

inlite terre ecc. // 24a. de his qui occasione excom suspe
sionis l' interdicti late, dant limina grauamina illos qui tule
runt ea l' suos in pro l' bonis siue illos quorum occassione plate
sunt l' eos qui eas obseruant, l' eos qui totaliter excommunicatis uo
lunt comunicare, in sententiam ipam reintegra reuocet. Sitem
qui dictante excommunicacione in curiunt in qua si permanserit per duos
menses tunc est ipso iure. ad epl. dicte. j. in excommunicationibus perti
nentibus ad diocessanos in 12a. excomunicacione. dicte. j. parte. 2a.
c. de omnis. // 26a. de his qui cogunt celebrare in loco in
terdicto l' ad audiendum euocat excommunicatos l' interdictos l'
prohibent eis ne mortui exeant et de his qui mortui non
exeunt et est ca. ipso iure. // 27a. de his qui in terris suis imponunt
noua pedagia. et est ca. ipso iure. per processum qui fit in curia
annuatim: // 28a. de layas recipientibus in curia ro
mana literas ton. ipso. de manu alicuius non ipsius ipso l'
bullatorum l' nuntiis non recipientibus de manibus predictorum
est ca. ipso iure. // 29a. de clericis et religiosis inducentibus ad
nouendum iuramentum l' promittendum. de eligendo apud eos

sepulturam vel ut iam electam ulterius non immutet. et est capitulum libri
extra de penis cupientes. in clementinis. in parte. 27 casus est de excommunicatione
clericorum religiosorum: 28 de religiosis qui absque speciali
licentia proprii sacerdotis solempnizarent matrimonia
ministrarent sacramentum eukaristie vel extreme unctionis
et est capitulum libri extra de privilegiis religiosi in clementinis. 29 de religiosis
qui excommunicatos absolvunt in casibus non concessis aut absol
verent per statuta provincialia aut sinodalia
promulgatis aut absolverent a pena et culpa. ut in eodem
capitulo religiosi. 30 de inquisitoribus hereticorum qui odio gratia
amore vel lucro contra iustitiam et conscientiam omiserint
contra quempiam procedere vel ipsam heresim vel qui impediat officium
suum. Extra de hereticis in clementinis. 31 de mendicantibus professis
qui transeunt ad aliquem ordinem monachalem excep
to cartusiensi et recipientibus tales scienter. et est excommunicatio
libri per constitutionem factam Martini constitutione. in ordine in parte
2a capitulo quarto de religiosis. 32 de clericis scienter et sponte
communicantibus excommunicatis a papa in divinis. et est capitulum libri significavit secundum hostiensem.

Ista tn̄ h't. // 34ª. d̄ p'ticipātib; i c̄mūe p̄p q' aliq's e
excōicat' aliq' p'latū excōiu'. ex. de sen. ex. si ru.
36ª. d̄ his q' absoluūt ab aliq' p'latū excōiat'
sede aplica p̄p articl'm mortis. q' si n̄ p'ntant se
q' citi poss', ei a q' poss' absolui l' mittūt p abso
lutiōe reicidūt i eādē s'niā. ex. de. sen. ex. li. 6.
Prima d̄ v'bantib' cl'icos r religiosos r moiales
seu man' i icietib' temerarias seu molestas si leui
i iuria. vide. d̄ h' sup. c. de sen. ex puenit. // 2ª. de
his q' i mittūt ordinatiōb' l' alienatiōb' r sismatic'
fcis. ex d̄ sisma. c. 1. // 3ª. de his q' denuo usurpāt ua
cancium eccl'iar mo'stior r alior pior locor custo
dia seu guardia titulum ad uocatiōs l' defensiōis
q' p'ter s' noia patinat' l' ipor locor uacaciu īna
occupat l' reglam. i. collectam q' fit rome regis l' ipa
toris seu tributū regi debitum. // 4ª. d̄ cl'as l' mo
nacas ipor locor uacatiu q' h' fieri permittāt. r hāi
pori hēt' ex d̄ elec' gnali. li. 6. // 5ª. de his q' ab ecc'iis

l p 18

[illegible] et hom[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] Jerusalem [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] lapso [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Compunt [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Hec est [illegible] pro[illegible] sen[illegible] [illegible] magister et fra[ter] [illegible]
[illegible] et [illegible] et [illegible] Conrad[illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Jacobum [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] supradicto [illegible]
[illegible] et [illegible] ad [illegible] [illegible]
sententiam [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] subsequenti [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et quolibet [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] et [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ad [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

E
Ms. 215

Antonini

Confessionale

M S.